willem
van oranje
scholen
groep

Jaarverslag 2019

Status	:	Definitief
CvB	:	07/04/2020, 26/05/2020 (vaststelling, statuten art. 9.3)
KD-PO	:	19/05/2020
KD-VO	:	18/05/2020
PMR	:	28/05/2020 (ter informatie, art. 18.2c)
MR	:	10/06/2020 (ter informatie, art. 18.2c)
GMR	:	10/06/2020 (ter informatie, art. 18.2c)
RvT	:	13/05/2020 (goedkeuring, statuten art. 7.6a en 8.4)
Door	:	J.M. de Bruin, voorzitter college van bestuur

willem
van oranje
scholen
groep

Inhoud

1. Voorwoord 3

A. – Bestuursverslag 4

2. Thema's vanuit wet- en regelgeving 4
2.1 Werkdrukregulatie PO 4
2.2 Eenmalige middelen vanuit Convenant aanpak lerarentekort 5
2.3 Subsidieverantwoording techniekgelden vmbo 5

3. Visie en besturing 6
3.1 Missie en visie 6
3.2 Besturing 6
3.2.1 Onderwijsaanbod 6
3.2.2 Bevoegd gezag 7
3.2.3 Interne organisatiestructuur 8
3.2.4 College van bestuur en raad van toezicht 9
3.3 Naleving branchecode 9
3.4 Verslag toezichthoudend orgaan 10
3.5 Omgeving (internationaal, nationaal, regionaal, lokaal) 11
3.6 Toegankelijkheid en toelating 11
3.7 Klachten 12

4. Risicomanagement 13
4.1 Strategie en risico's 13
4.2 Verantwoording gevoerd risicomanagement 14

5. Bedrijfsvoering 15
5.1 Bedrijfsvoering 15
5.2 Duurzaamheid 15

6. Ontwikkelingen 16
6.1 Huisvesting 16
6.2 ICT 16
6.3 AVG 17
6.4 Leerlingen 17
6.5 Personeel 19
6.5.1 FTE's 19
6.5.2 Personeelsopbouw 20
6.5.3 Ziekteverzuim 20
6.5.4 Leiderschap 22
6.6 Onderwijs en kwaliteit 22
6.6.1 Kwaliteit 22
6.6.2 De Bron 23
6.6.3 Juliana van Stolbergschool 23
6.6.4 Koningsschool 23
6.6.5 De Leilinde 24
6.6.6 Willem van Oranje College Waalwijk 24
6.6.7 Willem van Oranje College Wijk en Aalburg 25
6.6.8 ISK Wereldschool 25

7. Financiële paragraaf ... 26
7.1 Balans en toelichting ... 26
7.2 Staat van Baten en Lasten en toelichting ... 27
7.3 Kengetallen ... 33
7.4 Toelichting op investeringsbeleid ... 34
7.5 Treasury ... 34
7.6 Continuïteitsparagraaf ... 35
7.6.1 Gegevensset ... 35
7.6.2 Financieel meerjaren perspectief ... 36

8. Onderwijs(prestaties) op de scholen ... 43
8.1 De Bron ... 43
8.1.1 Onderwijsprestaties ... 43
8.1.2 Onderwijskundige en onderwijs-programmatische zaken ... 44
8.1.3 Internationalisering ... 44
8.2 Juliana van Stolbergschool ... 44
8.2.1 Onderwijsprestaties ... 45
8.2.2 Onderwijskundige en onderwijs-programmatische zaken ... 45
8.2.3 Internationalisering ... 46
8.3 Koningsschool ... 46
8.3.1 Onderwijsprestaties ... 47
8.3.2 Onderwijskundige en onderwijs-programmatische zaken ... 47
8.3.3 Internationalisering ... 48
8.4 SBO Daltonschool De Leilinde ... 48
8.4.1 Onderwijsprestaties ... 49
8.4.2 Onderwijskundige en onderwijs-programmatische zaken ... 49
8.4.3 Internationalisering ... 50
8.5 Willem van Oranje College Waalwijk ... 50
8.5.1 Onderwijsprestaties ... 50
8.5.2 Onderwijskundige en onderwijs-programmatische zaken ... 52
8.5.3 Internationalisering ... 52
8.6 Willem van Oranje College Wijk en Aalburg ... 52
8.6.1 Onderwijsprestaties ... 53
8.6.2 Onderwijskundige en onderwijs-programmatische zaken ... 54
8.6.3 Internationalisering ... 55
8.7 ISK Wereldschool Willem van Oranje ... 55
8.7.1 Onderwijsprestaties ... 55
8.7.2 Onderwijskundige en onderwijs-programmatische zaken ... 57
8.7.3 Internationalisering ... 57

1. Voorwoord

Met genoegen presenteren wij het jaarverslag 2019 van onze Scholengroep.

Dagelijks zijn ruim 400 medewerkers, conciërges, mensen van de administratie, van de staf, van de schoonmaak, leidinggevenden en leraren van Willem van Oranje Scholengroep bezig om invulling te geven aan onze kernbelofte en daarmee aan goed onderwijs. Stuk voor stuk mensen die elke dag vol passie en met ambitie werken aan kwalitatief en uitdagend onderwijs.

Wij probeerden in 2019 een oprecht betrokken scholengroep te zijn, die jonge mensen de beste kansen biedt voor de toekomst. Een onderwijsorganisatie die vanuit de protestants-christelijke traditie gelooft en respecteert dat ieder mens uniek is. Dat is waar Willem van Oranje Scholengroep ook in 2019 voor heeft willen staan.

Willem van Oranje Scholengroep ziet haar leerlingen!

In dit jaarverslag blikken we terug op 2019, maar kijken we ook al weer vooruit. We beschrijven wat we hebben gedaan, welke resultaten we hebben bereikt en hoe de financiën van Willem van Oranje Scholengroep er de komende jaren uitzien.

2019 was het jaar waarin vanuit ons visie en ambitie de nieuwe afdeling Talent en Ontwikkeling is gestart. Een afdeling met een vrije pioniersrol en een opdracht. Talent en Ontwikkeling zet zich ervoor in dat de mensen van Willem van Oranje Scholengroep met plezier in beweging zijn. Beweging in de zin van (persoonlijke) ontwikkeling, groei, je vitaal en energiek voelen, leren van en met elkaar. Het gaat daarbij om de medewerker. Als Scholengroep maken we die beweging mogelijk.

2019 was ook het jaar van de stakingen. In een aantal van onze scholen is het werk neergelegd en gestaakt voor meer structurele investeringen in het onderwijs.

Er werden nieuwe schoolplannen gemaakt en er werden vele goede lessen gegeven en activiteiten georganiseerd.

Naast ruimte voor ontwikkeling en investeren in het verlagen van werkdruk bij met name leraren is 2019 ook het jaar waarin vooruitkijkend naar de toekomst de krimp van het aantal leerlingen merkbaar werd. Krimp die vraagt om herschikking van de onderwijsorganisatie van het Willem van Oranje College.

Met dit jaarverslag leggen we, met name vanuit de bedrijfsvoering, in cijfers en in woorden verantwoording af over het onderwijsjaar 2019 van Willem van Oranje Scholengroep. Daarnaast kijken we vooruit en zoomen we in op ontwikkelingen.

Jan Maarten de Bruin
Voorzitter college van bestuur

A. – Bestuursverslag

2. Thema's vanuit wet- en regelgeving

Willem van Oranje Scholengroep legt verantwoording af over de politieke of maatschappelijke thema's voor het PO en VO zoals benoemd in de brieven van de Minister van november 2019. Strategisch personeelsbeleid wordt beschreven in 6.5, passend onderwijs in 3.6 en allocatie van middelen naar schoolniveau is opgenomen in de jaarrekening. Werkdrukregulatie PO wordt toegelicht in onderstaande paragraaf 2.1. Onderwijsachterstanden in het po zijn voor de scholengroep niet van toepassing. Voor het VO worden de techniekgelden vmbo toegelicht in 2.3 en komen toetsing en examinering aan de orde bij 6.6 en hoofdstuk 8.

2.1 Werkdrukregulatie PO

In februari 2018 sloot de PO-raad samen met de vakbonden en Minister Slob het Werkdrukakkoord. Elke school krijgt met ingang van het schooljaar 2018-2019 een bedrag per leerling, voor schooljaar 2018-2019 was dat € 156,- per leerling, voor schooljaar 2019-2020 was dat € 225,- per leerling. De hoogte van het budget per school (brin) wordt vastgesteld op basis van het aantal leerlingen op 1 oktober voorafgaand aan het betreffende schooljaar. Voor schooljaar 2019-2020 geldt dus het leerlingaantal per 1 oktober 2018. Deze extra middelen zijn structureel en worden verstrekt via het budget voor personeels- en arbeidsmarktbeleid.

Op basis van uitkomsten van gesprekken over werkdrukregulatie tussen directies en teams, hebben de directies een bestedingsplan met bestedingsdoelen voor de verlaging van de werkdruk opgesteld. De GMR heeft ingestemd met het voorstel voor de besteding van de werkdrukmiddelen en het college van bestuur heeft de bestedingsplannen goedgekeurd. In dit jaarverslag worden de middelen 2018-2019 voor 7//12 deel en de middelen 2019-2020 voor 5/12e deel financieel verantwoord. Juliana van Stolbergschool heeft vanuit de balans per 31-12-2018 middelen ingezet in 2019.

						besteding in 2019				
brin	school	LL	Bedrag '18-'19	Bedrag '19-'20	Bedrag m.b.t. 2019	personeel	materieel	profess.	op balans	Toelichting
06EJ	**Koningsschool**									
	leerlingen per 1-10-2017	157	€ 156		€ 14.246					De middelen zijn ingezet om de reguliere formatie en (kleinere) klassen te kunnen handhaven, hetgeen werkdruk verlicht
	leerlingen per 1-10-2018	147		€ 225	€ 13.781					
					€ 28.027	**€ 28.454**				
06MY	**De Bron**									
	leerlingen per 1-10-2017	81	€ 156		€ 7.350					De middelen zijn ingezet om de reguliere formatie en (kleinere) klassen te kunnen handhaven, hetgeen werkdruk verlicht
	leerlingen per 1-10-2018	69		€ 225	€ 6.469					
					€ 13.818	**€ 14.039**				
10RF	**Juliana van Stolbergschool**									
	leerlingen per 1-10-2017	398	€ 156		€ 36.114					De middelen zijn in 2019 ingezet met klassenassistenten
	leerlingen per 1-10-2018	375		€ 225	€ 35.156					
	vanuit balans 31-12-2018				€ 25.795					
					€ 97.065	**€ 98.147**				
23DC	**SBO De Leilinde**									
	leerlingen per 1-10-2017	98	€ 156		€ 8.892					De middelen zijn in 2019 ingezet met klassenassistenten.
	leerlingen per 1-10-2018	98		€ 225	€ 9.188					
					€ 18.080	**€ 18.346**				

Binnen sector VO worden geen werkdrukgelden ontvangen vanuit DUO. Het college van bestuur heeft werkdrukgelden c.q. ambitiegelden onder voorwaarden beschikbaar gesteld voor deze sector. Om deze middelen te besteden, dienen onderbouwde plannen te worden ingediend. Alleen door het college van bestuur goedgekeurde plannen kunnen ten uitvoer worden gebracht. In de kadernota bij de begroting zijn de voorwaarden opgenomen. De inzet wordt gedaan vanuit de reserves van de stichting.

Vanuit de PMR VO is een taskforce ingesteld die zich bezig heeft gehouden met werkdrukbeleving. In Wijk en Aalburg zijn de werkdrukgelden o.a. besteed aan klassenverkleining. De verwachting is dat dit ook in 2020 zo ingezet zal gaan worden.

De middelen zijn zowel voor PO als VO ingezet conform opgestelde plannen. Ook in 2019 is de verantwoording besteding werkdrukmiddelen vormgegeven volgens het voorgeschreven format.

2.2 Eenmalige middelen vanuit Convenant aanpak lerarentekort

In 2019 heeft het kabinet ruim een miljard euro beschikbaar gesteld voor 'urgente maatschappelijke problemen'. Dit is in november 2019 bekend gemaakt bij de presentatie van de najaarsnota. Het geld is onder andere voor het aanpakken van het lerarentekort en de werkdruk in het primair en voortgezet onderwijs.
Dit is vastgelegd in het convenant dat sociale partners op 1 november 2019 sloten met Minister Arie Slob. Hiermee is een bedrag gemoeid van in totaal 460 miljoen euro.

Het Ministerie van OCW heeft de 'Regeling bijzondere en aanvullende bekostiging PO en VO 2019' in december 2019 gepubliceerd. De regeling geeft aan dat vo-scholen eenmalig per leerling € 154,96 ontvangen. Scholen kunnen deze extra middelen uitgeven aan bijvoorbeeld meer ontwikkeltijd, werkdrukverlichting, begeleiding van startende leraren, begeleiding van zij-instromers, onderwijsinnovatie of maatregelen arbeidsmarktvraagstukken.

De regeling geeft aan dat po-scholen eenmalig per leerling € 99,25 ontvangen. Deze is ter (gedeeltelijke) dekking van de gestegen lasten uit de nieuwe CAO PO 2019-2020 die op 10 januari 2020 is bekrachtigd door betrokken (onderhandelings)partijen.

Het geld is in december 2019 uitgekeerd. Op basis van berichtgeving vanuit het Ministerie van OCW, per januari 2020, is bekend gemaakt dat deze eenmalige middelen volledig in 2019 dienen te worden verantwoord, daarmee een verhoging van het resultaat 2019. Verantwoording over het uitgekeerde bedrag vindt op dezelfde wijze plaats in de jaarrekening als de verantwoording over de rest van de bekostiging. In de begroting is rekening gehouden met uitgaven in 2020/2021 in het kader van deze middelen. Hiervoor is geen bestemmingsreserve gevormd.

2.3 Subsidieverantwoording techniekgelden vmbo

In 2019 is het door het team Techniek een visiedocument opgesteld. Dit visiedocument was de basis voor het techniekplan voor de regio 'Sterk Techniek Onderwijs Gorinchem en Altena. Dit techniekplan heeft subsidie gekregen en de gelden daarvan worden in de regio verdeeld. Het bedrijfsleven in de regio co-financiert het project STO. De middelen worden op de deelnemende scholen ingezet, dit betreft zowel personele als materiële inzet. Bij de inzet van deze aanvullende bekostiging is voldaan aan de verplichtingen die daaraan zijn verbonden.

In 2018/2019 was er sprake van een voorbereidende fase. In 2020 krijgt dit een vervolg met een transitiefase die doorloopt tot 2023. Onderdelen van de transitiefase zijn 'de basis op orde', hotspots (techniekcentra bemenst door docenten en bedrijfsleven), technologielessen op de basisscholen, etc.

Voor Sterk Techniekonderwijs (STO) is een deel van de baten, op basis van de gerealiseerde lasten 2019 (die kunnen worden verantwoord) op de balans per 31-12-2019 gezet. Hierdoor zijn de gerealiseerde baten STO lager dan was begroot. De op de balans per 31-12-2019 'geparkeerde' middelen worden in de kalenderjaren 2020 en verder ingezet voor dit onderwijs.

Hieronder een overzicht ter verheldering:

Sterk Techniek Onderwijs				
Baten 2019 geboekt in 2019	€	331.000	A	
vanuit balans 2018 geboekt in exploitatie 2019	€	88.000	B	
totaal baten geboekt in exploitatie 2019	€	419.000	A + B	
Lasten STO in 2019	€	169.000	C	
Daarmee restant gezet op de balans per 31-12-2019	€	250.000	A+B-C	*

** Deze baten zullen worden gebruikt voor de lasten STO in de jaren 2020 en verder.*

3. Visie en besturing

3.1 Missie en visie

Het vertrekpunt voor de concrete invulling van de eigen, lokale identiteit van de scholen is de gezamenlijk geformuleerde identiteit van de Scholengroep; het identiteitsbewijs, het paspoort en het Vision Eye van de Scholengroep.

3.1.1 Cultuur en identiteit

Voor Willem van Oranje Scholengroep is de Protestants-Christelijke signatuur de basis. We geloven dat Jezus in woord en daad betekenis geeft aan ons leven. Tolerantie is daarbij een belangrijk begrip. Ieder mens is welkom, uniek en waardevol en heeft zijn of haar eigen talenten. In de gedachte van hoop geven we vorm aan de cultuur en identiteit van de scholen.

We gaan respectvol met elkaar en onze omgeving om. We inspireren onze leerlingen om zich te ontwikkelen tot sterke individuen. Dat doen we met enthousiaste en bevlogen docenten met liefde voor hun vak en de school. Bovendien steunen en helpen alle medewerkers van de scholengroep elkaar met advies en opbouwende feedback.

3.1.2 Missie

Onze missie is leerlingen te begeleiden op weg naar zelfstandigheid en volwassenheid in een omgeving waarin zij zich kunnen ontwikkelen tot sterke individuen met als doel een betekenisvolle plek in onze samenleving te vinden, met zelfvertrouwen en eigenwaarde.
Dat doen we door onze leerlingen te stimuleren zelf hun talenten en ambities te ontdekken, ieder op zijn of haar eigen wijze. Daartoe bieden we een veilige en uitdagende leer- en leefomgeving, nauw in verbinding met de maatschappij om ons heen.

3.1.3 Visie

De samenleving waarin wij leven en leren is voortdurend in beweging. Onze visie is om innovatief met veranderingen om te gaan en daarbij de ontwikkeling van onze leerlingen als prioriteit te blijven zien. Hun uniekheid, evenals die van collega's, zien we als zeer waardevol. Binnen onze gezamenlijke kernbelofte en identiteit is ruimte voor eigenheid en ambities.

3.2 Besturing

3.2.1 Onderwijsaanbod

De Bron, de Juliana van Stolbergschool en de Koningsschool bieden regulier basisonderwijs. SBO Daltonschool De Leilinde is een school voor speciaal basisonderwijs.

Het Willem van Oranje College Wijk en Aalburg kent de onderwijssoorten: vmbo bb, vmbo kb, vmbo g(t), havo en vwo. Het onderwijs op havo-niveau wordt alleen aangeboden voor klas 1, 2 en 3 en op vwo-niveau alleen aangeboden in klas 1 en 2. Daarna vervolgen de leerlingen hun schoolloopbaan op het Willem van Oranje College Waalwijk of een andere VO-school in de regio. Naast het reguliere vmbo worden onderwijsprogramma's geboden die zijn gespecialiseerd in Vakcollege Techniek, Ondernemerschap en vmbo T-Business.

Het Willem van Oranje College Waalwijk kent de onderwijssoorten: mavo, mavo/havo, havo, atheneum en gymnasium. Het mavo/havo-onderwijs wordt het H6-traject genoemd (in 6 jaar tijd een havodiploma behalen). Naast het onderwijsaanbod passend bij een onderwijssoort is er voor elke afdeling ook een extra aanbod en/of zijn er speciale programma's.

ISK (Internationale Schakelklas) is een andere vorm van onderwijs dan het reguliere VO. Bij ISK-onderwijs wordt gebruik gemaakt van de inzichten en leerroutes van LOWAN (ondersteuning onderwijs nieuwkomers). De doelstelling is om anderstalige leerlingen zo snel en zoveel mogelijk Nederlands te leren en voor te bereiden op enige vorm van voortgezet onderwijs, zodat zij aansluiting krijgen bij een leerjaar dat gezien hun leervermogen, vooropleiding en leeftijd het best bij hen past, ofwel bij een beroepsopleiding.

3.2.2 Bevoegd gezag

De stichting draagt de naam "Stichting voor Protestants-Christelijk Onderwijs, Bommelerwaard, Land van Heusden en Altena en De Langstraat en omstreken" ook genaamd Willem van Oranje Scholengroep. Zij heeft haar statutaire zetel in de gemeente Waalwijk.

Naam/Bevoegd gezag	:	Willem van Oranje Scholengroep Willem van Oranje Facilitairbedrijf BV
E-mail	:	scholengroep@wvoranje.nl
Website	:	www.willemvanoranjescholengroep.nl
Administratie/Bestuursnr.	:	40681
Kamer van Koophandel	:	41100627 (Willem van Oranje Scholengroep) 57792534 (Willem van Oranje Facilitairbedrjf)
Verplichtingsnummer	:	61500 en 50500
Voorzitter raad van toezicht	:	de heer drs. R. Opendorp RA
Voorzitter college van bestuur	:	J.M. de Bruin
Situering van de scholen	:	*Locatie Waalwijk - 01GH00* De Gaard 4 5146 AW Waalwijk Telefoon 0416 – 33 30 69 Locatiedirecteur: C.W. Smit Adjunct directeur: J.P.G.A. Straver *Locatie Waalwijk Van Casterenstraat* Burg. Van Casterenstraat 41 5146 GA Waalwijk Telefoon 0416 – 33 30 69 *Locatie Wijk en Aalburg - 01GH01* Perzikstraat 7, 4261 KC Wijk en Aalburg Telefoon 0416 – 69 17 22 Locatiedirecteur: A.K. Spuijbroek-Maijers Adjunct directeur: A. van Vuuren *Locatie ISK Wereldschool - 01GH04* Baardwijksestraat 44, 5142 WG Waalwijk Telefoon 0416 – 65 22 55 Locatiedirecteur: A. van Vuuren *Locatie De Bron - 05MY* Nieuwevaart 11, 5161 AN Sprang-Capelle Telefoon 0416 – 34 53 90 Locatiedirecteur: A. Buijs *Locatie Juliana van Stolbergschool – 10RF* Woeringenlaan 20, 5144 CJ Waalwijk Telefoon 0416 – 33 22 87 Locatiedirecteur: G. de Ronde *Locatie Koningsschool – 06EJ* Burg. Van Casterenstraat 41, 5146 GA Waalwijk Telefoon 0416 – 27 41 45 Locatiedirecteur: A. Buijs *Locatie SBO Daltonschool De Leilinde – 23DC* Kasteellaan 41, 5156 CJ Oudheusden Telefoon 0416 – 33 94 83 Locatiedirecteur: S.D. Barghoorn

3.2.3 Interne organisatiestructuur

Wij hanteren het principe van verantwoordelijkheid diep in de organisatie leggen. We doen dit door op ieder niveau in de organisatie ruimte te geven voor eigen inrichting en uitvoering van beleid. Dat geldt voor scholen, voor teams, voor vaksecties en voor medewerkers. Er is sprake van een dienende organisatie. De scholen worden, vanuit hun lokale eigenheid, aangestuurd en ondersteund met als doel zo sterk mogelijke kwaliteit, voortkomend uit de eigen identiteit en de gemeenschappelijke kaders die er zijn.

Willem van Oranje Scholengroep wordt geleid door een eenhoofdig college van bestuur. Daarnaast krijgen locatiedirecteuren taken gemandateerd van het bestuur. De stafmedewerkers ondersteunen het bestuur en de directies.

In het primair onderwijs functioneren de MR-en onder de verantwoordelijkheid van de schooldirecteuren. De GMR heeft haar positie op stichtingsniveau en functioneert in relatie tot het college van bestuur. Het voortgezet onderwijs kent één gezamenlijke MR.

Locatiedirectie
De locatiedirecteur van een school is, onder verantwoordelijkheid van het college van bestuur, integraal belast met het schoolbeleid, de schoolontwikkeling, de schoolorganisatie en de dagelijkse leiding van de school. Dit is vastgelegd in het managementstatuut. De directeur participeert in het directieoverleg dat een belangrijke rol speelt ten aanzien van de beleidsvoorbereiding en beleidsuitvoering.

Stafbureau
Het stafbureau levert diensten aan het college van bestuur en de schooldirecteuren betreffende enerzijds beleidsontwikkeling, beleidsuitvoering en evaluatie en anderzijds beheer op de werkterreinen personeelszaken, financiën, huisvesting, marketing en communicatie, kwaliteitszorg en -beleid en ICT.

Binnen het stafbureau zijn eigen “adviseurs” operationeel. Samen werken zij beleid uit in pragmatische kaders en faciliteren zij een goed functionerende P&C-cyclus. Zij worden daarbij ondersteund door stafmedewerkers. Waar nodig wordt de samenwerking uitgebreid met externe adviseurs.

Talent en Ontwikkeling
In 2019 is als projectplan voor twee jaar de afdeling Talent & Ontwikkeling ingesteld. Deze afdeling werkt aan de bewijzen 4 en 5 van het Vision Eye (open mentale instelling en duurzaam, vitaal en wendbaar personeel). Vanuit een onafhankelijke positie binnen de organisatie, beweegt de afdeling T&O zich op de niveaus van medewerkers, teams en de scholen. Op strategisch niveau houdt de afdeling zich bezig met kaders voor werving en selectie, begeleiden van (nieuwe) collega’s, het voeren van ontwikkelgesprekken en de Opleidingsschool. De afdeling T&O heeft als ambitie een waardevolle bijdrage te leveren aan werkplezier en ontwikkeling van de Scholengroep.

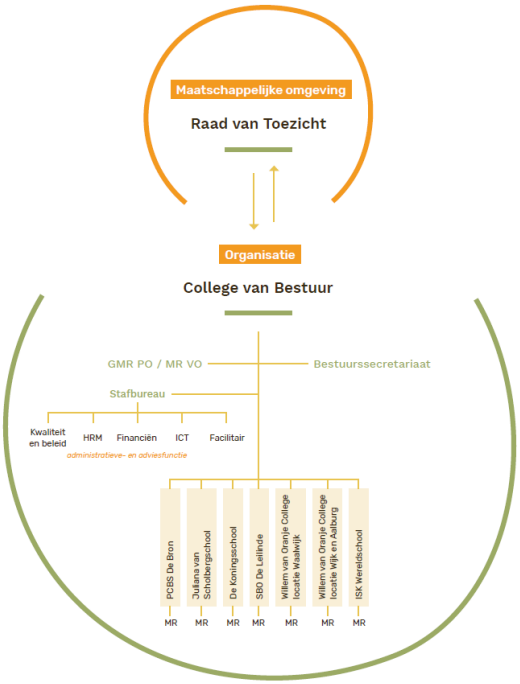

3.2.4 College van bestuur en raad van toezicht

Willem van Oranje Scholengroep heeft een raad van toezicht met zes personen per 31 december 2019:

- Mevrouw mr. W. van Grieken;
- De heer drs. T. Groeneveld RA MBA;
- Mevrouw mr. M.B. Leusink-van Santen;
- De heer drs. R. Opendorp RA (voorzitter);
- Mevrouw dr. T.M.M.L. van Schilt-Mol;
- De heer ir. B.P. de Wit RTD (vice voorzitter).

Het college van bestuur van de Willem van Oranje Scholengroep wordt gevormd door de heer J.M. de Bruin.

Per 1 januari 2019 heeft mevrouw F.J. van den Hout- Slagter haar lidmaatschap van de raad van toezicht beëindigd in verband met het aangaan van een nieuwe dienstbetrekking. De raad van toezicht heeft besloten deze vacature aan te houden en in 2020 een procedure tot werving van nieuwe leden te starten.

Betaalde en onbetaalde (neven)functies van de bestuurders en toezichthouders

Overzicht nevenfuncties college van bestuur:

De heer J.M. de Bruin	Voorzitter van Stichting d'Alburcht in Wijk en Aalburg (onbezoldigd), Lid bestuur Samenwerkingsverband Langstraat Heusden en Altena PO (onbezoldigd), Lid bestuur Samenwerkingsverband VO De Langstraat (onbezoldigd)

Overzicht nevenfuncties leden raad van toezicht:

Mevrouw mr. W. van Grieken	Advocaat/partner bij W&W Arbeidsrecht Advocaten 's-Hertogenbosch (bezoldigd), Voorzitter Klachtencommissie Helicon (bezoldigd), Bestuurder Stichting Solamen (onbezoldigd, tot juni 2019), Bestuurder We Do (onbezoldigd), Reisadviseur Holidayplanners (bezoldigd, vanaf juli 2019), lid raad van toezicht Stichting Willem van Oranje Scholengroep Waalwijk (bezoldigd)
De heer drs. T. Groeneveld RA MBA	Lid commissie Governance, cultuur en organisatie Verus Woerden (onbezoldigd), Lid raad van commissarissen Huisarts en Zorg Gorinchem (bezoldigd), Voorzitter raad van toezicht Vereniging De Stroming Werkendam (bezoldigd), Voorzitter raad van toezicht Stichting De Waarden Zevenbergen (bezoldigd), lid raad van toezicht Stichting Willem van Oranje Scholengroep Waalwijk (bezoldigd)
Mevrouw mr. M.B. Leusink-van Santen	Secretaris raad van bestuur Stichting Revant Breda (bezoldigd), Voorzitter college van kerkrentmeesters Protestantse gemeente Geertruidenberg (onbezoldigd), lid raad van toezicht Stichting Willem van Oranje Scholengroep Waalwijk (bezoldigd)
De heer drs. R. Opendorp RA (voorzitter)	Partner Baker Tilly Berk (Netherlands) N.V. (bezoldigd), Directeur/Eigenaar Opendorp Beheer BV (bezoldigd), Voorzitter raad van toezicht Stichting Willem van Oranje Scholengroep Waalwijk (bezoldigd), Voorzitter kerkenraad Hervormde gemeente Besoyen Waalwijk (onbezoldigd), Penningmeester Musicalgroep Besoyen Waalwijk (onbezoldigd), Penningmeester Stichting Pastorale Arbeid in de Hervormde gemeente Besoyen (onbezoldigd), Administrateur Hervormd gemeentecentrum De Rank (onbezoldigd)
Mevrouw dr. T.M.M.L. van Schilt-Mol	Associate Lector Toetsen en Beoordelen – HAN (bezoldigd), Voorzitter Stichting TheaterRijk (onbezoldigd), Lid kwaliteitsgroep schoolexaminering VMBO (bezoldigd), Gastvrouw Voedselbank Gilze-Rijen (onbezoldigd), Docent master Toetsdeskundige Fontys (bezoldigd), Voorzitter Landelijk netwerk basis- en seniorkwalificatie examinering (onbezoldigd), lid Expertgroep Eindtoetsen PO – HAN (bezoldigd), lid raad van toezicht Stichting Willem van Oranje Scholengroep Waalwijk (bezoldigd)
De heer ir. B.P. de Wit RTD	Directeur/eigenaar Blace BV Sprang-Capelle (bezoldigd), Voorzitter raad van bestuur Stichting Waardeburgh, Stichting Waardeburgh Vastgoed en Stichting Peculium Sliedrecht (bezoldigd), Voorzitter raad van commissarissen Woonstichting Land van Altena Almkerk (bezoldigd), Lid Hoofdbestuur Vereniging Kerkrentmeesterlijk Beheer Dordrecht (onbezoldigd), Voorzitter Stichting Elja Vlas Waalwijk (onbezoldigd), voorzitter raad van commissarissen Beter Wonen Streefkerk (bezoldigd), lid raad van toezicht Stichting Willem van Oranje Scholengroep Waalwijk (bezoldigd)

Bij zowel het college van bestuur als bij de raad van toezicht is geen sprake van conflicterende nevenfuncties.

3.3 Naleving branchecode

De raad van toezicht hanteert voor haar functioneren en toezichthoudende rol de in de codes voor goed bestuur (van primair en voortgezet onderwijs) opgenomen aanbevelingen van goed bestuur.

3.4 Verslag toezichthoudend orgaan

De statuten van de Stichting Scholengroep Willem van Oranje voorzien in een raad van toezichtstructuur. Het college van bestuur bestuurt de stichting en de raad van toezicht houdt integraal toezicht op het beleid van het college van bestuur en op de algemene gang van zaken binnen de stichting. De raad van toezicht vervult daarnaast een klankbordfunctie en staat het college van bestuur met advies terzijde.

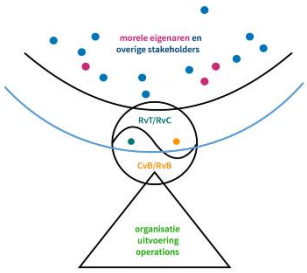

De raad van toezicht past bij de uitoefening van haar functie het Policy Governance model van John Carver toe. Policy Governance is een compleet systeem van een aantal samenhangende principes dat de raad van toezicht in staat stelt op een adequate wijze haar werk te verrichten. Door het formuleren van beleidsuitspraken geeft de raad van toezicht vooraf de verwachtingen aan die aan het realiseren van de doelen van de scholengroep worden gesteld.
In 2019 heeft de raad van toezicht, onder externe begeleiding, een tweetal sessies besteed aan het actualiseren van de beleidsuitspraken en zijn deze in lijn gebracht met de strategische koers van de scholengroep: het Vision Eye. De zogenaamde ijkpunten bestaan uit beleidsuitspraken over beoogde resultaten en beleidsuitspraken t.a.v. de handelingsruimte van het college van bestuur. De ijkpunten zijn besproken in een sessie waarin de zelfevaluatie van de raad van toezicht plaatsvond. Uit de zelfevaluatie is meegenomen dat de raad van toezicht het beleid en de uitvoering hiervan steeds toetst aan de aangepaste ijkpunten zodat er sprake is van consequent beleid voor wat betreft de toezichthoudende functie.

Vervolgens zijn de ijkpunten besproken in een gezamenlijke sessie met het college van bestuur en het directieteam van de scholengroep. In december 2019 is een aangepaste notitie ijkpunten raad van toezicht besproken in de vergadering, de notitie zal in januari 2020 worden vastgesteld.

In 2019 is de raad van toezicht zesmaal in vergadering bijeen geweest, er heeft een bijeenkomst zelfevaluatie plaatsgevonden en er is een gezamenlijke vergadering met GMR en MR gehouden. Het onderwerp van deze gezamenlijke bijeenkomst was bewijs 5 van het Vision Eye (de strategische koers): duurzaam, vitaal en wendbaar personeel. Het onderwerp werd ingeleid vanuit een visie/droom en vanuit de dagelijkse realiteit.
Voorafgaand aan deze bijeenkomst met de medezeggenschapraden, bezocht de raad van toezicht een van de PO-scholen van de scholengroep: de Koningsschool te Waalwijk, waar naast een rondleiding en presentatie over de ontwikkeling en positionering van de school een gesprek met het team van de Koningsschool plaatsvond.
Een delegatie van de raad van toezicht heeft in het voorjaar 2019 een gesprek met een delegatie van de GMR gevoerd en een deel van een MR-vergadering bijgewoond.

De raad van toezicht heeft in haar vergaderingen het jaarverslag 2018 goedgekeurd en de begroting 2019 en de begroting 2020 met daarbij de herinrichtingsopdracht voor 2021 t/m 2024. De jaarrekening is besproken en goedgekeurd in een vergadering waarbij de externe accountant (in 2018 benoemd door de raad van toezicht) een toelichting op de jaarrekening heeft gegeven. De kadernota, opgesteld door het college van bestuur in samenspraak met het directieteam, is besproken in de raad van toezicht. De raad van toezicht beoordeelde hiermee de rechtmatige verwerving en rechtmatige en doelmatige besteding van middelen.
In januari heeft de raad van toezicht de bezoldigingsklasse WNT 2019 vastgesteld. De raad van toezicht heeft een reglement voor de raad van toezicht vastgesteld, dat is gebaseerd op de statuten van de scholengroep. Tevens is een document 'profiel leden raad van toezicht' opgesteld en een procedure voor werving van nieuwe leden; deze documenten zullen toegepast worden bij de werving van nieuwe leden.

De raad van toezicht is geïnformeerd over de onderwijsresultaten PO en VO. De uitkomsten van de monitoring sociale veiligheid en rapportages van tevredenheid van leerlingen en ouders zijn besproken in de vergadering van de raad van toezicht. De raad van toezicht is geïnformeerd over de voortgang van het transitieplan, in dit kader heeft de raad van toezicht gesproken met het directieteam. Daarnaast is de raad van toezicht geïnformeerd over het programma organisatieontwikkeling van de scholengroep. Het betreft een actualisatie van de organisatieontwikkeling geschetst in de strategische koers 2017-2021. De aanleiding voor de actualisatie (stafondersteuning op orde en een programma voor cultuurverandering medewerkers) is onderschreven door de raad van toezicht.

Overige onderwerpen die aan de orde zijn geweest in 2019:
- Ontwikkeling en invoering cao PO en VO;
- Herziening treasury statuut (goedgekeurd door de raad van toezicht);
- Huisvesting, voornamelijk t.a.v. Juliana van Stolbergschool
- Voortgangsrapportages (financieel/personeel);
- Inzet en maatregelen op het gebied van de AVG.

Binnen de raad van toezicht is een remuneratiecommissie actief. De remuneratiecommissie vervult een aantal uitvoerende taken vanuit de rol die de raad van toezicht heeft als werkgever voor het college van bestuur. Ook dit jaar heeft er een beoordelingsgesprek plaatsgevonden met de bestuurder. De raad van toezicht heeft kennisgenomen van het verslag van dit gesprek.

3.5 Omgeving (internationaal, nationaal, regionaal, lokaal)

Scholen realiseren hun opdracht in hun directe omgeving. Educatieve regionale kracht wordt vergroot door samenwerken met de diverse partners uit de omliggende streek. Bij krimp van leerlingaantallen zetten we in op het behouden van diversiteit van onderwijsaanbod. Ook dit vraagt om samenwerking met anderen in de regio. Willem van Oranje Scholengroep is een maatschappelijk verbinder (regio, bedrijven, vervolgonderwijs, oud-leerlingen, ouders, basisonderwijs, kerk). De relaties worden onderhouden om voeling te hebben met wat de maatschappelijke context (nu en in de toekomst) vergt van leerlingen.

We zijn nieuwsgierig naar de vraag en verwachtingen van de afnemers, ouders en toeleverende scholen. De verwachtingen die zij van onze leerlingen hebben, willen wij zo goed mogelijk beantwoorden vanuit de gedachte 'wat kan wel' in plaats van 'wat kan niet'. Onze respons moet leiden tot een afgewogen beweging op innovaties en veranderingen in ons onderwijs, zichtbaarheid daarvan en meer vertrouwen in en een positief imago van onze organisatie.

Samenwerkingsverbanden
Willem van Oranje Scholengroep is aangesloten bij de samenwerkingsverbanden voor primair en voortgezet onderwijs in de regio: Samenwerkingsverband Langstraat, Heusden Altena (PO 30-10) en Samenwerkingsverband VO De Langstraat (VO 30-09). De Scholengroep participeert in de samenwerkingsverbanden zowel op bestuurlijk als op schoolniveau. Vanuit het voor alle scholen opgestelde ondersteuningsplan en de voor elke school afzonderlijk geldende schoolondersteunings-profielen wordt inhoud en vorm aan passend onderwijs gegeven. De samenwerkingsverbanden en schoolbesturen voeren jaarlijks monitoringsgesprekken waarin resultaten en inzet van middelen over en weer worden verantwoord. De uitkomsten worden besproken in het overleg met gemeenten en binnen het bestuur van de samenwerkingsverbanden en worden voorgelegd aan de ondersteuningsplanraad waarin ouders en medewerkers van scholen zijn vertegenwoordigd.

Gemeenten
Willem van Oranje Scholengroep is door de locatie van haar scholen verbonden aan de gemeenten Altena, Heusden en Waalwijk. Binnen deze gemeenten participeert de Scholengroep actief in de (wettelijke) overleggen zoals het op overeenstemming gericht overleg (OOGO) over onderwijshuisvesting en de lokale educatieve agenda (LEA). De wijze van organisatie van het overleg verschilt per gemeente.

Ouders/verzorgers
Ouders/verzorgers zijn vertegenwoordigd in de medezeggenschapsraden van de scholen en in de gemeenschappelijk raad in de sector primair onderwijs. Daarnaast zijn er op scholen in verschillende vormen 'klankbordgroepen' waarin met ouders wordt gesproken over de visie en missie van de school en de wijze waarop onderwijs wordt vormgegeven en georganiseerd.

Bedrijven/instellingen
Scholen zijn middels samenwerkingsovereenkomsten gebonden aan instellingen of bedrijven in de nabijheid van de school. Voorbeelden hiervan zijn samenwerking met Bibliotheek Altena in Wijk en Aalburg, verbintenis met Avans Hogeschool en de Universiteit van Tilburg vanuit de IBC-opleiding in 4- en 5-havo en het Econasium in de bovenbouw van het vwo. In het vmbo vindt samenwerking plaats met Tibo-Veen, een installatiebedrijf dat meewerkt in het programma van de opleiding en werkervaringsplaatsen voor leerlingen biedt.

3.6 Toegankelijkheid en toelating

PCBS De Bron, de Juliana van Stolbergschool en de Koningsschool zijn scholen die regulier basisonderwijs bieden aan leerlingen van 4 - 12 jaar. De scholen zijn algemeen toegankelijk waarbij de Protestants-Christelijke grondslag dient te worden gerespecteerd.

SBO Daltonschool De Leilinde biedt leerlingen die zeer moeilijk lerend zijn, gedragsmatige problemen hebben of leerlingen met kenmerken van taal-spraakproblematieken een passende plaats. Voor een plaatsing op SBO Daltonschool De Leilinde is een TLV (toelaatbaarheidsverklaring) nodig die wordt afgegeven door de TAC (Toelaatbaarheid en Advies Commissie). Daarbij speelt ook de DBG (deskundige bevoegd gezag) een belangrijke rol. Na plaatsing van de leerling wordt een OPP (ontwikkelingsperspectief) opgesteld waarin de ontwikkeling van het kind naar een vorm van voortgezet onderwijs in kaart wordt gebracht.

Het Willem van Oranje College Waalwijk en het Willem van Oranje College Wijk en Aalburg zijn scholen voor vmbo, mavo, havo en vwo. De scholen zijn algemeen toegankelijk waarbij de Protestants-Christelijke grondslag dient te worden gerespecteerd. In principe kunnen alle leerlingen met een vmbo, havo- of vwo-advies vanuit de basisschool worden ingeschreven. Leerlingen uit groep 8 uit het gebied van SWV De Langstraat en aanpalende samenwerkingsverbanden worden rechtstreeks door hun ouders/verzorgers aangemeld bij het Willem van Oranje College. Op het Willem van Oranje College Wijk en Aalburg is een Verlengd Aanmeldingstraject (VAT) mogelijk waarbij alle betrokkenen meer tijd hebben om de ondersteuningsbehoefte in kaart te brengen en de gewenste en mogelijke ondersteuning af te stemmen.

Er zijn echter grenzen aan de mogelijkheden van de scholen. Aan niet alle kinderen kan, bijvoorbeeld bij bepaalde problematieken, een passende plek worden geboden. De mogelijkheden voor de scholen zijn vastgelegd in het schoolondersteuningsprofiel. Voor leerlingen die niet op de school terecht kunnen, wordt in overleg met de ouders een passende school binnen het samenwerkingsverband gezocht.

De ISK Wereldschool biedt onderwijs aan leerlingen van 11-18 jaar die de Nederlandse taal niet of onvoldoende beheersen om succesvol te zijn op het regulier voortgezet onderwijs. Aangezien ISK-onderwijs geen afsluitend onderwijs is, gaat het in de visie op onderwijs niet alleen om taalonderwijs, maar ook om een pedagogisch klimaat gekenmerkt door geborgenheid en veiligheid als krachtige leeromgeving. Na enige tijd wordt door de mentoren een voorlopig uitstroomprofiel vastgesteld waarin wordt getracht zo goed mogelijk te voorspellen welke onderwijsrichting na de ISK het beste bij de leerling past en hoeveel tijd de leerling op de ISK daarvoor nodig heeft. Vervolgens worden de leerlingen geplaatst in mentorgroepen van gemiddeld 16 leerlingen.

3.7 Klachten

De Willem van Oranje Scholengroep heeft op alle locaties interne vertrouwenspersonen. Deze vertrouwenspersonen zijn voor zowel leerlingen, personeel als ouders beschikbaar.

In 2019 zijn er bij de Willem van Oranje Scholengroep geen klachten ontvangen.

De Willem van Oranje Scholengroep is aangesloten bij de Landelijke Klachtencommissie. De externe vertrouwenspersonen zijn niet benaderd met een officiële klacht.

Willem van Oranje Scholengroep heeft een klokkenluidersregeling. In 2019 is er geen gebruik gemaakt van deze regeling.

4. Risicomanagement

Deze paragraaf is opgenomen als onderdeel B Overige rapportages van de verplichte gegevensset die door het Ministerie is voorgeschreven (B1 en B2).

4.1 Strategie en risico's

'Policy Governance' is voor de scholengroep belangrijk. Een grote zelfstandigheid, de toenemende bestuurlijke schaal, meer complexe relaties met de overheid en andere externe belanghebbenden benadrukken de noodzaak voor een doorzichtige en professionele 'governance'. De Governance Code stelt dat er systemen nodig zijn voor risicobeheersing en -controle. Dat is de verantwoordelijkheid van het college van bestuur. De raad van toezicht heeft de verantwoordelijkheid erop toe te zien dat deze systemen er zijn en dat het bestuur zorgt voor het adequaat functioneren daarvan. Hierbij gaat het onder andere om het in beeld brengen van risico's voor het realiseren van gestelde doelen en het managen daarvan. Inzicht in risico's stelt de stichting in staat om op verantwoorde wijze besluiten te nemen, zodat toekomstige investeringen op de lange termijn in verhouding staan tot de vermogenspositie van de stichting. Risico wordt hierbij omschreven als de kans op een gebeurtenis met een effect op het behalen van de doelstellingen. Risicomanagement kan worden gedefinieerd als het periodiek en systematisch doorlopen van de organisatie op risico's, met als doel de gevolgen ervan te verminderen en de kans erop te verkleinen.

Binnen de scholengroep vindt risicomanagement plaats als vast onderdeel van de planning & control cyclus. Daarin worden de meest onderdelen van het risicomanagementproces zoals hieronder doorlopen.

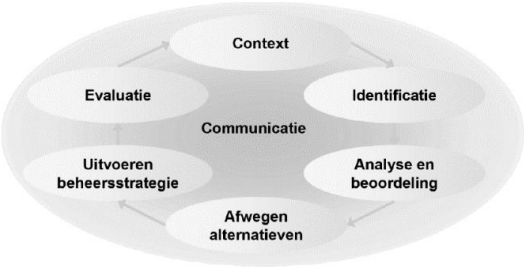

Elk jaar worden de risico's besproken met het college van bestuur, de stafmedewerkers en de locatiedirecteuren. Niet alle risico's kunnen worden gekwantificeerd. In 2019 zijn de risico's besproken en waar nodig herijkt. De risico's zijn uitgesplitst in bouwstenen die in het begrotingsproces zijn gebruikt.

De risico's zijn benoemd op de volgende domeinen:

- Leerlingen;
- Personeel;
- Onderwijskwaliteit;
- Bedrijfsvoering;
- Huisvesting.

De belangrijkste risico's in het domein ***leerlingen*** zijn:

- te veel fluctuaties in leerlingenaantallen;
- het onvoldoende of niet (tijdig) in lijn brengen van de benodigde formatie passend bij het leerlingenaantal.

Bestaande beheersingsmaatregelen zijn:

- adequate periodieke werving, samenwerking met andere scholen indien mogelijk en profilering tot een school met een specifiek onderscheidend onderwijsconcept/-aanbod;
- het periodiek monitoren en signaleren van de bestaande formatie, periodiek in gesprek gaan met de directies , elkaar tijdig voorzien van de benodigde informatie teneinde de juiste (toekomstige) beslissingen te kunnen nemen.

De belangrijkste risico's in het domein ***personeel*** zijn:

- (te) hoge werkdruk;
- hoog verzuim;
- lerarentekort.

Bestaande beheersingsmaatregelen zijn:
- een bewust werkverdelingsplan per school: een redelijke en eerlijk verdeling van het werk (m.n. de verschillende taken);
- seniorenregeling: de 61+ regeling van de Scholengroep;
- vormen van een eigen vervangingspool;
- ondersteuning en activiteiten door de afdeling Talent en Ontwikkeling (TenO);
- het streven van de afdeling TenO dat personeel van de Scholengroep met plezier in beweging is in een organisatie die daarvoor passende randvoorwaarden creëert;
- inzet en ontwikkeling op basis van talenten van medewerkers;
- een personeelsbeleid gericht op persoonlijke ontwikkeling en het maken van keuzes;
- een permanente taskforce/werkgroep om te spreken over maatregelen die de werkdruk (alleen VO).

De belangrijkste risico's in het domein ***onderwijskwaliteit*** zijn:
- onvoldoende onderwijskwaliteit (volgens Inspectie);
- onderwijskundig beleid;
- onvoldoende innovatiekracht onderwijs.

Bestaande beheersingsmaatregelen zijn
- er is een afzonderlijke afdeling Kwaliteit & Beleid binnen de stichting die kwaliteitsaspecten verzamelt, analyseert en monitort en hierover gevraagd en ongevraagd advies uitbrengt;
- schoolleiders volgen de noodzakelijke opleidingen en trainingen;
- er wordt planmatig gewerkt.

De belangrijkste risico's in het domein ***bedrijfsvoering*** zijn:
- kwaliteit planning & control processen zijn onvoldoende effectief en onvoldoende efficiënt;
- kwaliteit en slagvaardigheid management is onvoldoende.

Bestaande beheersingsmaatregelen zijn:
- taken binnen het stafbureau zijn in beeld gebracht en worden bij wijzigingen in bezetting herverdeeld;
- eigenaarschap wordt steeds meer toegepast;
- adviezen van de accountant m.b.t. de P&C worden zo veel als mogelijk opgevolgd;
- procedures inclusief interne controles worden periodiek geactualiseerd en waar nodig herzien en aangescherpt.

De belangrijkste risico's in het domein ***huisvesting*** zijn:
- leegstand (bij PCBS De Bron), onvoldoende verduurzamingsmaatregelen, wegvallen decentralisatievergoeding (bij WvO Waalwijk), onvoldoende capaciteit (bij ISK Wereldschool).

Bestaande beheersingsmaatregelen zijn:
- het periodiek monitoren en prognosticeren van de leerlingenaantallen om tijdig hierop te kunnen anticiperen (en tevens scenario's op te stellen);
- profilering en onderzoek naar samenwerkingsvormen, bijvoorbeeld het gebouw delen met andere (verwachte) partijen;
- periodiek de mogelijkheden evalueren rondom bestaande gebouwen (mogelijkheid tot sluiting, delen, verplaatsen, etc.);
- in gesprek blijven met de gemeente.

De meest relevante risico's worden besproken in de begrotingsbesprekingen en waar nodig en/of mogelijk gekwantificeerd. Op basis hiervan wordt beoordeeld of bestaande beheersingsmaatregelen nog effectief zijn, mede ingegeven door organisatieveranderingen. Input vanuit de jaarlijkse accountantscontrole en de adviezen uit hoofde van hun natuurlijke adviesfunctie worden meegenomen. Daarnaast worden door het college van bestuur en het stafbureau met regelmaat de risico's besproken.

Om aan de gronddoelstelling van het borgen van de continuïteit te kunnen blijven voldoen, is zicht op en beheersing van de belangrijkste risico's nodig. Dit kan leiden tot de vraag hoeveel vermogen nodig is om het financieel risicoprofiel af te dekken. De inspectie geeft een signaleringswaarde aan van minimaal 5%. Dat is een minimumwaarde die aanleiding geeft tot eventueel nader onderzoek. Het college van bestuur vindt dit aan de lage kant, gezien de ontwikkelingen en (inherente) risico's binnen het onderwijs. Er zijn geen landelijke grenzen hiervan bekend. Vanuit diverse literatuurbronnen is aangegeven dat een weerstandsvermogen tussen de 15% en 40% gangbaar is, afhankelijk van het risicoprofiel van de organisatie. In de kadernota bij de begroting is een ondergrens van 15% voor de scholengroep gedefinieerd.

4.2 Verantwoording gevoerd risicomanagement

Vanuit de Code Goed Onderwijsbestuur is het bestuur verplicht verantwoording af te leggen over de risicobeheersing van de organisatie. De wet verplicht de onderwijsinstellingen om in de jaarrekening in hun jaarverslag verantwoording af te leggen over het gevoerde risicomanagement. In 2019 zijn er geen risico's geweest die de huidige strategie of continuïteit van de organisatie negatief hebben beïnvloed en/of ernstig hebben bedreigd.

5. Bedrijfsvoering

5.1 Bedrijfsvoering

Binnen Willem van Oranje Scholengroep ondersteunt het stafbureau de directies en het college van bestuur op een aantal gebieden. 2019 stond opnieuw in het teken van de stafontwikkeling: meer ondersteunend worden aan het primair proces, het bieden van betrouwbare data, ontwikkeling en positionering adviseurs, inrichting van werkprocessen en vergroten van eigenaarschap.

Door het vertrek van het hoofd stafbureau werd het noodzakelijk de staf in versnelde ontwikkeling te laten geraken, voornamelijk op het gebied van herbeleggen van taken, eigenaarschap en organisatie. Dit is deels gerealiseerd en zal in 2020 worden voortgezet. Alle afdelingen en adviseurs hebben bezien waar optimalisatie in processen en werkwijzen kan plaatsvinden en waar door samenwerking efficiency kan worden gerealiseerd. De stafontwikkeling wordt ondersteund door een externe partij, WDH-advies.

Het adviseursoverleg (adviseur kwaliteit & beleid, HR, controller, financiën, facilitair en ICT) is gecontinueerd. Ook zijn er stafbijeenkomsten voor alle medewerkers georganiseerd om hen op de hoogte te houden van de ontwikkelingen en verwachtingen. Werkprocessen zijn in kaart gebracht in samenspraak met 'de klant', Afas Insite is geïmplementeerd en de staf heeft een meerjarenplan opgesteld met doelen en activiteiten.

Focus in 2020 zal qua bedrijfsvoering liggen op:

1. Proces van stafontwikkeling continueren; teamontwikkeling en persoonlijke ontwikkeling;
2. Evaluatie van de jaardoelen, o.a. door het uitzetten van een klanttevredenheidsenquête;
3. Doorontwikkeling van de inrichting van de staf, o.a. mutaties in personele bezetting en functiebeschrijvingen;
4. Optimalisatie inrichting en inzetbaarheid Afas Insite;
5. Klantbetrokkenheid in beleidsvoorbereiding en uitvoering.

5.2 Duurzaamheid

De Scholengroep wil werken vanuit een houding van verantwoordelijkheid. Dat komt bijvoorbeeld terug in de aandacht voor duurzaamheid in bedrijfsvoering en huisvesting.

In 2019 is in het gebouw te Wijk en Aalburg een project gestart met ledverlichting. De planning voor 2020 is het gehele gebouw daarvan te voorzien van ledverlichting. Hiervoor zal subsidie aangevraagd worden. Ledverlichting levert een halvering van energieverbruik voor verlichting op en verhoogt het weerstandsvermogen van medewerkers. Op de Juliana van Stolbergschool is er al ledverlichting. In de toekomst zal het Willem van Oranje College Waalwijk hiervan worden voorzien.

Voor zonnepanelen is subsidie ontvangen via de regeling Stimulering Duurzame Energie (SDE+) van de Rijksoverheid. In 2019 is de plaatsing van zonnepanelen voor het Willem van Oranje College Waalwijk en de Juliana van Stolbergschool gerealiseerd. Ook is airconditioning bij de Juliana van Stolbergschool geïnstalleerd. Wel was de verwachte reductie van energiekosten en het verminderen van gebruik van fossiele energie door het plaatsen van zonnepanelen in Wijk en Aalburg tegenvallend.

Duurzaamheid geldt in het onderwijs, bijvoorbeeld in de gerichtheid van het onderwijs op samenwerking in de regio, om daarmee de ontwikkeling van de regio te bevorderen. Cultuur is hierbij belangrijk. Het gaat om zaken als mensen durven aanspreken op het nakomen van afspraken en regels; het efficiënt omgaan met mensen en middelen, ook uit oogpunt van duurzaamheid.

6. Ontwikkelingen

6.1 Huisvesting

Het schoolgebouw van de Bron is in 2019 meer ingericht op de veranderde onderwijsbehoefte van leerlingen. Er is een ruimte gecreëerd die fungeert als leerplein waar leerlingen in groepjes kunnen werken, overstijgend kunnen leren en die tevens een ontmoetingsplek is.

De Juliana van Stolbergschool is gehuisvest in een open, licht, goed geoutilleerd en transparant gebouw met mooie ruimtes. Echter de school kampt met ruimtegebrek en kan daardoor niet groeien in leerlingenaantal. De school mag niet uitbreiden met lokalen omdat er binnen een straal van 2 kilometer van leegstand sprake is. Voornamelijk voor buitenklasactiviteiten, muziek en plusklas is extra ruimte nodig. Een zeer beperkte oplossing voor dit ruimtegebrek kan worden gevonden in het plaatsen van een tiny house in de tuin. Dit idee zal het komende jaar verder worden uitgewerkt.

In 2019 is het oude gebouw van de Koningsschool overgedragen aan de gemeente Waalwijk. Hoewel in het meerjaren-investeringsplan van de gemeente voorzien is in vervangende nieuwbouw, is er nog geen toestemming ontvangen. Wel zijn er aanpassingen in en rond het gebouw geweest ten behoeve van de extra kleutergroep. De aula is veranderd in een speelruimte voor kleuters en veiliger gemaakt, één van de fietsenstallingen is verwijderd en daar is een kleuterplein aangelegd. Ook Mikz, kinderopvang is in het gebouw gekomen en de vroegere ruimte voor kluisjes is omgebouwd tot een ruimte voor BSO. In 2020 zal met de gemeente verder gesproken worden over nieuwbouw.

In 2018 is tussen de gemeente Heusden en de Willem van Oranje Scholengroep een intentieovereenkomst gesloten voor vervangende nieuwbouw voor De Leilinde. In 2019 is hiervoor een visie geschreven en is er een werkgroep nieuwbouw ingesteld. Deze werkgroep heeft andere scholen bezocht om mogelijkheden te onderzoeken en bedrijven om bijvoorbeeld een keuze voor schoolmeubilair te maken. Het opstellen van een projectplan, de aanbesteding en de selectie voor architect en aannemer zal in 2020 plaatsvinden. Het is de bedoeling de nieuwbouw in 2021 te starten en in 2022 af te ronden. Omdat nieuwbouw op dezelfde locatie als het huidige schoolgebouw zal plaatsvinden, zal de school tijdens de bouwperiode mogelijk in units worden gehuisvest.

Opnieuw heeft ISK Wereldschool in 2019 bij scholen in de buurt extra lokalen gehuurd, het huidige gebouw is blijvend te klein. De oriëntatie op andere huisvesting wordt concreter, gesprekken hierover zijn gaande met de gemeente Waalwijk. De verwachting is in de komende jaren meer duidelijkheid komt over de toekomstige locatie voor ISK Wereldschool.

De huisvestingslasten voor het VO nemen in de periode 2019-2023 licht af. Er is in de begroting uitgegaan van iets lagere lasten voor energie, schoonmaak etc. vanwege lagere leerlingenaantallen. Op het Willem van Oranje College Wijk en Aalburg zijn er veel aanpassingen gedaan, voornamelijk in de techniekruimtes vanwege andere inrichting van het onderwijs. Ook is een OLC ingericht in de mediatheek en zijn lokalen aangepast. Na 15 jaar dat het gebouw in gebruik is, is de huisvesting weer up-to-date. Op het Willem van Oranje College Waalwijk zijn zonnepanelen geplaatst. Voor de leerlingen van locatie Waalwijk wordt geen gebruik meer gemaakt van het gebouw aan de Van Casterenstraat. Wel ontstaat na 15 jaar in het gebouw aan De Gaard een kantelpunt. Komend jaar zal worden bezien hoe het gebouw heringericht kan worden, passend bij en gebaseerd op de onderwijsvernieuwingen. Leerlingen moeten ergens in het gebouw zelfstandig kunnen werken. In 2019 is daar al een leerplein voor ingericht en dit zal een vervolg krijgen in 2020.

In 2019 is een meerjarenonderhoudsplan (MJOP) opgesteld voor het Willem van Oranje College Wijk en Aalburg en Waalwijk. Voor de Koningsschool en de Juliana van Stolbergschool zal in 2020 een MJOP worden opgesteld. Daarna zullen de MJOP's driejaarlijks worden herzien. Een MJOP voor de Bron en ISK is uitgesteld vanwege de oude gebouwen en mogelijke verplaatsing.

6.2 ICT

De activiteiten van de afdeling ICT zijn gericht op het bieden van een goede en bruikbare digitale infrastructuur in brede zin alsmede het ondersteunen van de gebruikers op de scholen in al hun diversiteit. De werkzaamheden die daarvoor worden verricht, zijn niet altijd even zichtbaar in de organisatie doch wel noodzakelijk voor het goed functioneren van het onderwijs. De investeringen die hiervoor worden ingezet door ICT zijn hoog en verdienen een korte toelichting.

Een duidelijk waarneembare actie van ICT is dat, conform de planning, in 2019 de docenten op de locatie Waalwijk voorzien zijn van een laptop. In 2020 zullen de docenten op de locatie Wijk en Aalburg van een laptop worden voorzien. De laptops zijn voorzien van gestandaardiseerde software zodat ondersteuning efficiënt kan worden geboden. Tevens zijn de kopieermachines/printers in 2019 vervangen.

Het afgelopen jaar is een nieuwe medewerker aan het team toegevoegd die zich specifiek richt op de supportdesk. Personeel kan daar terecht met ondersteuningsvragen. Deze ondersteuningsvragen worden digitaal ingediend en verwerkt. Daarna worden de vragen door de afdeling ICT gerubriceerd zodat er trends gevolgd kunnen worden. Op basis daarvan wordt een kennisbank opgebouwd en de producten- en dienstencatalogus verder uitgewerkt, mede door het opnemen van FAQ's.

Het personeelsportaal is aangepast, er zijn teamsites ingericht om de samenwerking binnen de vaksecties te optimaliseren. Ook zijn Office 365 en Sharepoint, als basisapplicaties, steeds meer in het primaire proces ingezet. Deze basisapplicaties zijn essentieel voor zowel personeel als leerlingen.

Minder zichtbaar, maar van groot belang én kostbaar, is de vervanging van de servers die in 2019 heeft plaatsgevonden. Daarbij is in 2019 voor wifi een nieuwe beheeromgeving ingericht met nieuwe access points. Dit zal een vervolg krijgen in 2020. Digitalisering biedt vele mogelijkheden echter dient goed aan te sluiten op de behoefte van scholen, personeel en leerlingen. Goede (beveiligde) verbindingen zijn daarbij essentieel.

Tevens zijn er vorderingen gemaakt in de koppelingen tussen systemen, verdere standaardisatie van apparatuur en applicaties, zijn er voorbereidingen getroffen voor de implementatie van MFA in systemen en is een professionaliseringsslag gemaakt in Office 365.

Bij al deze activiteiten wordt ICT ondersteund door een externe en gedegen ICT-partner om zo de kwaliteit van ICT te waarborgen en om een goede controle te verkrijgen op processen en techniek.

6.3 AVG

Vanwege de complexiteit van de AVG (Algemene Verordening Gegevensbescherming) en de grote hoeveelheid werkzaamheden die daarmee gepaard gaan, is er in 2019 voor gekozen de functie van Functionaris Gegevensbescherming (FG) niet meer intern in te vullen, maar extern te beleggen bij de CED-groep.

Er is een werkgroep AVG aangesteld die zich heeft beziggehouden met het opstellen van Informatie beveiliging en Privacy beleid voor de gehele Willem van Oranje Scholengroep. Onder dit IPB-beleid valt o.a. een herzien privacyreglement, gedragscode, protocollen en procedures. De werkgroep bestaat uit medewerkers die PO, VO, staf, directie en ICT vertegenwoordigen.

In 2019 heeft de CED-groep in eerste instantie een documentenanalyse verricht. De aanbevelingen die daarin zijn genoemd, zijn overgenomen en (worden) uitgevoerd. Vervolgens is een risico-inventarisatie gemaakt. Uit deze inventarisatie blijkt dat 'de mens' het hoogste risico vormt hetgeen blijkt uit de jaarcijfers van de Autoriteit Persoonsgegevens. Tevens heeft in december een eerste scholenbezoek op de locatie Waalwijk plaatsgevonden. Gedurende 2019 zijn twee beveiligingsincidenten/datalekken gemeld welke niet bij de AP gemeld dienden te worden.

In 2020 zal de werkgroep zich niet alleen richten op het op orde hebben van beleid en de uitwerking daarvan, maar zeer zeker zich richten op bewustwording van medewerkers.

De invoering van AVG legt een zeer grote administratieve druk op de organisatie van de scholengroep.

6.4 Leerlingen

Leerlingen PO

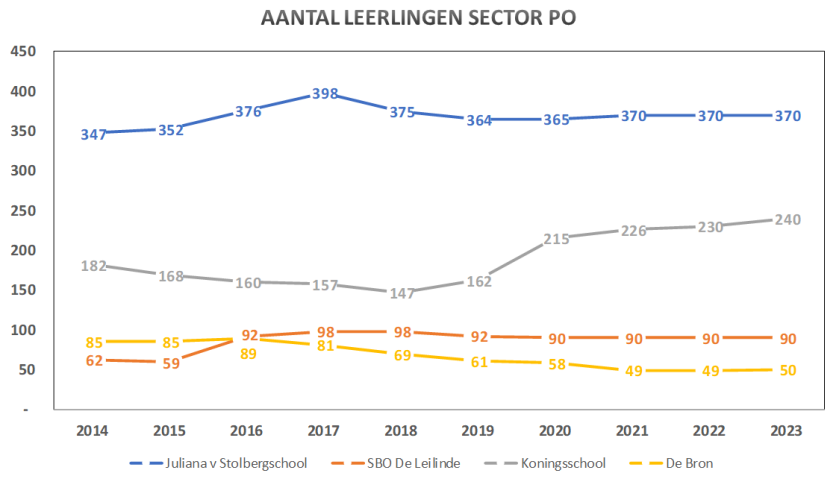

PCBS De Bron
PCBS De Bron laat in 2019 een dalend leerlingaantal zien en de toekomst van de school is onzeker. Vanwege het beperkte aantal leerlingen is het team klein en daardoor is het organiseren van activiteiten soms moeilijk te verdelen. In 2020 zal onderzocht worden hoe het onderwijs aan deze kleine groep vormgegeven kan worden met de beperkte beschikbare middelen en de verwachting is dat deze nieuwe organisatievorm van onderwijs in 2021 wordt ingevoerd.

Juliana van Stolbergschool
Vanwege ruimtegebrek in het gebouw is er op de Juliana van Stolbergschool sprake van regulering van het aantal leerlingen. Op teldatum 1 oktober 2019 had de school 364 leerlingen. De school heeft 17 groepen van maximaal 28 leerlingen. De prognoses geven aan dat er een hogere verwachte groei is dan de school kan huisvesten en er is doorlopende controle op leerlingenaantallen.

Koningsschool
De Koningsschool kende in voorgaande jaren een daling van leerlingenaantallen. Door de verhuizing naar Landgoed Driessen, is het voedingsgebied is voor de school verbeterd. Er is een toename van leerlingenaantallen zichtbaar. De groei in leerlingenaantallen komt door een toename van het aantal kleuters, er is een uitbreiding geweest naar drie kleutergroepen. Per 1 oktober 2019 telt de Koningsschool 162 leerlingen. Daarnaast wordt er rekening gehouden met extra leerlingen Athena-onderwijs per schooljaar 2020-2021.

SBO Daltonschool De Leilinde
Een SBO-school mag niet werven. Conform verwachting is het leerlingenaantal gedaald naar 92 leerlingen. De reden van deze daling is dat in 2019 een grote eindgroep is vertrokken. In 2020 is de verwachting dat het leerlingenaantal zal afnemen en zal uitkomen op tussen de 85 en 90. Hoewel er veel aanmeldingen voor groep 3 en 4 worden verwacht, zal er opnieuw een grote uitstroomgroep van ongeveer 25 leerlingen zijn die de aanmeldingen niet zal compenseren.

Leerlingen VO

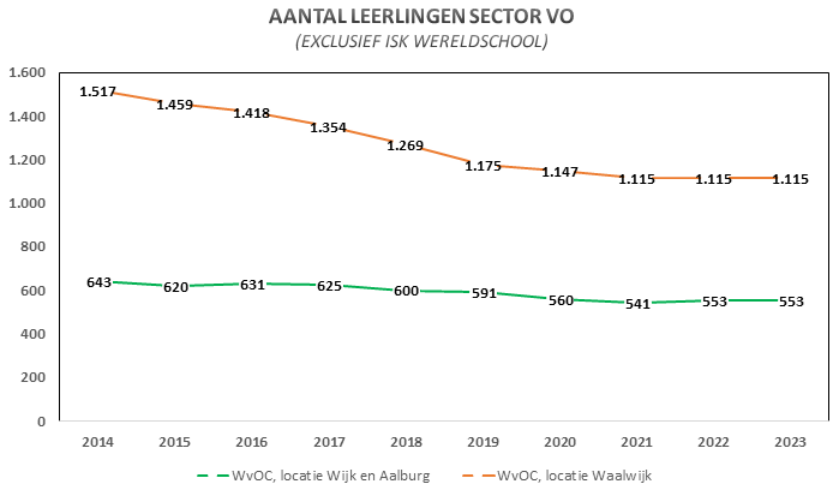

In 2019 zette de dalende trend van het aantal leerlingen binnen de sector VO door. Op 1 oktober 2019 telt locatie *Wijk en Aalburg* 591 leerlingen (incl. 6 vavo-leerlingen) en locatie *Waalwijk* 1.175 leerlingen (incl. 24 vavo-leerlingen). Werving van leerlingen speelt derhalve een belangrijke rol. Voor de locatie Wijk en Aalburg zijn flyers per omliggend dorp ontworpen waarop leerlingen uit deze dorpen als ambassadeurs van de school optreden en dorpsgenoten uitnodigen voor de Open School en aanmelding 2020.

Voor de sector VO zijn naast demografische gegevens de marktaandeelgegevens belangrijk. Onze scholen dalen qua omvang harder dan de krimp. Dit komt door hoge uitstroom van eerdere hoge instroom (Waalwijk) en door verlies van marktaandeel. De leerlingenprognoses van Waalwijk zijn de komende jaren gebaseerd op een jaarlijkse instroom in leerjaar 1 van minimaal 200 leerlingen. Omdat grotere groepen de school verlaten, krimpt de school. Wijk en Aalburg houdt rekening met een jaarlijkse instroom van circa 135 leerlingen. Doordat de uitstroom in de komende jaren hoger is dan de instroom zal hier de leerlingendaling doorzetten. Het aantal vavo-leerlingen is ingeschat op basis van ervaringen uit het verleden.

Behalve minder leerlingen door krimp, speelt voor de locatie Wijk en Aalburg mee dat de Gomarus een school is gestart in Zaltbommel waardoor leerlingen uit een deel van de Bommelerwaard niet meer voor het Willem van Oranje College kiezen. In het verleden had locatie Waalwijk een grotere aantrekkingskracht i.v.m. de nieuwbouw en kwaliteit. De concurrerende positie van Walewyc met o.a. de Olympiaklas, het Dr. Moller College en het d'Oultremontcollege (in Drunen) hebben een concurrerend effect op de instroom bij locatie Waalwijk.

Om in een krimpende markt het marktaandeel te behouden, is een duidelijk profiel noodzakelijk en is het zaak de onderwijsresultaten in alle afdelingen en leerjaren goed op orde te hebben. Een stevige binding met ouders en basisscholen is een voorwaarde voor behoud van het marktaandeel. Op de krimp ten gevolge van demografische ontwikkelingen zal de komende jaren ingespeeld moeten worden met maatregelen om bij daling van de inkomsten de lasten in een gelijke tred mee te laten dalen. Vanaf 2022 wordt uitgegaan we uit van stabilisering van het aantal leerlingen.

Het aantal leerlingen op ISK Wereldschool kan vanwege de niet te beïnvloeden instroom sterk variëren.

6.5 Personeel

Evenals voorgaand jaar heeft 2019 voor sector VO in het teken gestaan van het aanpassen van de vaste schil aan de daling van de leerlingenaantallen. Boventalligheid is aangepakt met de vrijwillige fase van het sociaal plan. Er is geconcludeerd dat enkele vertrekbevorderende maatregelen hebben gewerkt, met name reductie in wtf en de 61+ maatregel. De 61+ maatregel wordt voor de gehele stichting gecontinueerd.

Tijdelijke contracten worden niet automatisch verlengd. Er vindt afstemming plaats tussen de scholen binnen de stichting om interne verschuivingen te realiseren en daardoor formatieve ruimte te creëren. De leeftijdsopbouw van ons personeelsbestand liet zien dat de reductie niet alleen met natuurlijk verloop kan worden opgelost. Dit vraagt van de organisatie goed nadenken over inzet van personeel, inzet van taakbeleid, niet automatisch opvullen van vrijgekomen vacatures. De Wet Werk en Zekerheid als ook de plichten inzake transitievergoedingen zorgen ervoor dat vanuit de stichting centraal scherper gestuurd wordt op formatieve inzet.

6.5.1 FTE's

Op 31 december 2019 waren er 329 medewerkers in dienst bij de totale scholengroep. Medewerkers met een vervangingsbenoeming zijn hier niet in meegenomen. In FTE uitgedrukt, ziet dit er als volgt uit in vergelijking met verslagjaar 2018:

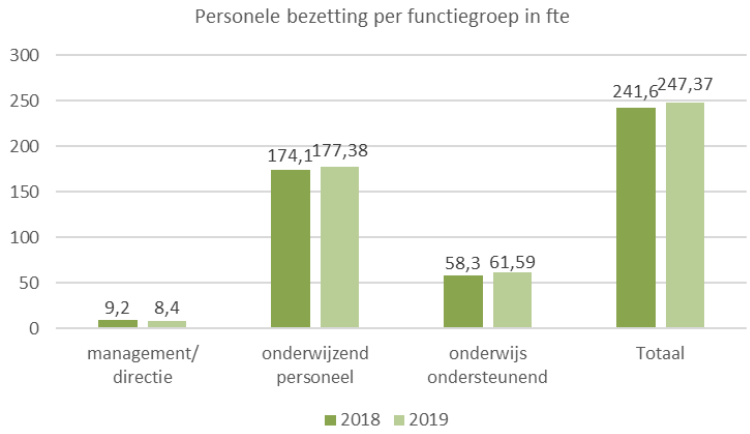

Hieronder de fte inzet van bovengenoemde functiegroepen in 2019 per locatie:

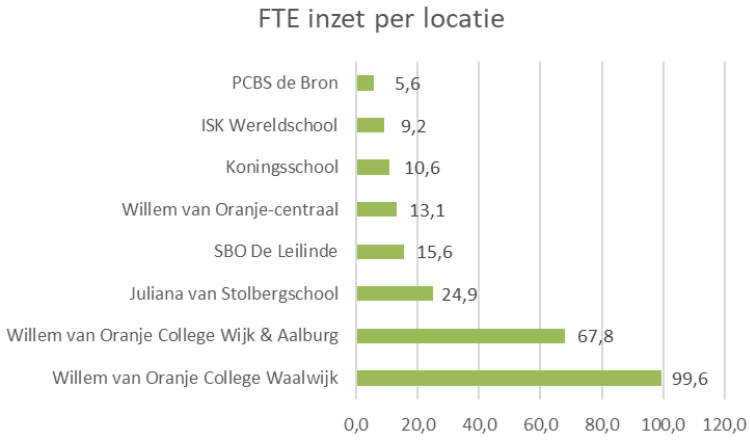

6.5.2 Personeelsopbouw

Per 31 december 2019 is de personeelsopbouw binnen de Willem van Oranje Scholengroep als volgt:

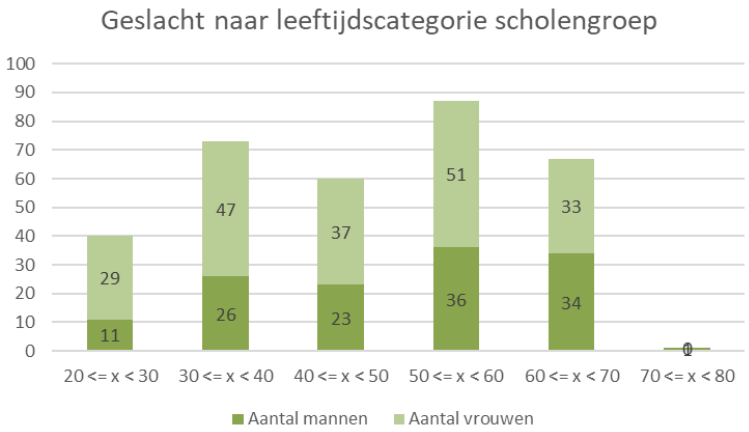

In 2019 valt het grootste percentage werknemers in de leeftijdscategorie van 50-60 jarigen, niet alleen op totaalniveau maar tevens gelet op het aantal mannen en vrouwen afzonderlijk.

Verhouding man/vrouw binnen de scholengroep

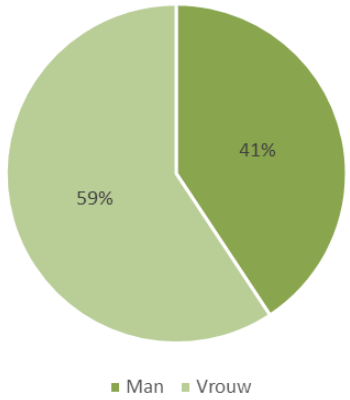

Verhouding man/vrouw PO en VO

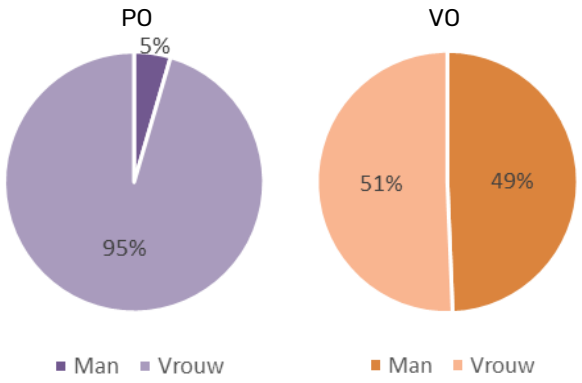

Binnen de gehele Scholengroep is het aantal vrouwen hoger dan het aantal mannen. Daar waar binnen het PO het aantal mannen maar een klein deel van de totale bezetting betreft, namelijk 5%, bedraagt binnen het VO het aantal mannen vrijwel de helft, namelijk 49%. Landelijk komen de cijfers van het VO overeen met de VO-scholen van de Scholengroep. Het aandeel mannen in het VO landelijk was 50,2%. Binnen het PO hebben de PO-scholen van de Scholengroep een lager aandeel dan de landelijke cijfers. Zo was landelijk gezien het aandeel mannen in het PO 19%.

6.5.3 Ziekteverzuim

Ziekteverzuim landelijke cijfers vergeleken met de sectoren binnen de Scholengroep, uitgesplitst in sectoren en onderwijzend personeel/directie en onderwijsondersteunend personeel:

Sector PO

Sector PO	Verzuimpercentage			Meldingsfrequentie			Nulverzuim		
	2017	2018	2019	2017	2018	2019	2017	2018	2019
OP+DIR									
Eigen cijfers	10,9%	13,5%	11,50%	0,96	1,1	0,84	43%	51%	53%
Landelijke cijfers	6,0%	5,9%	n.n.b.	1,0	1,1	n.n.b.	50%	47%	n.n.b.
OOP									
Eigen cijfers	9,4%	10,4%	8,23%	1,06	0,7	1	42%	58%	48%
Landelijke cijfers	6,4%	6,3%	n.n.b.	0,9	1,1	n.n.b.	57%	54%	n.n.b.
Gem. totaal OP/OOP + DIR	*10,49%*	*12,22%*	*10,78%*						

Sector VO

Sector VO	Verzuimpercentage			Meldingsfrequentie			Nulverzuim		
	2017	2018	2019	2017	2018	2019	2017	2018	2019
OP+DIR									
Eigen cijfers	3,8%	4,3%	5,5%	1,5	1,3	1,4	32%	38%	37%
Landelijke cijfers	5,3%	5,6%	n.n.b.	1,6	1,8	n.n.b.	36%	34%	n.n.b.
OOP									
Eigen cijfers	5,2%	8,7%	3,4%	1,3	1,3	1,1	35%	41%	45%
Landelijke cijfers	5,5%	6,0%	n.n.b.	1,2	1,3	n.n.b.	45%	43%	n.n.b.
Gem. totaal OP/OOP + DIR	*4,09%*	*4,98%*	*4,99%*						

Trend PO totalen
Voornamelijk in het PO is een groter verschil in het totale verzuimpercentage. Het gemiddelde verzuimpercentage in 2018 bedroeg 12,22% wat hoog te noemen is. We zien een daling van dit verzuimpercentage in 2019, namelijk naar 10,78% hetgeen nog hoog is. De daling wordt vooral veroorzaakt door een daling in de duurklasse middel en lang verzuim. Bij de duurklasse langer dan een jaar zien we een toename. Hiermee ligt het verzuim binnen het PO boven de interne benchmark.

Hieronder weergegeven de trendlijn van de cijfers PO in 2019 per maand. De paarse lijn geeft de interne benchmark weer. Lang verzuim heeft een relatief groot aandeel in de maanden februari tot en met juli. Deze neemt daarna wat af wat niet direct resulteert in een toename binnen het verzuim 'langer dan een jaar'. Geconcludeerd is dat hier sprake is van herstel en/of aanpassing in de arbeidsduur of uitdiensttreding.

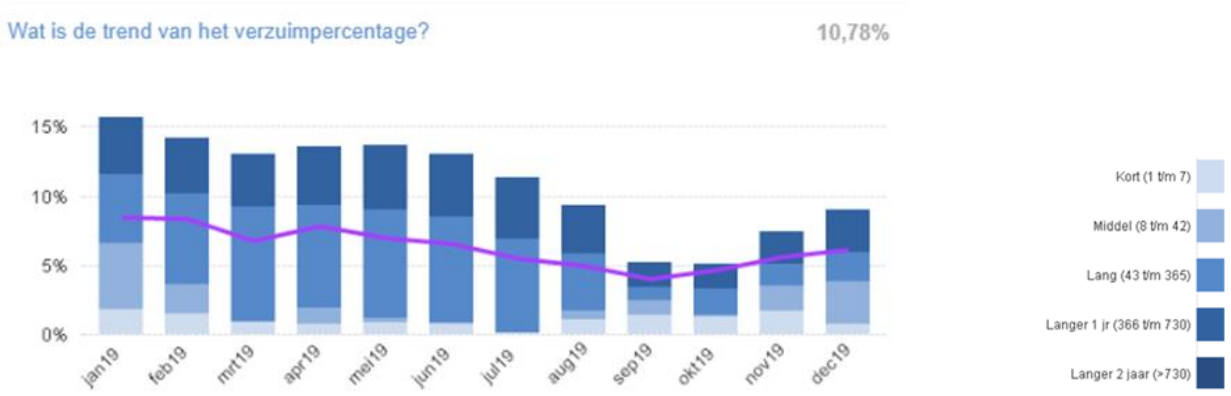

Trend VO totalen
Het verzuimpercentage van 2019 (4,99%) was nagenoeg gelijk met het totale verzuimcijfer van 2018 (4,98%), wel waren er binnen de duurklasse wat lichte verschuivingen (geen grafiek opgenomen). Opvallend is dat het verzuim binnen het VO onder de interne benchmark ligt.

Op maandniveau in 2019 kennen de maanden januari, februari en april het hoogste verzuimpercentage en in februari heeft de verzuimduurklasse 'kort' een hoog aandeel. Veel griepmeldingen waren de oorzaak voor dit kortdurende verzuim.

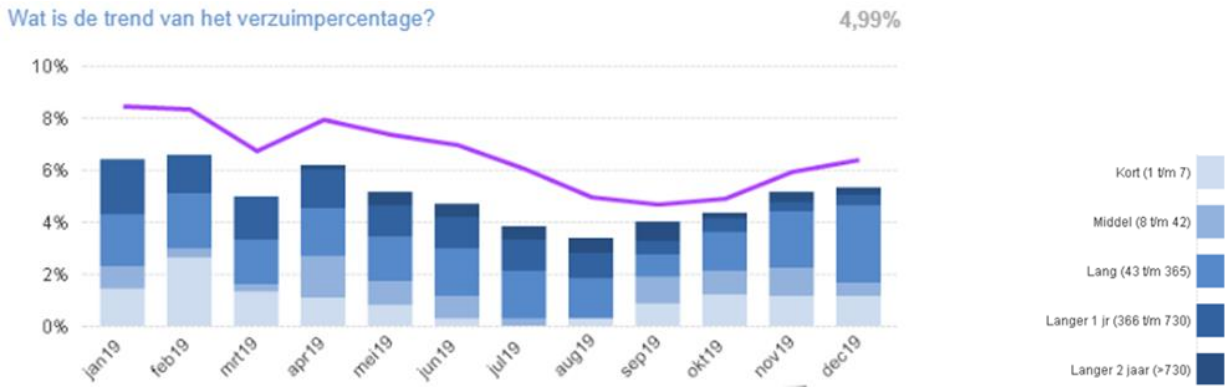

6.5.4 Leiderschap

In 2018 hebben leidinggevenden van Willem van Oranje Scholengroep enkele dagen een scholing gevolgd aangaande de nodige organisatieontwikkeling. Willem van Oranje Scholengroep is bezig met een ingrijpende verandering. De verandering zorgt voor een cultuur waarin professionals nadrukkelijker centraal staan. Meer ruimte, zeggenschap en autonomie bij de professional, waardoor deze in de gelegenheid is om vakmanschap in te zetten in HOE het werk wordt uitgevoerd.

Strategische speerpunten van de Scholengroep moeten op een begrijpelijke wijze worden vertaald naar organisatorische keuzes/prioriteiten en naar concrete afspraken. Professionals moeten in termen van randvoorwaarden in de gelegenheid worden gesteld om de juiste resultaten te bereiken (balans opdracht en randvoorwaarden). In februari 2020 zullen deze leidinggevenden een opfriscursus krijgen en zullen er vanaf april verdiepingsmodules worden gegeven. Ook de nieuwe leidinggevende, die in 2018 niet de scholing hebben gevolgd, zullen dit in januari en februari 2020 oppakken.

In september 2019 heeft de organisatieontwikkeling verder vorm gekregen door de medewerkers van de scholengroep in de gelegenheid te stellen om regie te nemen op hun eigen persoonlijke ontwikkeling. Dit als logisch vervolg op de training die de leidinggevenden hebben gehad. Om dit te begeleiden is een externe projectleider aangetrokken. Samen met de directeur personeelsontwikkeling zal dit verandertraject vorm gaan krijgen. Hiervoor is een tijdpad van 2 -3 jaar uitgezet.

6.6 Onderwijs en kwaliteit

6.6.1 Kwaliteit

Kwaliteitszorg is meer dan een optelsom van procedures, systemen en metingen. Kwaliteitszorg is de motor voor onderwijsontwikkeling en de basis voor professionele samenwerking. De kwaliteit van onderwijs is een breed begrip dat niet alleen meetbare, maar ook moeilijk of niet-meetbare elementen bevat. De Willem van Oranje Scholengroep zorgt ervoor de kwaliteit goed te bewaken én te verbeteren.

De wettelijke basiskwaliteit moet op orde zijn waarbij in het nieuwe inspectiekader ruimte is voor invulling van de schooleigen ambities en de schooleigen aspecten van kwaliteit. Deze schooleigen ambities en aspecten worden nader uitgewerkt in de schoolplannen en de jaarlijkse locatieresultatenplannen (LRP's).

De belangrijkste doelstellingen voor 2019 waren het verder doorvoeren van de cyclische benadering, meer de samenhang tussen diverse activiteiten benadrukken en het aantoonbaar maken dat kwaliteitszorg bijdraagt aan de organisatieontwikkeling.

Door het volgen van de PDCA-cyclus wordt de kwaliteit in de organisatie geborgd en zichtbaar. Voor de cyclische benadering is een uitgebreide stafkalender opgesteld waarin kwaliteit een duidelijke plaats heeft. Deze stafkalender geeft tevens de samenhang tussen activiteiten aan.

Het college van bestuur heeft met de kwaliteitsadviseur en een locatiedirecteur deelgenomen aan het project 'Kwaliteit next level' van de PO-raad. Door het definiëren van wat de Scholengroep verstaat onder goed onderwijs, door vervolgens de vraag te stellen hoe er zicht is op de onderwijskwaliteit, door gestructureerd te werken aan kwaliteit én door verantwoording over de onderwijskwaliteit af te leggen, ontstaat regie op onderwijs.

In 2020 zal dit verder worden uitgewerkt en zal een breed directie beraad worden georganiseerd met als thema 'kwaliteit'.

6.6.2 De Bron

De eerste stappen zijn genomen om verbetering van de onderwijskwaliteit in te zetten. Einde 2019 was verbetering al merkbaar. De Entreetoets in groep 7 is ingevoerd. Hoewel de benchmark helpend is, blijft het echter vanwege het kleine aantal leerlingen belangrijk om naar de individuele leerling te kijken. Ook is in 2019 veel aandacht geweest voor het gedachtengoed en de werkwijze rondom het positief en veilig schoolklimaat en tevens aan het werken met de methode voor sociaal-emotionele ontwikkeling Kwink.

In 2019 is een nieuw schoolplan opgesteld met daarin benoemd de doelen en ambities voor de komende vier jaar. Deze doelen en ambities worden concreet uitgewerkt in jaarplannen. Het team zelf heeft input voor het schoolplan geleverd en verandering is in gang gezet. Voor zowel cultuuronderwijs als leesonderwijs is in 2019 een separaat beleidsplan geschreven. Het streven is deze beleidsplannen op termijn op te nemen in het schoolplan.

Het team van de school is klein en daarmee ook kwetsbaar. Schoolontwikkeling en kwaliteit wordt daarom gezamenlijk met de Koningsschool behandeld. Er zijn afzonderlijke schoolplannen opgesteld waarvoor, indien dat mogelijk was, is samengewerkt. Ook is een gemeenschappelijke studiedag gehouden over raakvlakken vanuit schoolplan. Door deze samenwerking worden medewerkers geïnspireerd en vindt kruisbestuiving in kennis en motivatie plaats.

Tevens is in 2019 een interne vertrouwenspersoon aangesteld.

6.6.3 Juliana van Stolbergschool

Voor de Juliana van Stolbergschool is in 2019 een nieuw schoolplan geschreven. Vanwege de aanstelling van een nieuwe directeur, de heer G. de Ronde, per 1 juni 2019, is de inbreng van leerkrachten in het voorbereidende traject zeer intensief geweest. Het team heeft zich gebogen over de visie op onderwijs en de doelen voor de komende jaren. De heer De Ronde heeft zich in korte tijd ingelezen in het schoolplan en is gestart met de uitvoering daarvan.

De rol van het MT, samen met de unitcoördinatoren, is versterkt. In 2019 zijn de ontwikkelingen in kaart gebracht en als doelen en ambities in het schoolplan opgenomen. Ook de borging van ontwikkelingen is vastgelegd. In 2020 zal dit proces worden vervolgd.

Na een roerige periode de afgelopen jaren is door de benoeming van de nieuwe directeur meer rust in het team gekomen en is de professionele cultuur versterkt. Er is bijvoorbeeld een studiedag gehouden over handelingsgericht werken. Uit de sterpresentaties, flitsbezoeken en lesbezoeken bij collega's blijkt dat in 2019 het team is gegroeid. Er wordt collectief naar oplossingen gezocht, de eigen verantwoordelijkheid is toegenomen en er is commitment.

De lijn van doorgaande ontwikkeling wordt voortgezet. Met unit 1 en 2 heeft collegiale consultatie bij andere scholen plaatsgevonden om te bezien wat passende ontwikkelingen kunnen zijn voor de Juliana van Stolbergschool (bijv. spelend leren in groep 1 en 2). Intervisie en audit met betrekking tot kwaliteit zal waarschijnlijk in 2020 worden voorbereid.

6.6.4 Koningsschool

Er is een nieuw schoolplan geschreven. Daarin zijn de koers en visie van de school verder uitgewerkt voor de komende vier jaren. Speerpunten uit het schoolplan voor 2020 en verder zijn talentonderwijs, thematisch en onderzoekend leren en eigenaarschap bij leerlingen ten aanzien van eigen ontwikkeling. De ambitie is om talentonderwijs een eigen plek te geven in het onderwijs. De Koningsschool kiest hierbij voor brede talentontwikkeling voor alle leerlingen, waarbij de school omstandigheden creëert om zoveel mogelijk leerlingen hun talenten en interesses te laten ontdekken en ontwikkelen: een extra aanbod, bijvoorbeeld met workshops of projecten. Om aan de behoefte van de individuele leerling tegemoet te komen, zal er een opbouw zijn van ontdekken naar verdiepen.

In 2019 is een 'pool' opgezet vanwege de vervangingsproblematiek. De ervaringen hiermee zijn goed, minder klassen werden opgesplitst. Omdat er in 2019 slechts 1,5 fte in de pool was opgenomen, was er bij vervanging van twee of meer leerkrachten alsnog sprake van klassensplitsing. Het inzetten van de poolleerkracht is dan ook niet dekkend, maar wel verlichtend. Indien de poolleerkracht niet wordt ingezet voor vervanging, dan is deze ondersteunend aan de scholen.

Sinds afgelopen jaar wordt op de Koningsschool gewerkt met bordsessies in de school.
Teams verkrijgen hierdoor meer eigenaarschap over hun 'bouw' en gaan met elkaar het gesprek aan over onderwijs en de verbetering daarvan. In deze bordsessies wordt een impuls gegeven aan de kwaliteit van het onderwijs.

6.6.5 De Leilinde

Op SBO Daltonschool De Leilinde staat de leerling centraal en wordt de leerling gezien. De school biedt de mogelijkheid dat de leerling zich ontwikkelt conform zijn/haar uitstroomprognose. Het Vision Eye van de Willem van Oranje Scholengroep krijgt steeds meer vorm en praktische toepassing in de school.

In 2019 is een groot deel van het team vernieuwd. Na een zorgvuldige sollicitatieprocedure zijn veel nieuwe (jonge) en enthousiaste medewerkers benoemd. Daarbij is ook de Protestants-Christelijke identiteit van de school weer geborgd. Het streven is om in 2020 alle medewerkers Dalton-gecertificeerd te laten zijn.

Er is een Dalton-ontwikkelplan dat aan het einde van ieder schooljaar wordt geëvalueerd en vervolgens geborgd in het borgboek dat tweemaal per jaar wordt geactualiseerd. Hierin is de gedachte achter Dalton-onderwijs uitgebreid beschreven. Om dit zeer lijvige en complexe document eenvoudig en beknot samen te vatten is in 2019 een nieuwe placemat ontwikkeld, welke een korte vertaling is van hetgeen in het borgboek beschreven staat.

Het afgelopen jaar is de voorbereiding gehouden voor de visitatie die in het kader van 'kwaliteit the next level' in 2020 zal plaatsvinden. Zo zijn de WMK-kaarten gescreend door externen via het samenwerkingsverband. In 2019 was SBO Daltonschool De Leilinde nog steeds de enige SBO-school in Nederland met het Dalton-certificaat, de verwachting is dat dit in 2020 zal veranderen hetgeen positief zal zijn om ervaringen met elkaar te kunnen delen.

Tevens is in 2019 een nieuw schoolplan geschreven waarin de schoolspecifieke uitwerking van de ambities van de Willem van Oranje Scholengroep uitgewerkt zijn en de doelen voor de komende vier jaren zijn beschreven, gebaseerd op de PDCA-cyclus.

Ook aan de onderwijskundige kwaliteit is gewerkt: voor alle leerlingen zijn nieuwe taakkaarten op verschillende niveaus ontworpen. Taakkaarten worden per dag ingezet voor de hoofdvakken lezen, rekenen, keuzewerk en spelling. Er zijn een zestal taakkaarten waarbij tweemaal per jaar bezien of leerlingen al toe zijn aan een nieuwe taakkaart die passend bij hun ontwikkeling is. Op de vernieuwde taakkaarten is een mogelijkheid om keuzewerk te benoemen en uit te voeren.

In het kader van professionalisering zal in 2020 bij alle medewerkers een verkorte TMA worden afgenomen. Ook scholing heeft de aandacht op zowel team- als individueel niveau, bijvoorbeeld gebarentaal.

6.6.6 Willem van Oranje College Waalwijk

In 2019 waren de examenresultaten uitstekend, al is er wel een signaal voor de onderbouw betreffende rendement en resultaat. In 2020 zal er nadruk liggen op het beter borgen van het volgen van de voortgang die leerlingen maken.

In 2018 heeft een visitatie plaatsgevonden. De daaruit voortkomende constatering dat er een 'knip' waarneembaar was tussen onder- en bovenbouw heeft geleid tot herijking van de organisatiestructuur. Deze herijking is in 2019 geëvalueerd en doorgezet.

De taskforce middelen voor personeel zijn ingezet. Er zijn maatregelen genomen om de werkdrukbeleving te verminderen. Zo zijn er laptops voor alle docenten beschikbaar, zijn er minder vergaderingen gepland, wordt surveillance buitenschools georganiseerd en zijn de dagen beschikbaar vanuit de CAO in 'doe-dagen' voor docenten vertaald. De administratieve processen zijn onder loep genomen waarbij bijvoorbeeld het toetsproces is vereenvoudigd. Ook heeft verdere professionalisering en aanscherping rondom schoolexaminering plaatsgevonden.

De krimp van het leerlingenaantal heeft directe gevolgen voor de bekostiging. De bekostiging van passend onderwijs staat onder druk. Vaste lasten nemen slechts langzaam af. Dit betekent dat er keuzes gemaakt moeten worden om kwaliteit te kunnen blijven bieden. De zorg die werd aangeboden, wordt langzaamaan verandert door lessen anders in te zetten en meer te verspreiden, begeleiding van een groep niet meer bij één persoon neer te leggen en anders om te gaan met begeleiding buiten de lessen. Van zorgen voor… naar zorgen dat…

De leerling- en oudertevredenheid scoren iets boven benchmark, leerlingen voelen zich veilig en prettig op school. In 2019 is veel aandacht besteed aan pestgedrag.

In 2020 zal worden deelgenomen aan het pisa-onderzoek, een mondiaal onderzoek naar de kennis en vaardigheden van leerlingen. Leerlingen kunnen hier niet op worden voorbereid. Het pisa-onderzoek resulteert in een internationaal benchmark, interessant voor leerlingen, scholen en overheid.

6.6.7 Willem van Oranje College Wijk en Aalburg

Een meerderheid van het onderwijzend personeel heeft in 2019 besloten over te gaan naar een 45-minuten rooster. De leerlingen hebben meegedacht en mede besloten over lestijden, pauzetijden en het rooster. Hiermee is de leerlingparticipatie verder toegenomen en worden leerlingen op verantwoorde wijze eigenaar van hun leerproces.

De intentie om frequenter met stakeholders te overleggen, is waargemaakt. De kwaliteit van het onderwijs is versterkt door deelname aan STO Gorinchem en Altena. Ook is de school aangesloten bij Wetech, een bedrijvenkring die voor het Gilde Vakcollege in Gorinchem en het Willem van Oranje College in Wijk en Aalburg garant staat voor de co-financiering van STO. Middels deze stichting wordt de relatie met het bedrijfsleven versterkt, oefenen bedrijven invloed uit op het onderwijs, worden innovaties in het onderwijs gebracht en ontstaat een visie op de toekomst en daarop gebaseerd onderwijs. Bedrijven investeren in het borgen van technisch onderwijs en nieuwe talentvolle medewerkers. Zo ontstaat een goede aansluiting op de regionale arbeidsmarkt en het vervolgonderwijs.

Vorig jaar is vanuit de Gemeente Altena subsidie ontvangen om Gezonde School te zijn. Er is ingezet op preventie op het gebied van bijvoorbeeld roken, alcohol, drugs en pesten. Ook is een preventiemedewerker aangesteld en is samenwerking met andere VO-scholen gezocht. Dit heeft erin geresulteerd dat op 28 oktober 2019 het Willem het certificaat Gezonde School heeft ontvangen van de Gemeente Altena.

6.6.8 ISK Wereldschool

Een blijvend punt van aandacht is de niet evenwichtige verhouding man/vrouw in het team. Dit is helaas in 2019 niet verbeterd. Een deel van de docenten is gedetacheerd via Bisbee, ook via deze weg is het moeilijk om mannelijke docenten te verkrijgen.

Verder is 2019 een stabiel jaar geweest. Hoewel er gezinsherenigingen en migranten werden verwacht, is het leerlingenaantal redelijk constant gebleven. Dit lijkt ook in 2020 zo te zijn. Echter het leerlingenaantal kan sterk fluctueren door toeloop van nieuwkomers als gevolg van wereldgebeurtenissen en opnamepolitiek van de rijks- en lokale overheid. Daarom is het een bewuste keuze te beschikken over een beperkt deel vaste medewerkers en een ander deel van het personeelsbestand dat zo flexibel mogelijk is.

De versteviging van de contacten met MBO's is in 2019 verder uitgewerkt. Met het ROC Da Vinci College en ROC Tilburg bestaan zeer goede contacten, hetgeen ook historisch verklaarbaar is. De contacten met het Koning Willem I College zijn beperkt.

7. Financiële paragraaf

7.1 Balans en toelichting

De balans is een momentopname van de bezittingen, schulden en het eigen vermogen van de organisatie. Hierna een overzicht van de financiële situatie op 31 december 2019 vergeleken met de stand van het jaar daarvoor. Dit is gedaan voor:
- De geconsolideerde balans (Willem van Oranje Scholengroep incl. Facilitairbedrijf B.V.)
- De enkelvoudige balans van (Willem van Oranje Scholengroep excl. Facilitairbedrijf B.V.)

Na de balans volgt een korte toelichting op de belangrijkste afwijkingen tussen de twee peildata.

Willem van Oranje Scholengroep *inclusief* Willem van Oranje Facilitairbedrijf B.V.:

Activa	31-12-2019	31-12-2018	Passiva	31-12-2019	31-12-2018
Materiële vaste activa	5.901.689	5.343.348	Eigen vermogen	6.250.913	5.967.793
Financiële vaste activa	243.857	375.639	Voorzieningen	2.574.353	2.728.263
Voorraden	68.333	78.168	Langlopende schulden	1.101.175	1.744.339
Vorderingen	989.079	729.504	Kortlopende schulden	3.747.901	3.118.913
Effecten	-	-			
Liquide middelen	6.471.382	7.032.649			
Totaal activa	**13.674.341**	**13.559.309**	**Totaal passiva**	**13.674.341**	**13.559.309**

Willem van Oranje Scholengroep *exclusief* Willem van Oranje Facilitairbedrijf B.V.:

Activa	31-12-2019	31-12-2018	Passiva	31-12-2019	31-12-2018
Materiële vaste activa	5.868.664	5.306.724	Eigen vermogen	6.250.910	5.967.790
Financiële vaste activa	243.858	375.640	Voorzieningen	2.574.353	2.728.263
Voorraden	68.333	78.168	Langlopende schulden	1.101.175	1.744.339
Vorderingen	989.079	728.906	Kortlopende schulden	3.712.582	3.076.375
Effecten	-	-			
Liquide middelen	6.469.084	7.027.330			
Totaal activa	**13.639.019**	**13.516.768**	**Totaal passiva**	**13.639.019**	**13.516.768**

Materiële vaste activa
De materiële vaste activa zijn per saldo toegenomen. In 2019 is er voor circa € 976.000 geïnvesteerd, voornamelijk in de categorie *inventaris en apparatuur*. De afschrijvingslast is lager dan het investeringsbedrag waardoor de boekwaarde is toegenomen. Er zijn geen desinvesteringen in 2019 geweest.

Financiële vaste activa
Eind februari 2019 is de Regeling compensatie transitievergoeding bij een einde van de arbeidsovereenkomst na langdurige arbeidsongeschiktheid gepubliceerd, waarmee vaststaat dat de wet in werking treedt met ingang van 1 april 2020. Op zijn vroegst zal de vordering liquide worden gemaakt in 2020. De per 31-12-2018 opgenomen vordering bedraagt € 129.000. Gedurende 2019 is daar een vordering bijgekomen. Aangezien het geen langlopend karakter (langer dan 1 jaar) meer heeft per 31-12-2019 is deze post verschoven naar de post Effecten.

Voorraden
Dit betreft de voorraad examenbeeldjes op peildatum, welke afgenomen is vanwege het lagere aantal leerlingen.

Vorderingen
Deze bestaan uit onder andere debiteuren, de vordering op het Ministerie i.v.m. het betaalritme en vooruitbetaalde facturen. In de periode augustus-december wordt minder dan 5/12 van de jaarsubsidie ontvangen, waardoor er op 31 december sprake is van een vordering. Deze vordering loopt in de periode januari-juli terug naar € 0. Vanaf augustus loopt de vordering normaliter weer op.

Liquide middelen
De kortlopende vorderingen en kortlopende schulden betreffen een momentopname per 31-12 en worden onder andere beïnvloed door het moment van betalen en het moment van ontvangen van liquide middelen. Voornamelijk de investeringen en de aflossing van de langlopende leningen beïnvloeden de liquide middelen in negatieve zin. In het kasstroomoverzicht, als onderdeel van de jaarrekening, staat nader aangegeven welke posten effect hebben gehad op de afgenomen liquiditeit.

Eigen vermogen
Het verschil in het eigen vermogen per 31 december 2018 ten opzichte van 31 december 2019 wordt veroorzaakt door het resultaat van 2019. Zie hiervoor het onderdeel *resultaatbestemming* in de jaarrekening.

Voorzieningen
Binnen de stichting zijn er per 31-12-2019 zowel personele als materiële voorzieningen. De stand van de voorzieningen wordt op peilmoment 31-12 opgemaakt. Er zijn een voorziening voor groot onderhoud en een viertal personele voorzieningen.

De dotatie aan de voorziening groot onderhoud is bepaald aan de hand van de laatst bekende meerjaren onderhoudsplannen. Onttrekkingen zijn afgeleid van dit plan en vinden plaats in overleg met de coördinator facilitaire zaken. In 2019 heeft er een eenmalige vrijval plaatsgevonden op de voorziening groot onderhoud. De Koningsschool is tijdelijk gehuisvest in de Burgemeester van Casterenstraat en zal naar alle waarschijnlijk in 2022 nieuwbouw krijgen. De huidige voorziening groot onderhoud voor de oude panden (Rembrandtlaan en Mesdaglaan (gymzaal) zullen daarmee per 31-12-2019 € 232.793 bedragen. In de jaarrekening 2019 is rekening gehouden met een vrijval hierop van € 132.793, zodat een bedrag van afgerond € 100.000 overblijft per 1-1-2020. We gaan ervan uit dat dit passend is bij de omvang van de school en de staat van het nieuwbouwpand. Een nieuw pand vereist minder onderhoud in de eerste jaren. Het bedrag van € 100.000 achten wij voor de komende jaren tot aan de nieuwbouw afdoende en een basis vormen voor de vorming van een toekomstige voorziening groot onderhoud van de nieuwbouwlocatie. Uitgangspunt is hierbij dat gedurende de periode van huisvesting in de Burgemeester van Casterenstraat niet meer wordt gedoteerd door de Koningsschool.

De voorziening voor spaarverlof betreft een reservering van klokuren maal het bedrag behorende bij de schaal en trede van de betreffende persoon. Het saldo betreft het niet opgenomen saldo op balansdatum.

De jubileumvoorziening wordt gevormd voor 25-jarige en 40-jarige jubilea, waarbij rekening wordt gehouden met blijfkans en een disconteringsvoet.

De personele voorzieningen duurzame inzetbaarheid (sector PO) en het individuele keuzebudget (sector VO) zijn gevormd per 31-12-2016 en zijn in de jaarrekening geactualiseerd per 31-12-2019. De werknemer krijgt jaarlijks de beschikking over een basisbudget: in het PO zijn dit 40 klokuren per jaar, in het VO zijn dit 50 klokuren per jaar. Het is aan de werknemer om hierop keuzes te maken die passen binnen de levensfase en die de duurzame inzetbaarheid vergroten. Het budget mag gespaard worden voor latere inzet. De regelingen van het persoonlijk basisbudget gelden vanaf 2014. Omdat meer werknemers voor een langere periode gaan sparen worden de spaaruren, die per 31-12-2019 een waarde vertegenwoordigen van € 329.000 in een voorziening ondergebracht. Bij opname van het spaarsaldo worden de middelen onttrokken aan de voorziening. Tot en met 31 december 2019 zijn er 7.308 klokuren gespaard (voornamelijk sector VO).

Langlopende schulden
Het betreft een tweetal hypotheken waarvan er één in 2019 is afgelost. Aan het eind van 2019 is er nog één lening over. Jaarlijks vindt er een aflossing plaats.

Kortlopende schulden
Dit betreft het crediteurensaldo, afdrachten belasting (loonheffing/BTW) en pensioenen, reservering vakantiegeld/bindingstoelage, afwikkeling van vooruit ontvangen middelen/nog te betalen posten en transitoria. Het betreft een momentopname, een 'foto' per 31-12. De kortlopende schulden zijn per jaareinde 2019 hoger dan per jaareinde 2018, voornamelijk doordat hier de aflossing op de hypothecaire lening is ondergebracht.

7.2 Staat van Baten en Lasten en toelichting

Voor kalenderjaar 2019 presenteert Willem van Oranje Scholengroep een positief exploitatiesaldo van € 283.120,-. Het geconsolideerde netto resultaat bestaat uit:

- resultaat uit reguliere bedrijfsvoering	€	364.819,-
- resultaat t.g.v. ouderfonds	€	3.110,-
- inzet middelen herfstakkoord	€	-/- 84.809,-
	€	**283.120,-**

Dit gerealiseerde resultaat ligt € 263.420,- boven het begrote resultaat voor 2019 van € 19.700,-.

	begroting 2019	RESULTAAT 2019	verschil begroot -/- realisatie
Sector PO	€ -96.600	€ 114.465	€ 211.065
Sector VO	€ 134.400	€ 238.148	€ 103.748
Centrale diensten	€ -18.100	€ -69.493	€ -51.393
Totaal Stichting	**€ 19.700**	**€ 283.120**	**€ 263.420**
WvO Facilitairbedrijf B.V.	€ -	€ -	€ -
Totaal geconsolideerd	**€ 19.700**	**€ 283.120**	**€ 263.420**

In het gerealiseerde resultaat zijn diverse incidentele en/of bijzondere posten verwerkt die hieronder kort zijn weergegeven. Het gaat om onderstaande posten:

- € 302.000 betreffende eenmalige aanvullende bekostiging VO uit het Convenant aanpak lerarentekort;
- € 60.000 betreffende eenmalige aanvullende bekostiging PO uit het Convenant aanpak lerarentekort;
- € 100.000 zijnde de incidentele vrijval 'vooruitbetaalde vergoeding rentederivaten' ten gunste van het resultaat ;
- € 133.000 zijnde de incidentele vrijval voorziening groot onderhoud Koningsschool.

In onderstaand overzicht wordt de realisatie 2019 geconsolideerd gepresenteerd van de Scholengroep (dus inclusief WvO Facilitairbedrijf B.V.) in relatie tot de realisatie 2018. In de continuïteitsparagraaf wordt de exploitatie voor de komende jaren gepresenteerd.

Geconsolideerd	Realisatie 2019	Begroting 2019	Verschil Realisatie - Begroting	Realisatie 2018	Verschil realisatie 2018 - 2019
Baten					
Rijksbijdragen OCenW	€ 22.870.839	€ 22.316.900	€ 553.939	€ 22.434.536	€ 436.303
Overige overheidsbijdragen	€ 279.430	€ 280.600	€ -1.170	€ 332.786	€ -53.356
Overige baten	€ 1.082.686	€ 969.400	€ 113.286	€ 1.001.243	€ 81.442
Totaal baten	**€ 24.232.955**	**€ 23.566.900**	**€ 666.055**	**€ 23.768.565**	**€ 464.390**
Lasten					
Personele lasten (*)	€ 19.217.049	€ 18.934.300	€ 282.749	€ 18.416.746	€ 800.304
Afschrijvingen	€ 417.238	€ 518.500	€ -101.262	€ 462.266	€ -45.028
Huisvestingslasten	€ 1.056.621	€ 1.068.500	€ -11.879	€ 1.166.028	€ -109.407
Overige instellingslasten	€ 3.204.182	€ 2.968.300	€ 235.882	€ 3.115.365	€ 88.817
Totaal lasten	**€ 23.895.090**	**€ 23.489.600**	**€ 405.490**	**€ 23.160.404**	**€ 734.686**
Saldo baten en lasten	**€ 337.865**	**€ 77.300**	**€ 260.565**	**€ 608.161**	**€ -270.296**
Financiële baten en lasten	€ -54.745	€ -57.600	€ 2.855	€ -61.121	€ 6.375
Nettoresultaat	**€ 283.120**	**€ 19.700**	**€ 263.420**	**€ 547.040**	**€ -263.921**

Hierna zijn in het kort de exploitatieoverzichten weergegeven voor:

- Sector PO;
- Sector VO;
- Centrale diensten.

Daarbij worden de meest significante afwijkingen nader toegelicht.

Sector PO

Sector PO	Realisatie 2019	Begroting 2019	Verschil Realisatie - Begroting	Realisatie 2018	Verschil realisatie 2018 - 2019
Baten					
Rijksbijdragen OCenW	€ 5.019.859	€ 4.927.300	€ 92.559	€ 4.846.867	€ 172.992
Overige overheidsbijdragen	€ 40.438	€ 38.500	€ 1.938	€ 53.019	€ -12.582
Overige baten	€ 195.803	€ 195.300	€ 503	€ 204.246	€ -8.443
Totaal baten	**€ 5.256.100**	**€ 5.161.100**	**€ 95.000**	**€ 5.104.133**	**€ 151.968**
Lasten					
Personele lasten	€ 4.226.808	€ 4.289.900	€ -63.092	€ 4.250.324	€ -23.516
Afschrijvingen	€ 93.360	€ 108.000	€ -14.640	€ 81.293	€ 12.067
Huisvestingslasten	€ 197.957	€ 276.500	€ -78.543	€ 267.471	€ -69.514
Overige instellingslasten	€ 623.510	€ 583.300	€ 40.210	€ 662.413	€ -38.903
Totaal lasten	**€ 5.141.635**	**€ 5.257.700**	**€ -116.065**	**€ 5.261.502**	**€ -119.866**
Saldo baten en lasten	**€ 114.465**	**€ -96.600**	**€ 211.065**	**€ -157.369**	**€ 271.834**
Financiële baten en lasten	€ -	€ -	€ -	€ 117	€ -117
Nettoresultaat	**€ 114.465**	**€ -96.600**	**€ 211.065**	**€ -157.252**	**€ 271.951**

In de sector PO zien een positieve realisatie 2019 ten opzichte van de begroting 2019. De realisatie van de baten valt € 95.000,- hoger uit dan begroot. De lasten vallen ruim € 116.000,- lager uit dan begroot. De vergelijkende cijfers 2018 zijn ernaast weergegeven. Hieronder worden de afwijkingen ten opzichte van de begroting groter dan € 25.000,- alsmede bijzonderheden nader toegelicht.

Baten sector PO
Het verschil in de hoger dan begrote baten is voornamelijk te zien in de rubriek *Rijksbijdragen OCW*. Hierin zijn de indexeringen van de personele bekostiging 2018-2019 en de personele bekostiging 2019-2020 (5/12e) opgenomen. Deze bleken iets hoger dan waarmee in de begroting 2019 rekening was gehouden.
Daarnaast zijn in de realisatiecijfers de eenmalige baten uit de *Regeling bijzondere en aanvullende bekostiging PO 2019* opgenomen. Deze regeling is in december 2019 gepubliceerd en is afkomstig uit het Convenant aanpak lerarentekort. In totaal gaat het om circa € 60.000 aan incidentele baten.

Berichtgeving vanuit het Ministerie van OCW, per januari 2020, gaf aan dat bedrag volledig in de baten 2019 dient te worden opgenomen. Derhalve zijn deze incidentele middelen toegevoegd aan het resultaat 2019. Verantwoording over het uitgekeerde bedrag vindt op dezelfde wijze plaats in de jaarrekening als de verantwoording over de rest van de bekostiging.

Daarnaast zijn de baten van het samenwerkingsverband hoger gerealiseerd dan begroot. De hiermee gerelateerde inzet (onder *overige instellingslasten*) is hoger dan begroot.

Lasten sector PO
De lasten lichten we toe op de vier hoofdrubrieken: personele lasten, afschrijvingen, huisvesting en overige instellingslasten. Hieronder staan van de rubrieken de grootste afwijkingen vermeld.

- *Personele lasten*
  De rubriek *Personele lasten* bestaat uit salarislasten en overige personele lasten. De totale rubriek realiseert over 2019 € 63.000 lager. Dit is (afgerond) slechts 1% afwijking. Dit komt voornamelijk door lager dan begrote salarislasten binnen de categorie directie vanwege diverse wisselingen. Daarnaast is een deel van de salarislast t.l.v. de voorziening personeel gegaan. Het gaat om de verrekening inhouding uitkeringskosten 2019-2020.

- *Afschrijvingen*
  Bij de afschrijvingen begroten we jaarlijks een nagenoeg gelijkblijvend bedrag. Bijstellingen vinden plaats als het aantal leerlingen significant wijzigt of als er op basis van beleid en plannen vernieuwingsinvesteringen worden geaccordeerd. De jaarlijkse afschrijvingsruimte voorziet hiermee in de werkelijk te verwachten afschrijvingen en de ruimte die beschikbaar is voor investeringen (zowel vervanging als vernieuwing). In 2019 is er minder geïnvesteerd dan de investeringsruimte waarmee in de begroting rekening was gehouden. De overgebleven investeringsruimte gaat (indien nodig en onderbouwd begroot) mee naar kalenderjaar 2020.

- *Huisvesting*
  De huisvestingslasten vallen per saldo lager uit dan begroot. Zie hiervoor de toelichting bij 7.1 voorzieningen. Daarentegen zijn de overige huisvestingslasten hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt doordat er bij de Koningsschool een interne verbouwing heeft plaatsgevonden, waarbij onder andere het kleuterplein en het hekwerk zijn aangepast.

- *Overige instellingslasten*
  De overige lasten overschrijden de begroting met ongeveer € 40.000,- (+7%). Deze rubriek bevat een veelvoud aan grootboekrekeningen. Het gaat om onder andere de ingehuurde (externe) ondersteuning. Bij de Juliana van Stolbergschool zijn de lasten m.b.t. zorg hoger dan begroot. Het gaat om externe inhuur c.q. begeleiding op een arrangement. Dekking hiervoor is te vinden in de (hoger dan begrote) baten van het samenwerkingsverband. Bij de Juliana van Stolbergschool zijn de lasten van overige externe ondersteuning hoger dan begroot. Het gaat hier om onder andere begeleidingslasten t.b.v. de aanschaf van zonnepanelen, waarvan wordt verwacht dat deze op termijn zullen leiden tot lagere energielasten. Deze lasten waren niet begroot. Daarnaast zijn er lasten gerealiseerd die niet of onvoldoende waren begroot zoals lasten voor het project buurtsportcoach en een afrekening taalimpuls over kalenderjaar 2018.

Sector VO

Sector VO	Realisatie 2019	Begroting 2019	Verschil Realisatie - Begroting	Realisatie 2018	Verschil realisatie 2018 - 2019
Baten					
Rijksbijdragen OCenW	€ 17.826.218	€ 17.380.000	€ 446.218	€ 17.578.068	€ 248.150
Overige overheidsbijdragen	€ 238.992	€ 242.100	€ -3.108	€ 279.766	€ -40.774
Overige baten	€ 686.966	€ 705.100	€ -18.134	€ 756.286	€ -69.320
Totaal baten	**€ 18.752.177**	**€ 18.327.200**	**€ 424.977**	**€ 18.614.121**	**€ 138.056**
Lasten					
Personele lasten	€ 14.497.336	€ 14.282.800	€ 214.536	€ 13.908.216	€ 589.120
Afschrijvingen	€ 299.761	€ 385.500	€ -85.739	€ 358.919	€ -59.158
Huisvestingslasten	€ 1.107.627	€ 1.038.000	€ 69.627	€ 1.120.707	€ -13.080
Overige instellingslasten	€ 2.540.760	€ 2.418.000	€ 122.760	€ 2.461.194	€ 79.566
Totaal lasten	**€ 18.445.484**	**€ 18.124.300**	**€ 321.184**	**€ 17.849.035**	**€ 596.448**
Saldo baten en lasten	**€ 306.693**	**€ 202.900**	**€ 103.793**	**€ 765.086**	**€ -458.393**
Financiële baten en lasten	€ -68.545	€ -68.500	€ -45	€ -72.984	€ 4.439
Nettoresultaat	**€ 238.148**	**€ 134.400**	**€ 103.748**	**€ 692.102**	**€ -453.954**

Sector VO realiseert over kalenderjaar 2019 positiever dan begroot. De realisatie van de baten valt circa € 425.000,- hoger uit dan begroot. De lasten vallen ruim € 321.000,- hoger uit dan begroot. De vergelijkende cijfers 2018 zijn ernaast weergegeven. Hieronder worden de afwijkingen ten opzichte van de begroting groter dan € 25.000, alsmede bijzonderheden, nader toegelicht.

Baten sector VO

Het verschil in de hoger dan begrote baten is voornamelijk te zien in de rubriek *Rijksbijdragen OCW*. Voor sector VO is in augustus 2019 bekend gemaakt dat de bekostiging personeelskosten met 3,13% werd verhoogd. De zogenaamde 'GPL' is met terugwerkende kracht per 1-1-2019 geïndexeerd. In de begroting was rekening gehouden met een indexatie van 2% vanaf juni 2019. Het totale positieve effect is circa € 250.000.

Daarnaast zijn in de realisatiecijfers de eenmalige baten uit de *Regeling bijzondere en aanvullende bekostiging VO 2019* opgenomen. Deze regeling is in december 2019 gepubliceerd en is afkomstig uit het Convenant aanpak lerarentekort. In totaal gaat het om circa € 300.000 aan incidentele baten. Scholen kunnen deze extra middelen uitgeven aan bijvoorbeeld meer ontwikkeltijd, werkdrukverlichting, begeleiding van startende leraren, begeleiding van zij-instromers, onderwijsinnovatie of maatregelen arbeidsmarktvraagstukken**.**

Berichtgeving vanuit het Ministerie van OCW per januari 2020, gaf aan dat bedrag volledig in de baten 2019 dient te worden opgenomen. Derhalve zijn deze incidentele middelen toegevoegd aan het resultaat 2019. Verantwoording over het uitgekeerde bedrag vindt op dezelfde wijze plaats in de jaarrekening als de verantwoording over de rest van de bekostiging.

Voor Sterk Techniekonderwijs (STO) is een deel van de baten, op basis van de gerealiseerde lasten 2019 (die kunnen worden verantwoord) op de balans per 31-12-2019 gezet. Hierdoor zijn de gerealiseerde baten STO lager dan was begroot. De op de balans per 31-12-2019 'geparkeerde' middelen worden in de kalenderjaren 2020 en verder ingezet voor Sterk Techniek Onderwijs. Voor toelichting verwijzen we naar 2.3 subsidieverantwoording techniekgelden vmbo.

Daarnaast zijn de baten m.b.t. maatwerkbekostiging hoger gerealiseerd dan begroot door een hoger aantal leerlingen. Het positieve effect hiervan is circa € 133.000,-

De rubriek *Overige overheidsbijdragen* bestaat met name uit de doordecentralisatievergoeding van gemeente Waalwijk. Dit op basis van de in mei 2005 gesloten doordecentralisatie overeenkomst.

De *Overige baten* onderschrijden de begroting doordat onder andere de leerlingenbijdragen voor verbruik van materiaal iets lager uitvalt dan begroot.

Lasten sector VO

Evenals bij sector PO lichten we de lasten toe op de vier hoofdrubrieken: personele lasten, afschrijvingen, huisvesting en overige materiële lasten. Hieronder de belangrijkste afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Personele lasten

De rubriek *Personele lasten* bestaat uit salarislasten en overige personele lasten. De totale rubriek realiseert over 2019 ruim € 214.000 hoger dan begroot. Dit is een afwijking van 1,5%.

De hieronder vallende salarislasten overschrijden de begroting met € 199.000 (+ 1,4%). De afwijking is met name te zien in de categorie *Onderwijzend personeel*. Hieronder voor de locaties Wijk en Aalburg en Waalwijk de meest opvallende ontwikkelingen in 2019 t.o.v. de begroting.

Bij locatie *Wijk en Aalburg* is in de begroting 2019 rekening gehouden met gemiddeld 62,3 fte (incl. 1 fte t.b.v. Sterk Techniek Onderwijs) over de periode januari t/m juli 2019 en gemiddeld 64,3 fte (incl. 3 fte t.b.v. Sterk Techniek Onderwijs) over de periode augustus t/m december 2019. De begroting was gebaseerd op 28 groepen. De realisatie toont over de periode januari t/m juli 2019 een gemiddelde inzet van 63,4 fte en over de periode augustus t/m december 2019 67,2 fte. Per saldo een overschrijding van afgerond 1 fte over de eerste 7 maanden en een overschrijding van circa 3 fte over de laatste 5 maanden van 2019. In de realisatie 2019 is rekening gehouden met 30 groepen, waarvan (gedeeltelijke) dekking wordt gevonden in Techniekgelden. Per saldo een overschrijding van loonkosten eigen personeel. De overschrijding (in euro's) was in de eerste 7 maanden in euro's minder zichtbaar, omdat in de begroting rekening was gehouden met de CAO stijging per juni 2019 die gelijkelijk was verdeeld over het kalenderjaar. Daarmee in prijs een onderschrijding de eerste 7 maanden van 2019, die werd genivelleerd door de fte inzet die iets hoger was. Pas in de laatste 5 maanden is het negatieve effect te zien in de loonkosten. De hoger dan begrote ontvangsten risicofonds nivelleren de overschrijding wel deels.

Bij locatie *Waalwijk* is in de begroting 2019 rekening gehouden met gemiddeld 99,6 fte over de periode januari t/m juli 2019 en gemiddeld 94,8 fte over de periode augustus t/m december 2019. De realisatie toont over de periode januari t/m juli 2019 een gemiddelde inzet van 102,2 fte en over de periode augustus t/m december 2019 102,4 fte. Per saldo een overschrijding van circa 2,6 fte over de eerste 7 maanden en een overschrijding van circa 7,6 fte over de laatste 5 maanden van 2019. De overschrijding (in euro's) was in de eerste 7 maanden minder opvallend zichtbaar, omdat in de begroting rekening was gehouden met de CAO stijging per juni 2019 die was verdeeld over het kalenderjaar. Daarmee in prijs een onderschrijding de eerste 7 maanden van 2019, die werd genivelleerd door de fte inzet die hoger was dan begroot. Pas in de laatste 5 maanden is het negatieve effect goed te zien in de loonkosten. Daarbij is vanaf het nieuwe schooljaar 2019/2020 ten opzichte van de begroting te veel fte ingezet. Er heeft onvoldoende monitoring op plaatsgevonden; de inzet van 2018/2019 is nagenoeg gecontinueerd. Er is onvoldoende ingespeeld op minder leerlingen en daarmee een onderwijsorganisatie met minder benodigde fte's.

Afschrijvingen

Bij de afschrijvingen wordt jaarlijks een nagenoeg gelijkblijvend bedrag begroot. Bijstellingen vinden plaats als het aantal leerlingen (significant) wijzigt of als er op basis van beleid en plannen vernieuwings-investeringen worden geaccordeerd. De jaarlijkse afschrijvingsruimte voorziet hiermee in de werkelijk te verwachten afschrijvingen en de ruimte die beschikbaar is voor investeringen (zowel vervanging als vernieuwing). In 2019 is er minder geïnvesteerd dan de investeringsruimte waarmee in de begroting rekening was gehouden. De overgebleven investeringsruimte gaat (indien nodig en onderbouwd begroot) mee naar kalenderjaar 2020.

Huisvesting

De huisvestingslasten realiseren circa € 70.000 hoger dan begroot. Dit is een afwijking van 6,7%. De overschrijding in deze rubriek wordt voornamelijk veroorzaakt door onderstaande:

- Bij locatie Wijk & Aalburg zijn kosten gemaakt voor een externe bliksembeveiligingsinstallatie. Deze is verplicht bij de zonnepanelen. Deze lasten zijn *incidenteel* van aard en waren niet begroot.
- Bij locatie Waalwijk hebben er graaf- en renovatiewerkzaamheden plaatsgevonden bij het plantenvak en de fietsenstalling. Deze lasten waren noodzakelijk en niet begroot.
- Bij locatie Waalwijk zijn advies- en begeleidingskosten gemaakt in het kader van de plaatsing van de zonnepanelen. Hier staan (op termijn) subsidies tegenover.

Overige materiële lasten

De realisatie van overige materiële lasten ligt voor de VO-scholen € 123.000,- boven het begrote bedrag van ruim € 2.418.000,-. Dit is een afwijking van 5,1%. Oorzaken zijn te vinden in de hoger dan begrote lasten voor:

- Gedetacheerde leerlingen (leerlingen die staan ingeschreven bij onze VO-scholen, maar elders les volgen) Leerlingen zijn begroot tot en met einde schooljaar 2018-2019 maar zijn gecontinueerd in de resterende maanden van 2019.
- Materiële inzet op Techniekgelden bij locatie Wijk en Aalburg;
- *Incidentele* lasten voor het magazine m.b.t. 75 jaar vrede en vrijheid;
- Lasten m.b.t. U-Talent. U-Talent is een samenwerkingsverband tussen de Universiteit Utrecht, de Hogeschool Utrecht en bijna 50 partnerscholen. Het doel van U-Talent is om het regionale bètaonderwijs in het VO én in de bachelor van het HO te versterken en de aansluiting tussen VO en HO te verbeteren;
- Hoger dan begrote ICT licenties door prijsstijgingen;
- Hoger dan begrote lasten voor leerlingenwerving, repro en overig drukwerk.

Centrale Diensten

Centrale diensten	Realisatie 2019	Begroting 2019	Verschil Realisatie - Begroting	Realisatie 2018	Verschil realisatie 2018 - 2019
Baten					
Rijksbijdragen OCenW	€ 24.761	€ 9.600	€ 15.161	€ 9.600	€ 15.161
Overige baten	€ 199.917	€ 69.000	€ 130.917	€ 40.711	€ 159.205
Allocatie/doorbelasting loonkosten	€ 1.098.400	€ 1.098.400	€ -	€ 1.021.925	€ 76.475
Allocatie/doorbelasting ov.pers.kst.	€ 54.100	€ 54.100	€ -	€ 47.150	€ 6.950
Allocatie/doorbelasting overigen	€ 388.000	€ 388.000	€ -	€ 389.605	€ -1.605
Totaal "baten"	**€ 1.765.178**	**€ 1.619.100**	**€ 146.078**	**€ 1.508.991**	**€ 256.186**
Lasten					
Personele lasten	€ 1.365.847	€ 1.230.100	€ 135.747	€ 1.084.111	€ 281.735
Afschrijvingen	€ 24.117	€ 25.000	€ -883	€ 22.054	€ 2.063
Huisvestingslasten	€ 30.595	€ 38.000	€ -7.405	€ 21.019	€ 9.576
Overige instellingslasten	€ 427.912	€ 355.000	€ 72.912	€ 381.363	€ 46.549
Totaal lasten	**€ 1.848.471**	**€ 1.648.100**	**€ 200.371**	**€ 1.508.547**	**€ 339.924**
Saldo baten en lasten	**€ -83.293**	**€ -29.000**	**€ -54.293**	**€ 444**	**€ -83.737**
Financiële baten en lasten	€ 13.800	€ 10.900	€ 2.900	€ 11.746	€ 2.053
Nettoresultaat	**€ -69.493**	**€ -18.100**	**€ -51.393**	**€ 12.190**	**€ -81.684**

Voor Centraal was voor kalenderjaar 2019 een negatief resultaat begroot van € 18.100,-. Er is een negatief resultaat gerealiseerd van (afgerond) € 69.000. Hiermee wordt (afgerond) € 51.000,- afgeweken in negatieve zin.

Baten centrale organisatie

Allocatie

De centrale organisatie bestaat uit een centraal stafbureau, het bestuur en toezicht van de scholengroep en de afdeling TenO. In de voorbije jaren zijn eerder lokaal belegde werkzaamheden centraal georganiseerd. Voorbeelden hiervan zijn: ICT, schoonmaak en onderhoud, kwaliteit. Om de kosten die door de centrale staforganisatie ten dienste van de scholen worden gemaakt te dekken, dragen de scholen een percentage van de totale baten per school af. De hoogte van de allocatie is bij elke schoolbegroting zichtbaar. De allocatie wordt zo laag mogelijk gehouden, zodat het onderwijsgeld zoveel mogelijk wordt besteed aan het onderwijsproces.

Centraal ontvangt vanuit OCW en gemeente geen rechtstreekse bijdragen. Centraal krijgt de dekking vanuit de verschillende scholen uit sector PO en sector VO, de zogenaamde allocatie. Centraal krijgt wel overige baten m.b.t. Muziekschool. Scholen dragen aan centraal bij voor de bekostiging van loonkosten van het college van bestuur, loonkosten van het stafbureau, TenO en overige stichtingsbrede lasten.

Over 2019 bedroeg de allocatie een totaalbedrag van € 1.540.500. Dit is 6% van de totale baten van de scholen (exclusief afdracht). Over 2018 bedroeg de allocatie € 1.458.000 (ook afgerond 6% van de totale baten van de scholen).
Onder de *rijksbijdragen* is een vergoeding opgenomen voor de DBG-er, de Deskundige Bevoegd Gezag. Deze wordt door het samenwerkingsverband deels vergoed. De DBG-er werkt op bestuursniveau en voert namens het schoolbestuur de dialoog met de school en de ouders in het kader van passend onderwijs. In 2019 is vanuit het samenwerkingsverband eenmalig een bedrag m.b.t. overdrachtsmiddelen zware ondersteuning (t.b.v. inzet AB-PO) uitgekeerd. Deze zijn opgenomen onder de *rijksbijdragen*. Deze bate was niet begroot.

In 2019 had de centrale organisatie *overige baten*. Hieronder is een niet begrote bate opgenomen van twee medewerkers die werkzaamheden verrichten voor het samenwerkingsverband. Het betreft de directeur van het samenwerkingsverband die bij de scholengroep tijdelijk in dienst is en een OOP-er. De salarislasten (opgenomen onder de salarislasten eigen personeel) worden één op één vergoed. Alleen de directeur was begroot.

Daarnaast is er in 2019 een incidentele bate opgenomen onder de overige baten. Het gaat hier om de vrijval van de vooruitbetaalde vergoeding rentederivaten. In totaal is dit circa € 100.000,- Dit was niet begroot.

Lasten centrale organisatie

De grootste afwijkingen zitten in de categorieën *personele lasten* en *overige (instellings)lasten*.

De rubriek *Personele lasten* bestaat uit salarislasten en overige personele lasten. De totale rubriek realiseert over 2019 ruim € 135.000 hoger dan begroot.

Bij centraal zien we een toename van loonkosten doordat er binnen de gerealiseerde salarislasten voor de omvang van 0,2 fte een coördinator ICT voor de PO scholen is opgenomen voor de vervanging van het seniorverlof van een van de ICT-medewerkers. De centrale ICT-formatie is daarmee (bruto) vergroot van 4,0 naar 4,2 fte. De ICT-coördinator ondersteunt de PO scholen bij ICT vraagstukken. Daarnaast draagt deze medewerker zorg voor het stroomlijnen van het ICT-beleid binnen de sector PO. Deze vervanging was niet begroot. Binnen de gerealiseerde lasten is ook een *incidentele* (financiële) afwikkeling opgenomen van een uitdiensttreding van een stafmedewerker.

Daarnaast kan worden aangegeven dat in het kader van de ingezette stafontwikkeling en de uitdiensttreding van hoofd stafbureau in de verslagperiode een groter beroep is gedaan op externe ondersteuning. Binnen het stafbureau wordt een externe adviseur ingezet die het college van bestuur ondersteunt en de in gezette stafontwikkeling begeleidt. Daarbij is voor een langere periode de keuze gemaakt om extern een controller in te huren. Vanuit de organisatieontwikkeling is in lijn met uitgewerkte plannen vanaf eind augustus 2019 de nieuwe 'afdeling' Talent en Ontwikkeling (TenO) gestart en een projectleider voor (bepaalde tijd) 3 dagen per week aangesteld. De lasten voor de extra inzet van de stafondersteuning en de projectleider TenO waren niet begroot.

De *overige (instellings)lasten* vallen hoger uit dan begroot door onder andere de lasten m.b.t. Europese aanbesteding voor kopieermachines, hoger dan begrote (juridische) advieskosten, begeleidings- en implementatiekosten voor verdere invoer van AFAS, Qlikview en de digitalisering van personeelsdossiers. Daarnaast zijn er lasten gerealiseerd die niet waren begroot, zoals de lasten van de extern ingehuurde functionaris gegevensbescherming en de kosten die gepaard gaan met de invoering van AVG.

7.3 Kengetallen

Een deugdelijke financiële planning en control is van belang om op een juiste wijze financiële verantwoording te kunnen afleggen. Begrotingen worden ingezet als sturingsinstrument voor de beheersing van activiteiten. Reserves en voorzieningen worden bewust gevormd en onderbouwd met meerjarenplannen. Afwijkingen worden geanalyseerd en er wordt bepaald of er aanvullende actie noodzakelijk is om op koers te blijven.

De hier gepresenteerde kengetallen betreffen evenals voorgaande jaren alleen de enkelvoudige stichting, dus exclusief Willem van Oranje Facilitairbedrijf B.V. Ter indicatie van de financiële weerbaarheid en de continuïteit op de korte en langere termijn worden de jaarcijfers in diverse kengetallen uitgedrukt.

Indien sprake is van een (incidentele) besteding vanuit de (bestemmings)reserve, dan kan dit door bewust een negatieve begroting te presenteren. Daarmee wordt (incidenteel) afgeweken van de grenzen. Willem van Oranje Scholengroep heeft een eigen set aan kengetallen die grotendeels gebaseerd is op de signaleringsgrenzen vanuit de Onderwijsinspectie die zij hanteert bij de beoordeling van de financiële positie van een onderwijsinstelling. Op grond van een analyse van de financiële gegevens uit de jaarrekening, de continuïteitsparagraaf uit het jaarverslag of eventueel signalen, bepaalt de inspectie of de positie van de instelling nader moet worden onderzocht. Bij de analyse gebruikt de inspectie ter detectie van de risico's een set kengetallen. Deze kengetallen zijn nadrukkelijk geen normen waaraan schoolbesturen moeten voldoen. Het onderschrijden van een norm leidt niet automatisch tot aangepast financieel toezicht en het behalen van de norm leidt omgekeerd niet automatisch tot het opheffen van aangepast financieel toezicht als daar sprake van is. De bepaling van aangepast financieel toezicht vindt plaats in de vorm van een uitvoeriger onderzoek waarbij veel meer aspecten in ogenschouw worden genomen. De door de inspectie gehanteerde normen staan hierna vermeld.

In onderstaand overzicht staan ook de financiële kengetallen voor de stichting weergegeven (*dus exclusief Willem van Oranje Facilitairbedrijf B.V.*) voor de kalenderjaren 2018 en 2019. Tevens is de meest recente benchmark hierbij vermeld. Deze is afkomstig uit het rapport "Financiële gegevens voortgezet onderwijs jaarrekeningen 2014 t/m 2018" uitgegeven door DUO in september 2019. De kengetallen van de stichting worden hierbij vergeleken met de gemiddelde kengetallen van schoolsoortgroep 4 (SSG4) en tevens met het gemiddelde van sector VO. SSG4 wordt gehanteerd binnen sector VO. Dit zijn scholengemeenschappen bestaande uit scholen voor hoger algemeen voortgezet onderwijs, scholen voor middelbaar algemeen voortgezet onderwijs en scholen voor voorbereidend beroepsonderwijs, al dan niet in combinatie met scholen voor praktijkonderwijs of scholen voor voorbereidend wetenschappelijk onderwijs, inclusief het leerwegondersteunend onderwijs.

kengetallen	2018	2019	grenzen WvO	signalerings grens inspectie	benchmark (VO4 2018)	gemiddeld SSG4 2018	opmerking
Gemiddelde rentabiliteit	2,3%	1,2%	0 - < 0,5%	0% (3 jarig)	0,5%	0,9%	Rentabiliteit mag jaarlijks wat fluctueren, maar exploitatieresultaat/totale inkomsten heeft over 3 jaar een gemiddelde van 0 tot <0,5%.
Solvabiliteit 1	44,2%	45,8%	20-30%	nb	48%	48,0%	Een gezonde balans tussen eigen vermogen (zonder voorzieningen) en totaal vermogen.
Solvabiliteit 2	64,3%	64,7%		> 30%	60%	64,0%	Een gezonde balans tussen eigen vermogen (incl. voorzieningen) en totaal vermogen.
Liquiditeitsratio	2,5	2,0	≥ 1	> 0,75	1,8	2,2	Hierdoor zijn we altijd in staat zijn om aan onze korte (< 1 jaar) betalingsverplichtingen te voldoen.
Weerstandsvermogen	25,1%	25,8%	≥15%	> 5%	25%	25,8%	Een organisatie is financieel gezond als het voldoende negatieve resultaten kan opvangen. Als stichting streven we naar een weerstandsvermogen van minimaal 15% per sector (voor PO en voor VO).
Huisvestingsratio	6,4%	5,6%	max 10%	max 10%	nb	7,1%	Dit kengetal is toegevoegd aan de kengetallenset van de onderwijsinspectie

Bronnen: https://www.onderwijsinspectie.nl/documenten/richtlijnen/2016/09/23/kengetallen-en-signaalwaarden-continuiteitstoezicht, *rapport "Financiële gegevens voortgezet onderwijs jaarrekeningen 2014 t/m 2018" uitgegeven door DUO in september 2019.*

Zoals is te zien, zijn, op basis van de balans en de exploitatie, alle kengetallen op orde en voldoen ze aan de door de Inspectie van het onderwijs gestelde signaleringswaarden en de intern door het Willem van Oranje gestelde normen.

7.4 Toelichting op investeringsbeleid

Het beleid van de stichting is gericht op het zoveel mogelijk met eigen middelen financieren van de investeringen waarvoor geen investeringssubsidie wordt ontvangen. Het uitgangspunt is dat geen vreemd vermogen wordt aangetrokken voor het doen van investeringen. De investeringen van 2019 zijn met eigen middelen gefinancierd. De toekomstige omvang van de liquide middelen is te zien in de toekomstbalans in de continuïteitsparagraaf. Hierbij is rekening gehouden met de geplande investeringen en de onttrekkingen uit de onderhoudsvoorziening. Uit de meerjaren balans blijkt dat de omvang van de liquide middelen de komende jaren meer dan voldoende zal zijn om de lasten, de investeringen en de onttrekkingen uit de voorzieningen te betalen.

7.5 Treasury

Het bestuur hanteert een treasurystatuut dat is opgesteld overeenkomstig de voorschriften van de Regeling beleggen, lenen en derivaten OCW, zoals uitgevaardigd door de Minister van OCW van 6 juni 2016, nr. WJZ/800938 (6670). Deze is in 2019 aangepast naar de gewijzigde regeling van de Minister van OCW van 5 april 2018, nr. 1325371 en de gewijzigde regeling van 5 december 2018, nr. FEZ/1402273. De gewijzigde regeling treedt met terugwerkende kracht per 1 juli 2016 in werking.

Treasury heeft primair als doel het zodanig beheren van de middelen dat financiële risico's zo veel mogelijk worden beperkt. De primaire doelstelling van Willem van Oranje Scholengroep is het verzorgen van onderwijs. Financieren en beleggen zijn ondergeschikt en dienend aan de primaire doelstelling.

De algehele doelstelling van de treasury-functie is dat deze de financiële continuïteit van de organisatie waarborgt. Treasury heeft bij Willem van Oranje Scholengroep primair als doel het beheersen van financiële risico's en secundair het optimaliseren van het rendement van de (tijdelijk) overtollige liquide middelen en het reduceren van financieringskosten.

Hiermee is de stichting in staat om:
- te kunnen besturen en te beheersen,
- te kunnen verantwoorden over
- en toezicht te houden op vermogenswaarden, de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's.

Periodiek zal door het hoofd financiën aan het college van bestuur worden gerapporteerd over de financiële baten en lasten (in relatie tot de vastgestelde begroting en investeringsafspraken). Het college van bestuur rapporteert conform "overzicht vergaderdata en onderwerpen" aan de raad van toezicht. Dit overzicht wordt jaarlijks op schooljaarbasis opgemaakt en vastgesteld door het college van bestuur.

Er is in 2019 een behoudend beleid gevoerd ten aanzien van de in te zetten instrumenten, enerzijds als gevolg van beperkte mogelijkheden vanuit de huidige markt (lage rente), anderzijds vanuit de beperkingen gesteld in het treasurystatuut qua keuze aan instellingen (op basis van huidige ratings) bij de inzet van bijvoorbeeld beleggingsproducten.

7.6 Continuïteitsparagraaf

Corona
In maart 2020 is Nederland getroffen door een uitbraak van het Corona-virus. Voor Willem van Oranje Scholengroep betekent dit dat de scholen gesloten zijn. Het onderwijs wordt 'op afstand' gegeven. Dit heeft impact op het proces van onderwijsgeven. Op dit moment wordt verwacht dat de financiële impact op het vermogen en het jaarresultaat 2020 beperkt zal zijn, omdat de baten (bekostiging door OCW) gecontinueerd worden en ook het personeel gewoon wordt doorbetaald.

De in deze paragraaf opgenomen bedragen zijn afkomstig uit de door de raad van toezicht goedgekeurde begroting 2020 (met daarbij de herinrichtingsopdracht voor 2021 tot en met 2024) welke door het college van bestuur is vastgesteld.

7.6.1 Gegevensset

In deze paragraaf worden mededelingen gedaan van toekomstige ontwikkelingen. Ontwikkelingen van buitenaf (exogene ontwikkelingen) en ontwikkelingen van binnenuit (endogene ontwikkelingen). Het gaat hierbij om toekomstige ontwikkelingen en maatregelen die de continuïteit van de organisatie borgen en verbeteren en zich richten op de beheersing van risico's. De leerlingenaantallen en -prognoses per sector zijn al in hoofdstuk 6 visueel weergegeven.

Personele bezetting
De fte's hieronder zijn gemiddelden per kalenderjaar (conform de gegevensset van het Ministerie is dit onderdeel van A1).

Stichting (incl. opdracht)						
	Jan-juli 2020	2020-2021	2021-2022	2022-2023	2023-2024	2023-2024
dir	8,40	8,20	7,80	7,80	7,80	7,80
op	178,90	162,32	159,02	160,52	160,52	160,52
oop	62,05	60,90	58,50	55,92	54,73	54,73
totaal (excl. opdracht)	**249,35**	**231,42**	**225,32**	**224,23**	**223,05**	**223,05**
Opdracht WvOC - WW	-	5,93	-0,49	-2,02	-3,73	-3,81
Opdracht WvOC - W&A	-	1,58	1,62	-0,62	-2,46	-2,62
totaal (incl. opdracht)	**249,35**	**238,93**	**226,45**	**221,59**	**216,86**	**216,62**

Meerjarig heeft de scholengroep een niet sluitende begroting; voornamelijk de sector VO en de centrale organisatie veroorzaken de meerjarig negatieve exploitatieresultaten. Vanuit benoemde grenzen in het toezichtskader èn wat meer is, vanuit de verantwoordelijkheid om zorg te dragen voor een gezonde (financiële) continuïteit van de scholengroep, is om goedkeuring van de meerjarenbegroting 2020-2024 gevraagd. Voor de uiteindelijk gevraagde goedkeuring is een aanvullende notitie geschreven door het college van bestuur waarin maatregelen en ontwikkelingen zijn opgenomen die gaan zorgdragen voor een goed financieel perspectief, met een sluitende begroting vanaf schooljaar 2023/2024 en kalenderjaar 2024. Deze notitie was opgesteld na intensief overleg met de schoolleiding, de kerndirectie en de GMR-PO en de MR-VO.

In deze notitie is de volgende opdracht (herinrichting van de organisatie) nader uitgewerkt, aanvullend op de meerjaren begroting 2020-2024.
"De VO-scholen èn de centrale staforganisatie gaan in drie schooljaren (2020/2021 tot en met 2022/2023) gefaseerd tot herinrichting komen waarbij de personeelslasten van VO-scholen in balans worden gebracht met het aantal leerlingen en waarbij de lasten van de centrale organisatie passend moeten zijn bij de keuze voor de werkverdeling en de omvang van de scholengroep als geheel."

De totale set (begroting en de notitie) zijn de basis geweest voor de uiteindelijke goedkeuring.

Leerlingen
Voor leerlingenaantallen verwijzen we naar paragraaf 6.4 (conform de gegevensset van het Ministerie is dit onderdeel van A1).

7.6.2 Financieel meerjaren perspectief

Hierna wordt aandacht besteed aan diverse meerjaren overzichten. Deze zijn ontleend aan de meest recente definitieve begroting 2020 (met daarbij de herinrichtingsopdracht voor 2021 tot en met 2024) en de realisatiecijfers 2019. Deze zijn opgenomen conform de gegevensset A2 die door het Ministerie is voorgeschreven.

Het gaat hier dan om

- meerjaren exploitatie (op stichtingsniveau en voor de sectoren PO en VO)
- meerjaren balans op stichtingsniveau
- meerjaren kasstroom overzicht op stichtingsniveau
- meerjaren kengetallen op stichtingsniveau

Meerjaren exploitatie op stichtingsniveau

Hieronder de meerjaren exploitatie van de stichting, zonder Willem van Oranje Facilitair bedrijf. Deze was ook geen onderdeel van de meerjaren exploitatie 2020-2024. Deze cijfers zijn inclusief de verwerking van de opdracht zoals beschreven in de aanvullende notitie op de toelichting van de meerjaren begroting.

	Meerjarenbegroting 2020 - 2024 Willem van Oranje Scholengroep	**begroting 2020**	**begroting 2021**	**begroting 2022**	**begroting 2023**	**begroting 2024**
31	Rijksbijdrage	22.017.600	21.532.700	21.181.800	21.226.000	21.317.000
32	Bijdrage gemeenten	232.800	220.421	217.100	216.600	216.600
34/37	Overige baten	992.500	967.000	939.800	935.000	934.000
	Totaal baten	**23.242.900**	**22.720.121**	**22.338.700**	**22.377.600**	**22.467.600**
	Loonkosten	19.121.573	18.259.347	17.345.840	17.216.343	17.049.884
	Overige personele kosten	531.850	492.350	428.500	428.500	412.050
41	Personeelslasten	19.653.423	18.751.697	17.774.340	17.644.843	17.461.934
42	Afschrijvingen	542.110	542.110	550.110	550.110	549.110
43	Huisvesting	1.329.600	1.315.600	1.315.600	1.315.600	1.315.600
44	Administratie & beheerslasten	328.000	324.800	307.800	307.800	306.800
45	Leer- & hulpmiddelen	636.200	613.200	597.000	599.400	596.600
46	Overige	2.047.040	1.975.440	1.912.040	1.906.140	1.878.740
44	Overige materiële lasten	3.011.240	2.913.440	2.816.840	2.813.340	2.782.140
	Totaal lasten	**24.536.373**	**23.522.847**	**22.456.890**	**22.323.893**	**22.108.784**
	SALDO BATEN & LASTEN	**-1.293.473**	**-802.726**	**-118.190**	**53.707**	**358.816**
	Rente / dividend / ov.fin.baten	10.900	10.800	10.700	10.600	10.500
	Rente lasten / overige fin.lasten	-35.000	-16.250	0	0	0
5	**Saldo rente**	**-24.100**	**-5.450**	**10.700**	**10.600**	**10.500**
	RESULTAAT uit gewone bedrijfsvoering	**-1.317.573**	**-808.176**	**-107.490**	**64.307**	**369.316**

De scholengroep toont vanaf kalenderjaar 2023 weer positieve resultaten. Om dit te kunnen realiseren hebben de VO-locaties Waalwijk en Wijk en Aalburg de opdracht om de formatie in lijn te brengen met het geprognosticeerde aantal leerlingen. Daarnaast heeft de centrale organisatie ook de opdracht om vanaf 2022 jaarlijks de lasten te reduceren.

Inzet op reserves en/of overige bestemmingen

Niet structurele tekorten en/of investeringen in school-/organisatieontwikkeling mogen ten laste van de reserves worden gebracht. We streven meerjarig naar een sluitende begroting/meerjarenbegroting. Vanuit de huidige ontwikkelingen mogen de reserves aangesproken worden voor:

- Incidentele inzet op herfstakkoord middelen. Dit wordt gedaan bij Willem van Oranje College locatie Waalwijk en bij de Juliana van Stolbergschool.
- Incidentele inzet op werkdruk-/ambitiemiddelen, zoals is aangegeven in de kadernota. Dit geldt voor alle VO-locaties.
- Incidentele inzet op Talent en Ontwikkeling. Dit is opgenomen onder het scholingsbudget van de scholen. Tevens zijn incidentele lasten opgenomen bij Centraal, zoals lasten voor inrichtingskosten, communicatie en inzet projectleider.
- Incidentele lasten m.b.t. organisatieontwikkeling.

De meerjaren exploitaties van sectoren PO en VO worden separaat toegelicht.

Meerjaren exploitatie sector PO

	Sector PO *Meerjarenbegroting 2020 - 2024*	begroting 2020	begroting 2021	begroting 2022	begroting 2023	begroting 2024
31	Rijksbijdrage	5.037.000	4.997.100	5.168.200	5.221.400	5.286.400
32	Bijdrage gemeenten	27.400	26.200	26.100	25.100	24.100
34/37	Overige baten	201.200	201.300	197.700	193.400	193.400
	Totaal baten	**5.265.600**	**5.224.600**	**5.392.000**	**5.439.900**	**5.503.900**
	Loonkosten	4.322.300	4.332.800	4.303.100	4.312.950	4.326.900
	Overige personele kosten	145.250	138.250	118.250	118.250	118.300
41	Personeelslasten	4.467.550	4.471.050	4.421.350	4.431.200	4.445.200
42	Afschrijvingen	134.000	134.000	142.000	142.000	141.000
43	Huisvesting	249.900	262.900	262.900	262.900	262.900
44	Administratie & beheerslasten	72.700	71.800	71.700	71.700	71.700
45	Leer- & hulpmiddelen	154.500	148.500	148.400	154.900	157.500
46	Overige	358.950	341.150	337.150	338.150	339.150
	Overige materiële lasten	586.150	561.450	557.250	564.750	568.350
	Totaal lasten	**5.437.600**	**5.429.400**	**5.383.500**	**5.400.850**	**5.417.450**
	SALDO BATEN & LASTEN	-172.000	-204.800	8.500	39.050	86.450
	Rente / dividend / ov. fin.baten	0	0	0	0	0
	Saldo rente	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
	RESULTAAT uit gewone bedrijfsvoering	**-172.000**	**-204.800**	**8.500**	**39.050**	**86.450**

Voor sector PO zijn voor 2020 en 2021 negatieve resultaten begroot. Vanaf 2022 worden positieve resultaten verwacht. In bovenstaand overzicht zijn de resultaten verwerkt van de 4 scholen binnen het primair onderwijs. Hieronder is kort een nadere toelichting weergegeven. Voor een uitgebreidere toelichting wordt verwezen naar de meerjaren begroting 2020-2024.

Baten
Er is uitgegaan van de meest recente bekostigingsparameters. Dit betekent dat is uitgegaan van de bekostigingsbedragen zoals bekend zijn gemaakt in de Staatscourant 23-10-2019 voor wat betreft personeel en de Staatcourant 25-9-2019 voor wat betreft materieel.

Er is in de begrote rijksbijdragen uitgegaan van een verwachte indexatie van 2% bovenop de nu meest actuele bekostigingsbedragen. Dit is gebaseerd op de berichtgevingen in december 2019 van de PO raad. Hierin wordt aangegeven dat een indexering voor 2020 in september (voor schooljaar 2019/2020) en oktober (voor 2020/2021) zal worden toegekend aan schoolbesturen. Zij zullen van januari tot en met september een tekort ervaren, maar dit wordt naar verwachting later in het jaar gecompenseerd.

Door deze 2% op te nemen, wordt tezamen met de gerealiseerde aanpassing van de personele bekostiging vanaf schooljaar 2019-2020 (+ 2,5% meer dan de eerdere regeling) dekking gevonden voor de structurele CAO-stijging van 4,5%. Uit ervaring blijkt dat het opnemen van deze verwachte ophoging van 2% ook bij andere besturen wordt toegepast.

De rijksbijdragen nemen voor de sector PO in de periode 2020-2024 per saldo met circa 5% toe door met name groei in leerlingenaantal. De leerlingen m.b.t. Athena onderwijs bij Koningsschool per schooljaar 2020-2021 dienen te worden voorgefinancierd, vanwege de T-1 bekostigingssystematiek.

In de meerjaren begroting is rekening gehouden met een verwachte personele groeibekostiging in schooljaar 2019-2020 van circa € 21.000,- op sectorniveau. Die zal naar verwachting in mei 2020 worden gerealiseerd. Een eventuele materiële groeibekostiging geldt nog steeds per basisonderwijsschool. Deze kent maar één teldatum: 1 maart. Hiermee is geen rekening gehouden in de begroting.

Binnen de rijksbijdrage is rekening gehouden met de meest recente bedragen voor werkdrukverlichting. Inzet hierop wordt gedaan op de scholen. Verantwoording vindt plaats in het jaarverslag.

In de meerjaren begroting is voor kalenderjaar 2020 rekening gehouden met de incidentele middelen uit het Convenant lerarentekort. Hierbij is, o.b.v. het matching principe, uitgegaan dat de eind 2019 ontvangen middelen middels balanspost per 31-12-2019 konden worden overgeheveld naar hetzelfde jaar waarin de incidentele CAO-last zou plaatsvinden, i.c. 2020. Echter uit berichtgeving vanuit het Ministerie van OCW, per januari 2020, bleek dat dit verslaggevingstechnisch niet mogelijk was. Daarmee zijn deze incidentele middelen toegevoegd aan het resultaat 2019.

De baten van gemeente bestaan met name uit de klokurenvergoeding voor de gymzaal. De overige baten, waaronder huurbaten, zijn grotendeels gelijk gehouden over de kalenderjaren.

Lasten

Personeelslasten: De personele lasten bestaan uit salarislasten eigen personeel en overige personeel gerelateerde lasten, zoals lasten van extern personeel, Arbo en scholing. In 2020 worden de twee incidentele uitkeringen betaald: één uit het onderhandelaarsakkoord/CAO en één uit de ophoging van de personele bekostiging 2018-2019 en 2019-2020. Dekking hiervoor dient deels te geschieden uit de incidentele middelen die eind 2019 zijn ontvangen. In de meerjaren begroting was rekening gehouden met de veronderstelling dat deze incidentele middelen, tezamen met de ophoging van de personele bekostiging, middels balanspost konden worden overgeheveld naar kalenderjaar 2020 (en daarmee het jaar waarin de incidentele uitkering plaatsvindt). Dit op basis van het matchingprincipe. Echter berichtgeving vanuit het Ministerie van OCW per januari 2020, gaf aan dat dit niet mogelijk was. Dus incidentele uitkering in 2020 zal daarmee plaatsvinden vanuit de t/m 2019 opgebouwde reserves.

In de salarislasten is rekening gehouden met de structurele CAO-verhoging van 4,5%. Onder de overige personeelslasten zijn de lasten van scholing opgenomen. Voor de kalenderjaren 2020 én 2021 wordt rekening gehouden met extra incidentele lasten in het kader van Talent en Ontwikkeling. Het gaat hier om onder andere een beschikbaar bedrag van € 50,- per medewerker voor TMA (Talenten Motivatie Analyse). In totaal gaat het om 89 medewerkers daarmee een totaalbedrag van € 4.500 (afgerond).

*Lerarentekort en ziektevervanging: V*oor de sector PO is per 1 augustus 2019 een vervangingspool ingericht om (kort) ziekteverzuim van leerkrachten snel te kunnen opvangen. Door het lerarentekort zijn er onvoldoende vervangers beschikbaar. De kosten van deze vervangingspool zijn meegenomen in de begroting. De poolleerkrachten zijn opgenomen in de formatie van de scholen, maar vervullen een PO-brede rol. De scholen dragen daarmee financieel bij aan de loonkosten van de poolleerkrachten. Het is de bedoeling dat de poolleraar allround wordt ingezet, waarbij ook rekening zal worden gehouden met de specifieke vaardigheden voor het SBO. De totale opgenomen inzet voor de vervangingspool is circa 2,05 fte, waarbij de inschatting is dat 50% van de inzet declarabel is bij het Vervangingsfonds en 50% wordt betaald uit eigen middelen. Hiermee kunnen scholen beter garanderen dat bij ziekte onderwijs kan doorgaan. Ervaring/realisatiecijfers uit 2019 tonen aan dat dit percentage een reële inschatting is. Doordat slechts 50% kan worden gedeclareerd draagt dit bij aan het tekort van de sector.

Afschrijvingen: De totale afschrijvingen nemen ten opzichte van 2019 toe per 2020. Bij De Bron is de ICT verouderd, wat nieuwe investeringen noodzakelijk maakt. Ten behoeve van de Juliana van Stolbergschool is afschrijvingsruimte meegenomen voor de aanschaf van devices. Deze (additionele) afschrijvingslasten zullen de komende 5 kalenderjaren worden gedaan vanuit de herfstakkoord middelen. Voor De Leilinde is rekening gehouden met een verhoogde last in het kader van de verwachte nieuwbouw in 2022. Hier ligt nog geen concreet plan aan ten grondslag. Voor Koningsschool is hetzelfde afschrijvingspeil gehanteerd als de begroting 2019.

Huisvesting: De huisvestingslasten zijn mede begroot op basis van de realisatie 2019, de gesprekken met de locatiedirecteuren en toen bekende inzichten. De dotatie voor groot onderhoud is per saldo naar beneden bijgesteld o.b.v. (geactualiseerde) meerjaren onderhoudsplannen en na overleg met de accountants. De huisvestingslasten in 2020 zullen lager zijn dan de jaren erna. Dit komt doordat de VO-locatie Waalwijk t/m juli 2020 een drietal lokalen in het gebouw van de Koningsschool gebruikt. Hiervoor worden huurbaten bij de Koningsschool geboekt. Deze baten zijn in mindering gebracht op de huisvestingslasten in de begroting van de Koningsschool.

Leer- en hulpmiddelen: De Leilinde heeft aangegeven in 2020 extra materiaal nodig te hebben naast de reguliere jaarlijkse lasten voor leer- en hulpmiddelen. Het gaat hier om materiaal voor onder andere logopedie, techniek, sova en kieskast. De groei van leerlingenaantallen binnen het basisonderwijs zal zorgen voor een toename van onder andere het verbruiksmateriaal. Dit zal met name te zien zijn vanaf 2023.

Overige materiële lasten: Onder deze lasten vallen onder andere de lasten van reproductie, buitenschoolse activiteiten, abonnementen, externe ondersteuning, faciliteiten m.b.t. zorg, culturele vorming en overblijfkosten. In de begroting is rekening gehouden met de meest recente bedragen voor lichte en zware zorg per leerling. Daarnaast is er voor 2020 rekening gehouden met de nu bekende inzet op de zorgarrangementen. Deze zijn in de baten 2020 opgenomen. Vanaf 2021 zijn de baten en lasten van specifieke/individuele zorgarrangementen niet begroot aangezien deze voor die periode niet bekend zijn. Daardoor zien we een daling van de *Overige materiele lasten* per 2021.

Meerjaren exploitatie sector VO

	Sector VO *Meerjarenbegroting 2020 - 2024*	begroting 2020 VO	begroting 2021 VO	begroting 2022 VO	begroting 2023 VO	begroting 2024 VO
31	Rijksbijdrage	16.971.000	16.526.000	16.004.000	15.995.000	16.021.000
32	Bijdrage gemeenten	205.400	194.221	191.000	191.500	192.500
34/37	Overige baten	674.300	648.700	625.100	624.600	623.600
	totaal baten	**17.850.700**	**17.368.921**	**16.820.100**	**16.811.100**	**16.837.100**
	loonkosten	14.438.673	13.635.947	13.077.140	12.937.794	12.757.384
	overige personele kosten	386.600	354.100	310.250	310.250	293.750
41	Personeelslasten	14.825.273	13.990.047	13.387.390	13.248.044	13.051.134
42	Afschrijvingen	383.110	383.110	383.110	383.110	383.110
43	Huisvesting	1.038.300	1.014.300	1.014.300	1.014.300	1.014.300
44	Administratie & beheerslasten	483.500	471.300	453.500	453.600	452.700
45	Leer- & hulpmiddelen	361.200	351.200	335.100	331.000	325.600
46	Overige	1.634.890	1.581.090	1.522.690	1.515.790	1.487.390
	Overige materiële lasten	2.479.590	2.403.590	2.311.290	2.300.390	2.265.690
	totaal lasten	**18.726.273**	**17.791.047**	**17.096.090**	**16.945.844**	**16.714.234**
	SALDO BATEN & LASTEN	**-875.573**	**-422.126**	**-275.990**	**-134.744**	**122.866**
	Rente lasten / overige fin.lasten	-35.000	-16.250	0	0	0
5	**saldo rente**	-35.000	-16.250	0	0	0
	RESULTAAT uit gewone bedrijfsvoering	-910.573	-438.376	-275.990	-134.744	122.866

De begroting van de sector VO laat t/m kalenderjaar 2023 (steeds kleiner wordende) negatieve resultaten zien, vanaf kalenderjaar 2024 schrijft sector VO weer zwarte cijfers.

Baten
De bedragen voor het kalenderjaar 2019 zijn aangepast op basis van de kabinetsbijdrage voor loonontwikkeling in 2019. Deze bijdrage bedraagt 3,13%. Dit verhoogde prijspeil is voor de meerjaren begroting 2020-2024 gehandhaafd. Dit is bekend gemaakt op 2 juli 2019 in de Regeling bekostiging exploitatiekosten vo en de Regeling vaststelling bedragen landelijke gemiddelde personeelslast vo in verband met het vaststellen van de bedragen voor de kalenderjaren 2019 en 2020.

De 3,13% is opgebouwd uit de volgende componenten:
- 2,7% t.b.v. loonruimte
- 0,3% t.b.v. incidentele loonontwikkeling
- 0,1% t.b.v. pensioenontwikkeling
- 0,03% overig

Na contact met de VO-raad in december 2019 werd door de VO-raad aangegeven dat er van bovenstaande opzet circa 0,8% ruimte over is, zijnde 0,5% van de loonruimte en 0,3% van de incidentele loonontwikkeling. In de meerjaren begroting 2020-2024 is voor sector VO rekening gehouden met een ophoging van de personele lasten met 0,8%.

De daling van de leerlingenaantallen heeft effect op de inkomsten. De afname in leerlingenaantallen heeft voornamelijk effect op de baten t/m kalenderjaar 2022. Vanaf 2023 nemen de baten nauwelijks af. Het negatieve effect van de vereenvoudigde bekostiging is in 2023 net iets groter dan het positieve effect van de leerlingenstijging per 1-10-2022 t.o.v. 1-10-2021. De leerlingen per 1-10-2022 zijn de basis voor de bekostiging voor kalenderjaar 2023.

In de meerjaren begroting was voor kalenderjaar 2020 en 2021 rekening gehouden met de incidentele middelen uit het Convenant aanpak lerarentekort. Deze eind 2019 ontvangen middelen waren middels balanspost per 31-12-2019 voor 50% begroot in kalenderjaar 2020 en voor 50% begroot in kalenderjaar 2021. Echter uit berichtgeving vanuit het Ministerie van OCW per januari 2020, bleek dat dit niet mogelijk is. Daarmee zijn deze incidentele middelen volledig toegevoegd aan het exploitatieresultaat 2019.

In de begrote baten is tevens rekening gehouden met de vereenvoudigde bekostiging in sector VO. Op basis van het meest recente berekeningsmodel betekent de vereenvoudigde bekostiging dat de basisbekostiging van onze sector VO jaarlijks per saldo € 350.000 structureel lager wordt. De cijfers zoals nu bekend zijn gebaseerd op de werkelijke telling per 1-10-2018 en de in december 2018 bekend geworden bekostiging voor kalenderjaar 2019. Er is een algemene overgangsregeling van 4 jaar van toepassing op sector VO van de scholengroep. De regeling bouwt de afname van de bekostiging ieder jaar met 20% op. Hierdoor krijgt de scholengroep niet direct op 1 januari 2021 met het berekende herverdeeleffect te maken. Dat gebeurt pas op 1 januari 2025. In de meerjaren begroting is het effect van deze vereenvoudiging meegenomen.

Dit betekent concreet het volgende effect op de meerjaren begrotingscijfers (afgerond op duizendtallen):

	2021	2022	2023	2024	2025
Algemene overgangsregeling	-20%	-40%	-60%	-80%	-100%
	€ -70.000	€ -140.000	€ -210.000	€ -280.000	€ -350.000

Lasten
Personeelslasten:.De salarislasten zijn in de begroting gebaseerd op de daadwerkelijke bezetting. Het prijspeil is gebaseerd op de daadwerkelijke salarislasten van het in dienst zijnde personeel. Deze lasten zijn opgehoogd (geïndexeerd) met 0,8%. Zoals eerder aangegeven, is op de meerjaren begroting een aanvullende notitie geschreven waarin is aangeven welke stappen (en effecten hiervan) worden genomen om uiteindelijk de formatie in lijn te brengen met het geprognosticeerde aantal leerlingen (en de daarbij behorende baten).

Afschrijvingen: Binnen de afschrijvingen is rekening gehouden met de bestaande investeringen en de vorming van een ideaalcomplex. Op basis daarvan is de investeringsruimte bepaald. Er is rekening gehouden de doorgevoerde schattingswijziging op twee panden, waarbij het pand niet tot nihil wordt afgeschreven, maar tot een bepaalde waarde van het pand. We noemen dit fiscaal afschrijven. Het pand van locatie Wijk en Aalburg was reeds afgeschreven tot 15% van de investeringswaarde en voldoet daarmee ruim aan fiscale regels voor afschrijven. Dit betekent voor de locatie dat er geen toekomstige afschrijvingslasten voor het pand zullen zijn. Locatie Burgermeester van Casterenstraat is vanaf 2020 niet meer in gebruik door locatie Waalwijk.

Huisvesting: De huisvestingslasten nemen in de periode 2020-2024 af doordat er geen gebruik meer wordt gemaakt van de locatie Burgemeester Van Casterenstraat.

Administratie- en beheerslasten: Deze rubriek bevat onder andere de kosten van telecommunicatie, kantoorbenodigdheden en de interne doorbelasting vanuit centraal. De totale lasten van deze rubriek veranderen nauwelijks. De lasten zijn ook grotendeels leerling-onafhankelijk.

Leer- en hulpmiddelen: Door de daling van het aantal leerlingen in de sector VO nemen ook de kosten voor de leer- en hulpmiddelen gedurende de jaren af. Onder deze rubriek zijn met name de school-gebonden licenties opgenomen.

Overige materiële lasten: Onder deze lasten vallen onder andere lasten m.b.t. open dagen, testen en toetsen, buitenschoolse activiteiten, boekenfondsgelden en detacheringslasten leerlingen. Een aantal posten is leerlingenafhankelijk opgenomen.

Meerjaren balans

De meerjaren balans is hieronder weergegeven. Dit betreft de enkelvoudige meerjaren balans, waarin alleen Willem van Oranje Facilitairbedrijf niet is meegenomen. De bouwstenen voor deze meerjaren balans betreft de realisatie 2018 en de meerjaren begroting 2020-2024. Aangezien deze meerjaren begroting ook exclusief Willem van Oranje Facilitairbedrijf is (en daarmee enkelvoudig), is de meerjaren balans ook enkelvoudig opgesteld. Dit betreft een bestendige lijn. Immers dit wordt al jaren op deze manier gepresenteerd. De meerjaren balans is weergegeven op duizendtallen.

Kalenderjaar	2019	2020	2021	2022	2023	2024
1. Activa						
1.1.2 Materiële vaste activa	€ 5.869	€ 5.888	€ 5.811	€ 5.811	€ 5.802	€ 5.782
1.1.3 Financiële vaste activa	€ 244	€ 240	€ 238	€ 236	€ 234	€ 231
Vaste activa	**€ 6.113**	**€ 6.128**	**€ 6.049**	**€ 6.047**	**€ 6.036**	**€ 6.013**
1.2.1 Voorraden	€ 68	€ 59	€ 49	€ 40	€ 31	€ 23
1.2.2 Vorderingen	€ 989	€ 652	€ 652	€ 652	€ 652	€ 652
1.2.3 Effecten	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
1.2.4 Liquide middelen	€ 6.469	€ 4.894	€ 3.110	€ 2.806	€ 2.965	€ 2.967
Vlottende activa	**€ 7.526**	**€ 5.605**	**€ 3.811**	**€ 3.497**	**€ 3.649**	**€ 3.642**
Totale Activa	**€ 13.639**	**€ 11.732**	**€ 9.859**	**€ 9.544**	**€ 9.684**	**€ 9.654**
2. Passiva						
2.1 Eigen vermogen	€ 6.251	€ 4.933	€ 4.125	€ 4.018	€ 4.082	€ 4.451
2.2 Voorzieningen	€ 2.574	€ 2.445	€ 2.157	€ 1.980	€ 2.086	€ 1.716
2.3 Langlopende schulden	€ 1.101	€ 418	€ 345	€ 316	€ 288	€ 259
2.4 Kortlopende schulden	€ 3.713	€ 3.936	€ 3.232	€ 3.230	€ 3.229	€ 3.229
Totale Passiva	**€ 13.639**	**€ 11.732**	**€ 9.859**	**€ 9.544**	**€ 9.684**	**€ 9.654**

Doordat is afgerond op duizendtallen kunnen kleine afrondingsverschillen ontstaan.

In de meerjaren balans op stichtingsniveau is de doorwerking van de geraamde resultaten, investeringen, afschrijvingen, dotaties en onttrekkingen aan voorzieningen meegenomen. De vaste activa is bepaald door toevoeging van geplande investeringen en de afname van de geraamde afschrijvingen. De investeringen zijn onderdeel geweest van afstemmingsgesprekken.

De liquide middelen worden beïnvloed door de geprognosticeerde resultaten, gecorrigeerd voor afschrijvingen en dotaties, de geplande investeringsuitgaven, aflossing lening en de uitgaven vanuit het meerjaren onderhoudsplan. Het eigen vermogen fluctueert met de geprognosticeerde resultaten. De voorzieningen zijn bepaald aan de hand van de begrote dotaties en de meerjaren (onderhouds)plannen.

Meerjaren kasstroomprognose
Op basis van de enkelvoudige meerjaren balans en de enkelvoudige meerjaren exploitatie kan een specificatie worden gemaakt van de doorwerking van de primaire stromen (resultaat, investeringen in activa en onttrekkingen uit voorzieningen) op de beschikbare liquide middelen. Onderstaand is de meerjaren kasstroom weergegeven op de indirecte methode. Dit is dezelfde methode als in de meerjaren begroting is gehanteerd. Deze is weergegeven op duizendtallen.
De liquide middelen zien we de komende jaren afnemen omdat leningen worden afgelost en daarnaast dragen de negatieve exploitatieresultaten met name in 2020/2021 bij aan een verdere afname van liquide middelen. Vanaf 2022 stabiliseert het saldo.

Kalenderjaar	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Saldo baten en lasten (excl. rente)	€ 338	€ -1.293	€ -803	€ -118	€ 54	€ 359
Aanpassingen voor:						
- Afschrijvingen	€ 414	€ 542	€ 542	€ 550	€ 550	€ 549
- Mutaties voorzieningen	€ -154	€ -129	€ -288	€ -177	€ 106	€ -371
Veranderingen in vlottende middelen:						
- Vorderingen, voorraden en effecten	€ -250	€ 305	€ -34	€ 10	€ 8	€ 8
- Kortlopende schulden	€ 636	€ 309	€ -704	€ -2	€ -1	€ -
Kasstroom uit bedrijfsoperaties	**€ 983**	**€ -267**	**€ -1.287**	**€ 262**	**€ 717**	**€ 546**
Ontvangen interest	€ 14	€ 11	€ 11	€ 11	€ 11	€ 11
Betaalde interest	€ -69	€ -35	€ -16	€ -	€ -	€ -
Mutaties overige fin. vaste activa	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Kasstroom uit operationele activiteiten	**€ -55**	**€ -24**	**€ -5**	**€ 11**	**€ 11**	**€ 11**
(des)invest. in materiële vaste activa	€ -976	€ -561	€ -465	€ -550	€ -542	€ -528
(des)invest. in financiële vaste activa	€ 132	€ 4	€ 2	€ 2	€ 2	€ 2
Totaal kasstroom uit invest.activiteiten	**€ -844**	**€ -557**	**€ -463**	**€ -548**	**€ -539**	**€ -526**
Mutaties leningen	€ -44	€ -22	€ -	€ -	€ -	€ -
Extra aflossingen	€ -570	€ -676	€ -	€ -	€ -	€ -
Vooruitontvangen huurgelden	€ -29	€ -29	€ -29	€ -29	€ -29	€ -29
Totaal kasstroom uit financ.sactiviteiten	**€ -643**	**€ -727**	**€ -29**	**€ -29**	**€ -29**	**€ -29**
Mutatie liquide middelen	**€ -558**	**€ -1.576**	**€ -1.784**	**€ -304**	**€ 160**	**€ 1**
Beginstand liquide middelen	€ 7.027	€ 6.469	€ 4.894	€ 3.110	€ 2.806	€ 2.965
Mutatie liquide middelen	€ -558	€ -1.576	€ -1.784	€ -304	€ 160	€ 1
Eindstand liquide middelen	**€ 6.469**	**€ 4.894**	**€ 3.110**	**€ 2.806**	**€ 2.965**	**€ 2.967**

Doordat is afgerond op duizendtallen kunnen kleine afrondingsverschillen ontstaan.

Meerjaren kengetallen
Op basis van de realisatiecijfers 2018 en 2019 en de prognosecijfers 2020-2024 is de meerjaren balans opgesteld. Onderstaande meerjaren kengetallen zijn gebaseerd op deze meerjaren balans en de meerjaren exploitatie 2020-2024. Ter vergelijking is kalenderjaar 2019 toegevoegd.
De gehele periode blijft Willem van Oranje Scholengroep boven de signaleringswaarden van de inspectie van het Onderwijs.

Kengetallen								
Kalenderjaar	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**Signalering-grens inspectie**	**Gemiddelde SSG4 2018 ***
Solvabiliteit 1 (excl. voorzieningen)	45,8%	42,0%	41,8%	42,1%	42,2%	46,1%	geen	48,0%
Solvabiliteit 2 (incl. voorzieningen)	64,7%	62,9%	63,7%	62,8%	63,7%	63,9%	> 30%	64,0%
Liquiditeit	2,0	1,4	1,2	1,1	1,1	1,1	> 0,75	2,2
Rentabiliteit	1,2%	-5,7%	-3,6%	-0,5%	0,3%	1,6%	> 0% (3 jarig)	0,9%
Weerstandsvermogen	25,8%	21,2%	18,1%	18,0%	18,2%	19,8%	> 5%	25,8%
Huisvestingsratio	5,6%	5,5%	5,6%	5,5%	5,9%	6,0%	<10%	7,1%

** SSG4 zijn scholengemeenschappen bestaande uit scholen voor hoger algemeen voortgezet onderwijs, scholen voor middelbaar algemeen voortgezet onderwijs en scholen voor voorbereidend beroepsonderwijs, al dan niet in combinatie met scholen voor praktijkonderwijs of scholen voor voorbereidend wetenschappelijk onderwijs, inclusief het leerwegondersteunend onderwijs.*

8. Onderwijs(prestaties) op de scholen

8.1 De Bron

In 2019 heeft een wisseling in locatiedirectie plaatsgevonden en is mevrouw A. Buijs benoemd als directeur.

Het team van de Bron heeft een moeilijke periode doorgemaakt. Na veel wisselingen in directie en beleid, is nu rust en stabiliteit ontstaan. Een mooie basis om ook het team meer in haar kracht te laten komen en te werken aan eigenaarschap ten aanzien van de onderwijskundige ontwikkeling.

Voor het eerst sinds jaren was de score op de Cito Eindtoets onder de inspectie-ondergrens van de schoolvergelijkingsgroep. Omdat slechts 8 leerlingen aan de toets hebben deelgenomen, is de gemiddelde score beïnvloed door uitschieters. Het komende schooljaar heeft de school te maken met een kleine groep leerlingen met een hoog percentage leerlingen met speciale onderwijsbehoeften.

Het gezamenlijke project had het afgelopen jaar het thema 'vervoer'. Op de school is een tentoonstelling ingericht en een excursie naar het spoorwegmuseum georganiseerd. Ook was de verkeerweek onderdeel van het thema. Tevens is gewerkt met 'Grej of the day', een Zweeds onderwijsconcept. Letterlijk betekent het 'ding van de dag'. Leerlingen kregen een cryptische omschrijving, een soort raadsel. Wanneer dat opgelost was, hadden ze de reisbestemming ontdekt en konden ze vervolgens bedenken hoe vervoer hiervoor ingezet kon worden.

8.1.1 Onderwijsprestaties

Voedingsgebied

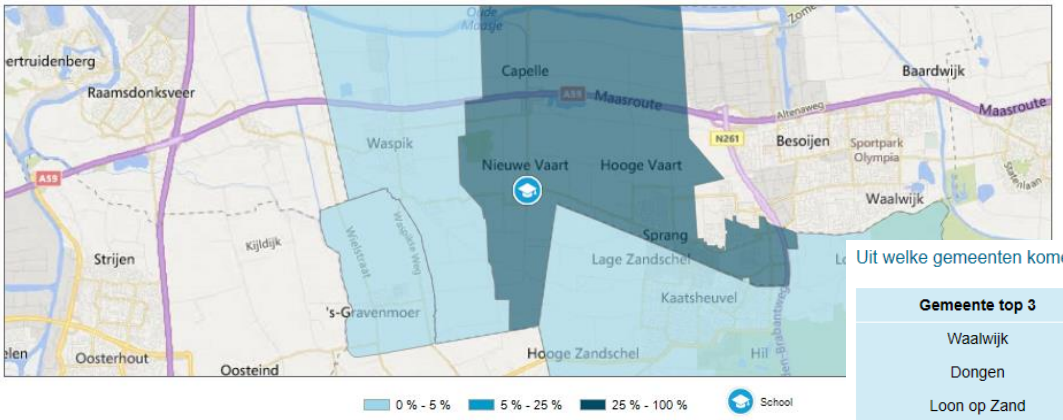

Uit welke gemeenten komen de leerlingen in 2018-2019?

Gemeente top 3	Voedingsgebied
Waalwijk	92,8%
Dongen	4,3%
Loon op Zand	2,9%

Resultaten eindtoets

Wat waren de gemiddelde scores op de **Centrale Eindtoets / Cito Eindtoets** in de afgelopen jaren?

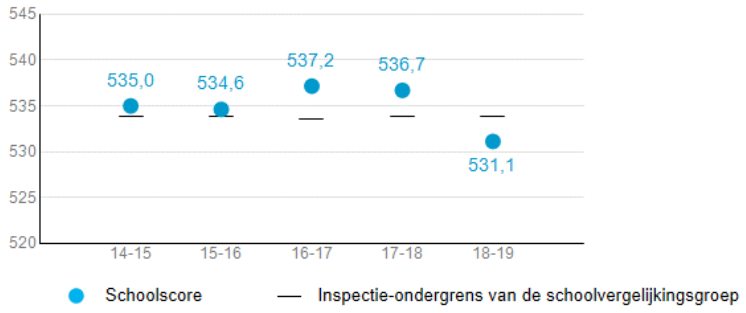

Schooladvies vervolgonderwijs

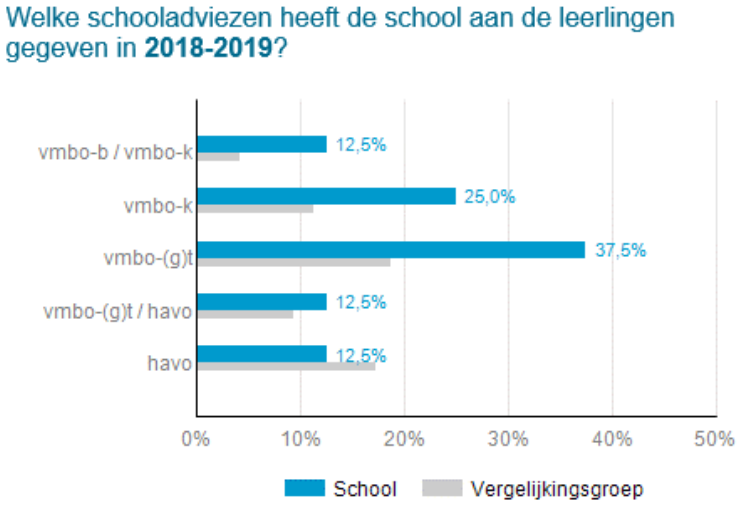

8.1.2 Onderwijskundige en onderwijs-programmatische zaken

Het onderzoek naar een nieuwe methode voor wereldoriëntatie voor de groepen 5 t/m 8 is opgenomen in het schoolplan en jaarplan. Doel is dat leerlingen op de Bron thematisch de wereld leren verkennen. Vanuit een gedeelde visie vanuit het team zal in 2020 een passende methode worden gekozen.

In 2019 heeft het team de ontwikkeling van de versterking van het positief schoolklimaat gecontinueerd. Vanuit de Kwink-methode wordt gewerkt aan de sociaal-emotionele ontwikkeling van leerlingen, het omgaan met regels en het geven en krijgen van feedback. Aan de orde komen onderwerpen als pesten en actief burgerschap maar ook media-wijsheid. Door een groepsbrede en preventieve aanpak wordt gewerkt aan een sociaal veilige groep.

In de relatie met ouders heeft een verandering plaatsgevonden. De betrokkenheid van ouders is vergroot, ouders voelen zich gehoord en gezien. Er is gesproken over zaken uit het verleden, maar ook de resultaten en successen zijn benoemd. Ouders voelen meer verbondenheid met de school. De relatie met ouders is zichtbaar verbeterd.

8.1.3 Internationalisering

Op De Bron wordt in alle groepen Engels gegeven met de methode Take it Easy. Tot en met groep 4 komt Engels alleen verbaal aan de orde, vanaf groep 5 komen hier ook toetsen betreffende schrijven, lezen en spreken bij.

8.2 Juliana van Stolbergschool

In 2019 is de plusgroep op de Juliana van Stolbergschool stopgezet. Het buitenschoolse karakter, het uit hun eigen groep halen van leerlingen, te weinig terugkoppeling, hebben geresulteerd in het voornemen de plusgroep op een andere wijze te organiseren. Dat zal in 2020 een vervolg krijgen door in de units differentiatie aan te bieden. Plusonderwijs in nauwe samenwerking met en dichtbij de groep. Leerlingen blijven dan binnen de kaders van de reguliere school en behouden hun eigen omgeving.

Op eigen initiatief van enkele leerlingen is gestart met een orkest waaraan inmiddels 16 kinderen deelnemen. In eerste instantie is dit initiatief ontstaan uit de plusklas, maar ook veel andere leerlingen hebben zich aangemeld. Het orkest is een mooi voorbeeld van talentontwikkeling waarbij leerlingen worden versterkt in hun zelfstandig opereren. Muziek en dans zullen het komende jaar dan ook meer aandacht krijgen.

De behaalde Cito Eindtoets-scores de afgelopen jaren laten een grillig beeld zien, dit was eveneens zo in 2019. Wel was er een kleine verbetering, want de score was boven de ondergrens. Tijdens 2019 is door leerkrachten hard gewerkt om de resultaten op basis van schoolbrede analyses en zicht op cognitieve ontwikkeling van leerlingen te verbeteren. De verwachting is dat de komende jaren verbetering zal optreden en stabiele resultaten gepresenteerd zullen worden.

8.2.1 Onderwijsprestaties

Voedingsgebied

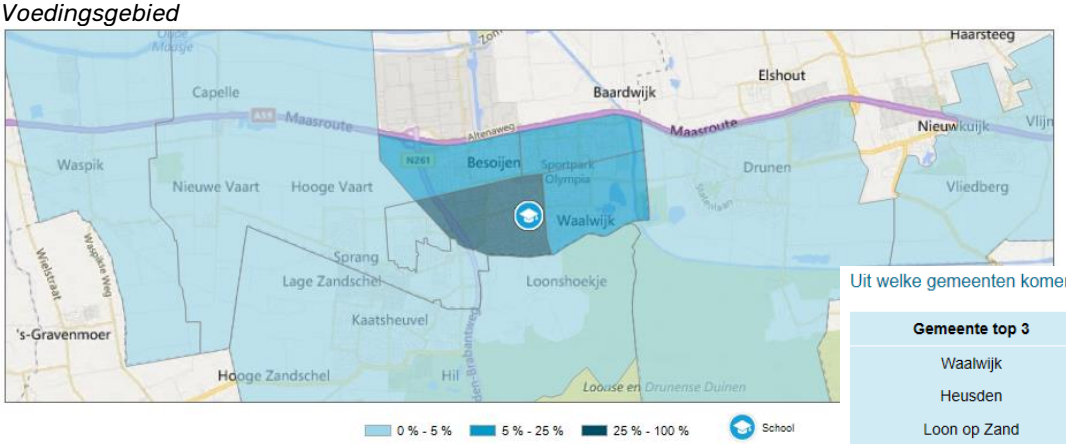

Uit welke gemeenten komen de leerlingen in 2018-2019?

Gemeente top 3	Voedingsgebied
Waalwijk	98,4%
Heusden	0,8%
Loon op Zand	0,8%

Resultaten eindtoets

Wat waren de gemiddelde scores op de **Centrale Eindtoets / Cito Eindtoets** in de afgelopen jaren?

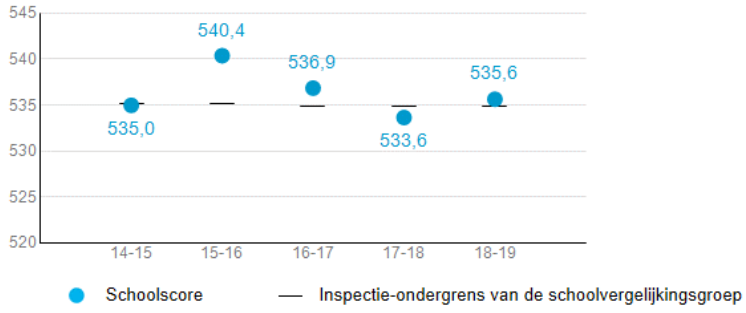

Schooladvies vervolgonderwijs

Welke schooladviezen heeft de school aan de leerlingen gegeven in **2018-2019**?

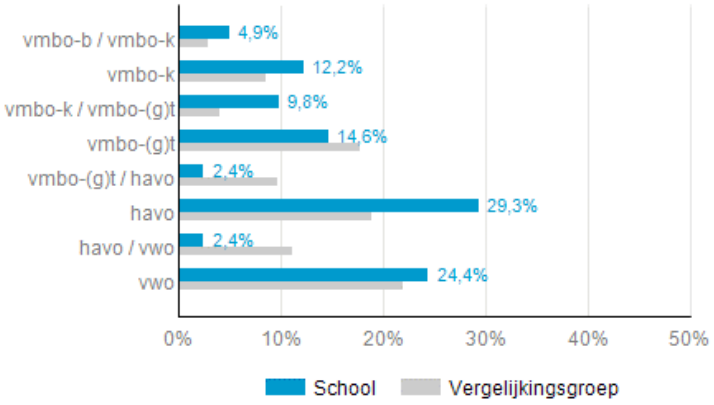

8.2.2 Onderwijskundige en onderwijs-programmatische zaken

Thematisch werken is een project dat in 2019 is voortgezet en is gebaseerd op handelingsgericht werken en opbrengstgericht werken. Leerlingen maken bouwtekeningen van bijvoorbeeld het colosseum of de toren van Pisa en bouwen dit ook na. Zo is rond Sinterklaas een pepernotenmachine ontworpen en is de locomotief nagebouwd. Thematisch werken zal worden doorgezet, de school wil leerlingen uitdaging blijven bieden.

In 2020 zal voor de groepen 5 en 6 een project worden georganiseerd rondom wetenschap en techniek. Leerlingen gaan dan aan de slag met technisch Lego, pneumatiek, tandwielen, zonnepanelen, etc.

De Juliana van Stolbergschool beschikt over een natuurleertuin. Hier kunnen de leerlingen spelenderwijs de natuur ontdekken. Om de natuurleertuin te ontwikkelen is er een leerlingentuinraad ingesteld. Er zijn afspraken gemaakt met de tuinman. Deze komt eenmaal per twee maanden en dan mogen de leerlingen helpen met tuinonderhoud. Zo zijn afgelopen jaar al bloembollen geplant en zullen in 2020 ook groenten worden verbouwd. Voor de eekhoorn die in de tuin leeft, is een huisje opgehangen.

De wens is om de 'leerkrachtpool' uit te breiden. Nog steeds moeten groepen bij ziekte van een leerkracht worden opgedeeld hetgeen belastend is voor de andere leerkrachten.

In 2020 zal ook een nieuwe methode voor wereldoriëntatie worden gezocht. Op basis van verplichte inhoud, het Vision Eye (programma's gericht op eigentijdse vaardigheden) en gedegen onderzoek naar wat nu ontbreekt in de huidige methode zal een keuze worden gemaakt.

8.2.3 Internationalisering

Het afgelopen jaar is er een sterke impuls geweest voor Engels en Spaans. Hiervoor wordt o.a. gebruik gemaakt van een European Volunteer.

De Juliana van Stolbergschool is een Early Bird-school. In alle groepen wordt Engels onderwezen door de groepsleerkracht en een native speaker. Deze uit Canada afkomstige leerkracht verzorgt niet alleen de lessen Engels, maar initieert ook activiteiten in het Engels zoals projecten of een toneelstuk. Engels is goed voor de totale taalontwikkeling van een kind en de school vindt het belangrijk de leerlingen goed voor te bereiden op hun Europees burgerschap.

In 2019 heeft de school deelgenomen aan een e-twinning project waarbij de leerlingen communiceren in het Engels met leerlingen van een Franse basisschool. Het projectthema was 'No time to waste'. De leerlingen van beide scholen namen deel aan allerlei activiteiten zoals het verzamelen van afval, het maken van video's en benadrukten het belang van recyclen. Met dit project heeft de Juliana van Stolbergschool de 1e prijs gewonnen in een wedstrijd voor e-twinning projecten en daarvoor een cheque van € 1.000,- ontvangen!

8.3 Koningsschool

De Koningsschool is in 2019 geheel gevestigd in Waalwijk, Landgoed Driessen, aan de Burg. Van Casterenstraat en wil duidelijk zichtbaar zijn in de wijk. Hierover is gesproken met de klankbordgroep.

In 2019 is veel aandacht in de media geweest voor de school. Hierbij is de inbreng van de teamleden ook bijzonder helpend geweest. Er is een jaarkrant gemaakt voor ouders en belangstellenden en er is een 'kroontjesactie' gehouden. De kroontjesactie was met name intern een succes maar heeft helaas extern in de wijk niet het beoogde effect gehad.

Gedurende 2019 zijn de 'hofdagen' van Koningin Driesje, de mascotte van de school, gecontinueerd. Deze hofdagen zijn een soort maandsluitingen waarin kinderen hun talenten aan elkaar kunnen presenteren. Gezien de lage opkomst is het aantal themabijeenkomsten aangepast en worden deze alleen nog in de avond georganiseerd. De multiplier-gedacht heeft gedurende het jaar een vervolg gekregen. Het MT is zich bewust van de kwaliteiten en talenten van medewerkers en moedigt aan tot eigenaarschap door te werken met bordsessies.

Op de Koningsschool is in 2018 een leerlingenraad geïnstalleerd. In september 2019 zijn hiervoor nieuwe verkiezingen gehouden. De leerlingen dragen zelf initiatieven voor gesprekken met de directie aan en bereiden deze gesprekken voor. Opmerkelijk is dat bij de verkiezing het juiste soort leerlingen zich beschikbaar stelt en wordt gekozen. Leerkrachten sturen hierin niet. Leerlingen kiezen voor de leerlingen die het talent hebben om niet alleen voor zichzelf te denken, maar ook kunnen denken aan wat goed is voor de school. De leerlingenraad denkt vanuit een breder geheel en is oplossingsgericht. De leerlingenraad is een voorbeeld van burgerschap voor alle leerlingen en iets om trots op te zijn.

8.3.1 Onderwijsprestaties

Voedingsgebied

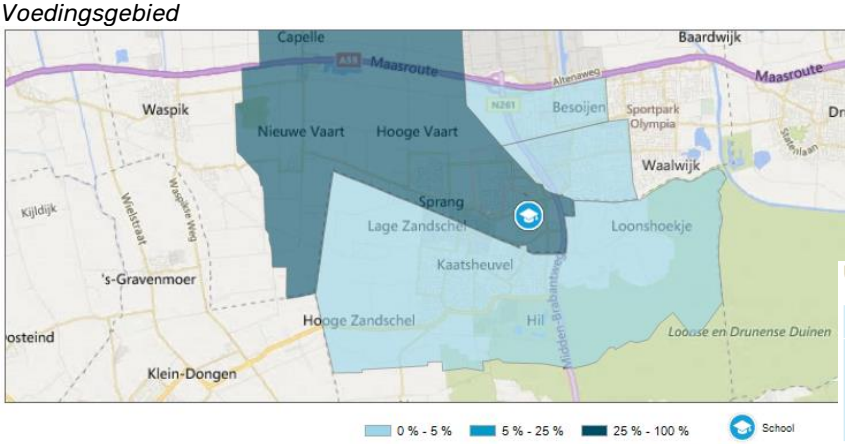

Uit welke gemeenten komen de leerlingen in 2018-2019?

Gemeente top 3	Voedingsgebied
Waalwijk	96,6%
Heusden	1,4%
Loon op Zand	1,4%

Resultaten eindtoets

Wat waren de gemiddelde scores op de **Centrale Eindtoets / Cito Eindtoets** in de afgelopen jaren?

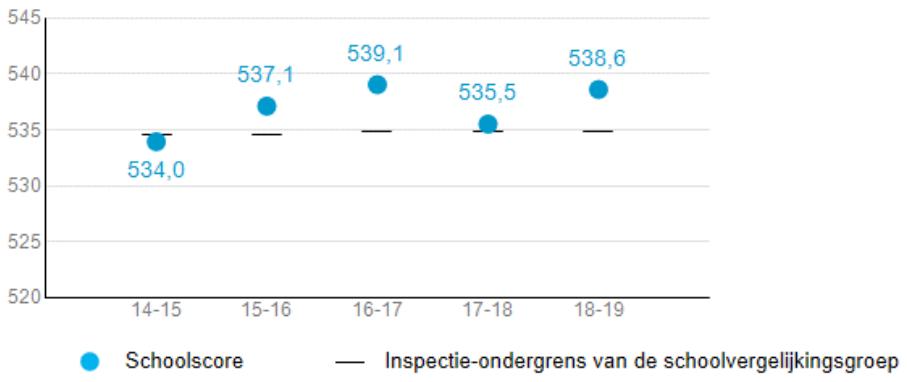

Schooladvies vervolgonderwijs

Welke schooladviezen heeft de school aan de leerlingen gegeven in **2018-2019**?

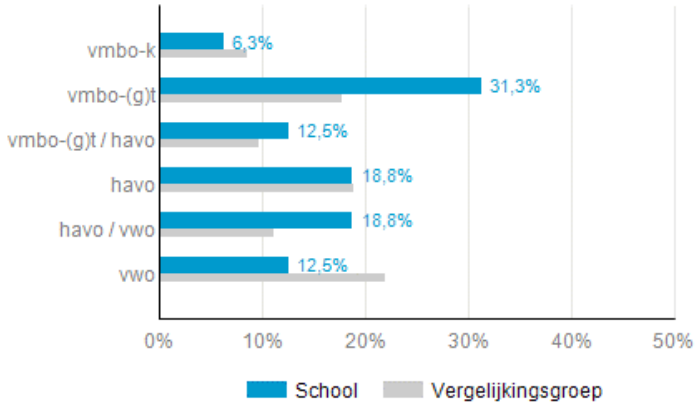

8.3.2 Onderwijskundige en onderwijs-programmatische zaken

Middels bordsessies zijn er teambijeenkomsten over de eigen 'bouw' waarin onderwijs en verbetering daarvan centraal staat. Het eigenaarschap van de leraren van de Koningsschool wordt hiermee sterker.

Vanuit de opbrengsten is zichtbaar dat er aandacht besteed moet worden aan spelling. Intern wordt een onderzoek ingesteld wat de oorzaak hiervan is.

De Koningsschool heeft in 2019 haar ambities als volgt vastgesteld:
1. een professioneel lerende organisatie waarin eigenaarschap (van de medewerker) een belangrijke rol speelt.
2. een duidelijk profiel met betrekking tot identiteit.
3. de ontwikkeling en het talent (van de leerling) staat centraal.
4. handelingsgericht werken waarbij het aanbod afgestemd is op de behoeften van de leerlingen.

Het team heeft nagedacht over de toekomst van de school: wanneer wordt recht gedaan aan kinderen en hun ontwikkelkansen? De onderwijstheorie van professor Biesta is door het team omarmd. Zijn ontwikkeldomeinen kwalificatie, socialisatie en subjectivering zijn gebruikt voor de formulering van de bouwstenen.

In het schoolplan is vastgelegd dat de school 'baas wil zijn over de methode'. Daarmee wordt aangegeven dat vanuit handelingsgericht werken het onderwijsaanbod van de groep wordt afgestemd op de onderwijsbehoefte van de groep.

Het schooljaar is verdeeld in periodes die vanuit een jaarplan worden gevuld. In 2020 zal nog sterker worden ingezet op wat is geleerd van de voorliggende periode zodat duidelijk wordt waar onderdelen verminderd of compacter kunnen worden aangeboden zodat andere onderdelen die juist de aandacht nodig hebben, meer aan de orde komen. Niet alleen de methode volgen, maar kijkend wat passend is voor bepaalde groepen leerlingen. Dit vergt van de leraren een goed overzicht van de gehele leerlijn en de referentiedoelen van de groep.
De school gaat in 2020 de visie ten aanzien van het geven van wereldoriënterende vakken opnieuw formulieren en zal daarna passende middelen zoeken die aansluiten bij deze visie. De school heeft de ambitie om kwaliteit van de basisondersteuning te versterken. In 2019-2020 ligt hierbij het accent op: Basisondersteuning op orde gekoppeld aan handelingsgericht lezen. Verdere ontwikkelingsgebieden zijn: werken met leerlijnen in groep 1 en 2, implementeren van Levelwerk en Kwink.

Ook gaat een groep vanuit school en ouders aan de slag om na te denken over de vormgeving aan de christelijke identiteit.

8.3.3 Internationalisering

De Koningsschool wil een gemeenschap zijn waarin respect centraal staat. De leerlingen maken kennis met andere meningen, denkbeelden, religies en culturen. Bij het vak Godsdienst wordt hier veel aandacht aan besteed.
Op de Koningsschool krijgen de leerlingen ook Engels.

De 'goede doelen' acties van de school zijn ondersteunend aan internationalisering. Zo is deelgenomen aan de actie van de Hervormde kerk 'Bouwen voor Zambia'. In de zomervakantie zijn 30 jongeren daar aan het bouwen gegaan. De leerlingen op de Koningsschool krijgen hier dan ook informatie over.

8.4 SBO Daltonschool De Leilinde

Nog steeds is SBO Daltonschool De Leilinde de enige SBO-school in Nederland met Daltononderwijs. In 2020 zal voor de Dalton-scholen een coördinator worden aangesteld met sturende taken ten behoeve van Dalton-onderwijs en om het team van SBO Daltonschool De Leilinde te begeleiden.

De ambitie van SBO Daltonschool De Leilinde is een omgeving te creëren waarin leerlingen hun talenten naar boven kunnen halen. Daarbij horen een aantal kerndoelen: reflectie, zelfstandigheid, samenwerking, verantwoordelijkheid, doelmatigheid en effectiviteit. Dit zijn o.a. ook doelen van de Nederlandse Dalton Vereniging. De doelen worden ingekleurd door het strategisch beleidsplan van de Willem van Oranje Scholengroep en het Vision Eye, waarin o.a. wordt gesteld dat 'leerlingen worden gezien'.

Binnen het samenwerkingsverband is De Leilinde een brede speciale onderwijsvoorziening. De regiofunctie die SBO Daltonschool De Leilinde heeft, is van blijvende aard. De school staat zeer goed bekend hetgeen wordt bevestigd door de hoge leerling- en oudertevredenheid en steeds meer leerlingen van buiten het samenwerkingsverband (grensverkeer) worden aangemeld. Het gaat daarbij vooral om leerlingen vanuit bijvoorbeeld regio Zaltbommel of Andel.

In 2019 is sinds lange tijd voor zowel de onder- als bovenbouw een schoolkamp op school georganiseerd met als thema 'diep in de zee'. Leerlingen verbleven twee dagen en een nacht op school. Door spelletjes en speurtocht konden zij zich verdiepen in het thema. Hoewel de organisatie goed was geregeld, bleken de leerlingen moeite te hebben met de spanning en prikkels. Dit schoolkamp zal in deze vorm waarschijnlijk niet nogmaals worden georganiseerd, de overweging is wel een intensieve themadag te houden met alleen bovenbouwleerlingen.

8.4.1 Onderwijsprestaties

Voedingsgebied

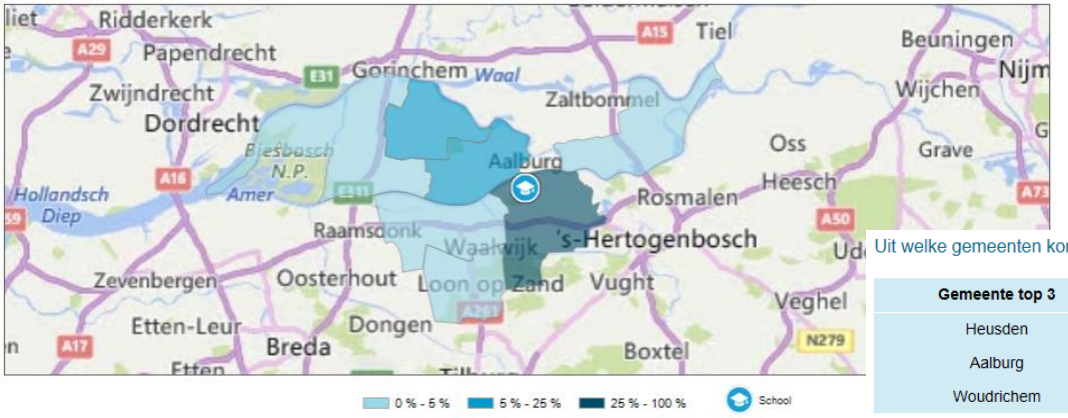

Uit welke gemeenten komen de leerlingen in 2018-2019?

Gemeente top 3	Voedingsgebied
Heusden	58,2%
Aalburg	24,5%
Woudrichem	7,1%

Schooladvies vervolgonderwijs

Welke schooladviezen heeft de school aan de leerlingen gegeven in 2018-2019?

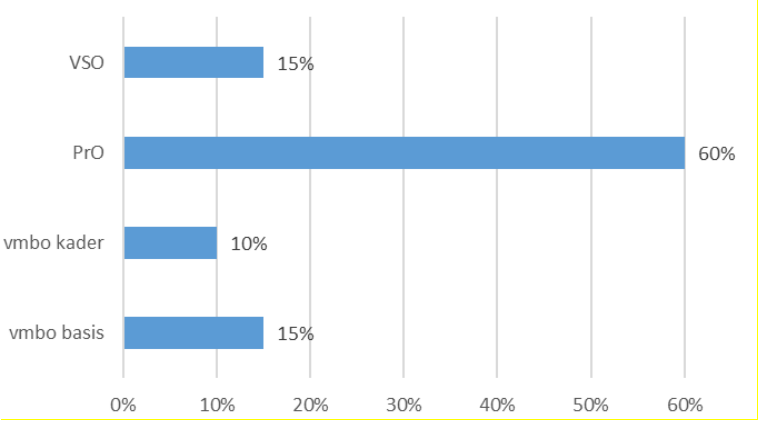

In het schooljaar 2018-2019 hebben 20 leerlingen de school verlaten. Daarvan gingen 2 leerlingen naar het vmbo kader, 3 leerlingen naar vmbo basis, 12 leerlingen naar praktijkonderwijs en 3 leerlingen naar VSO.

8.4.2 Onderwijskundige en onderwijs-programmatische zaken

Elke leerling wordt via de Commissie van Begeleiding in een voor hem of haar geschikte groep geplaatst. In deze stamgroep werken de kinderen zoveel mogelijk op hun eigen niveau, op basis van handelingsdelen ontwikkelingsperspectief. Leerlingen met verschillende leeftijden en niveaus zitten in één groep, er zijn 8 groepen.

Om de leerlingen zo goed mogelijk te kunnen volgen in hun ontwikkeling en het onderwijs zo goed mogelijk op hun hulpvraag af te stemmen, worden tweemaal per jaar toetsen afgenomen. Daarnaast vinden er in januari tussentijdse toetsen plaats voor leerlingen waarvan de ontwikkeling stagneert. In 2019 is gestart met mogelijke extra toetsing om te constateren welke hiaten er bestaan bij welke leerlingen zodat zij bij het oplossen daarvan kunnen worden ondersteund.

De specialistische zorg die SBO Daltonschool De Leilinde kan bieden, wordt beschreven in het schoolondersteuningsprofiel. Vanuit dit schoolondersteuningsprofiel is het beleidsplan van de Merelgroep in 2019 herzien. In het plan wordt beschreven hoe zeer moeilijk lerende kinderen met gedragsmatige problemen kunnen worden ondersteund. De groep Merels past niet direct in regulier groepen en is een bijzondere tussenvoorziening waarnaar vanuit het samenwerkingsverband regelmatig vraag is.

Vanuit het schoolondersteuningsplan is vanwege de diverse problematieken van de leerlingen ook contact gelegd met Hub Rosmalen, een school voor speciaal en voortgezet speciaal onderwijs. In 2020 zal de mogelijkheid tot het starten van een observatiegroep worden onderzocht. Nieuwe leerlingen zullen eerst daarin worden geplaatst waarbij een medewerker van Hub Rosmalen zal 'meekijken' om zo te bezien in welke groep de leerling uiteindelijk kan worden geplaatst.

In 2019 is een ICT-werkgroep gevormd die heeft onderzocht hoe digitalisering verder kan worden ingepast. In 2020 zal het programma 'skool' worden vervangen door 'werken in teams'. Teams kunnen in een veilige digitale omgeving hun eigen documenten op de portal plaatsen.

Betreffende techniekonderwijs zijn er contacten met het Willem van Oranje College Wijk en Aalburg en de Overlaat. Op de Overlaat kunnen de leerlingen in groepjes twee uur techniekonderwijs volgen. Tevens is in 2019 techniekonderwijs meer aan bod gekomen in lessen en excursies door inzet van Mad Science en Techniekradar.

8.4.3 Internationalisering

In de bovenbouw wordt Engels gegeven, daarbij wordt gebruik gemaakt van de methode "Take it Easy". Ook bij het vak godsdienst is er aandacht voor andere geloofsovertuigingen en culturen. De komende jaren zal dit worden gecontinueerd.

8.5 Willem van Oranje College Waalwijk

In 2018 is een start gemaakt met het opstellen van een nieuw schoolplan, helaas is dit in 2019 nog niet gerealiseerd. Vanwege voortschrijdend inzicht op diverse punten is het schoolplan in verdere ontwikkeling genomen. De verwachting is het schoolplan begin 2020 af te ronden.

De onderwijscommissie heeft zich bezig gehouden met afstemming en tempo van het onderwijs en onderwijsvernieuwingen. De onderwijsvernieuwing heeft doorgezet, er is onderwijs met ruimte voor keuzes en talentontwikkeling. Talentontwikkeling op het gebied van sport, muziek en ittl (programmeren), ondernemend onderwijs (IBC), excellentie onderwijs (BRC) en ondernemerschap in vwo 4.

De onderwijsvernieuwing heeft zich ook gericht op de voorbereiding van een 'huiswerkvrije' school. Vanwege het grote aantal activiteiten van leerlingen buitenschools, is het de intentie om op school meer studiefaciliteiten te bieden. Mogelijk heeft dit ook gevolgen voor de inrichting van het gebouw.

Het Willem van Oranje College Waalwijk werkt samen met het Samenwerkingsverband De Langstraat, de gemeenten, kerken en universiteiten en hogescholen. In 2019 is de samenwerking binnen de scholengroep geïntensiveerd. Ook heeft samenwerking plaatsgevonden met collegascholen ten behoeve van deskundigheidsbevordering op het gebied van hoogbegaafdheid.

In 2020 zal er aandacht zijn voor het borgen van de onderbouwresultaten en zal de schoolorganisatie worden verkleind zodanig dat de financiële haalbaarheid van onderwijs en onderwijsvernieuwingen gewaarborgd kan blijven.

8.5.1 Onderwijsprestaties

Voedingsgebied

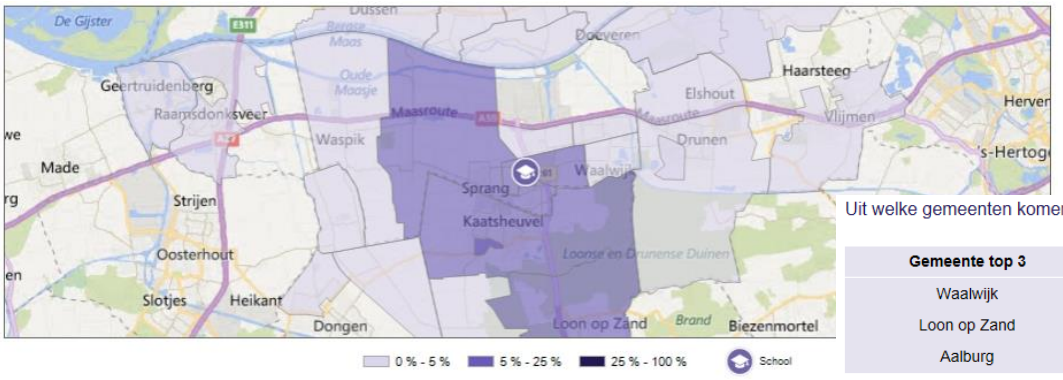

Uit welke gemeenten komen de leerlingen in 2018-2019?

Gemeente top 3	Voedingsgebied
Waalwijk	51,2%
Loon op Zand	31,6%
Aalburg	10,3%

Opbrengsten van onderwijs

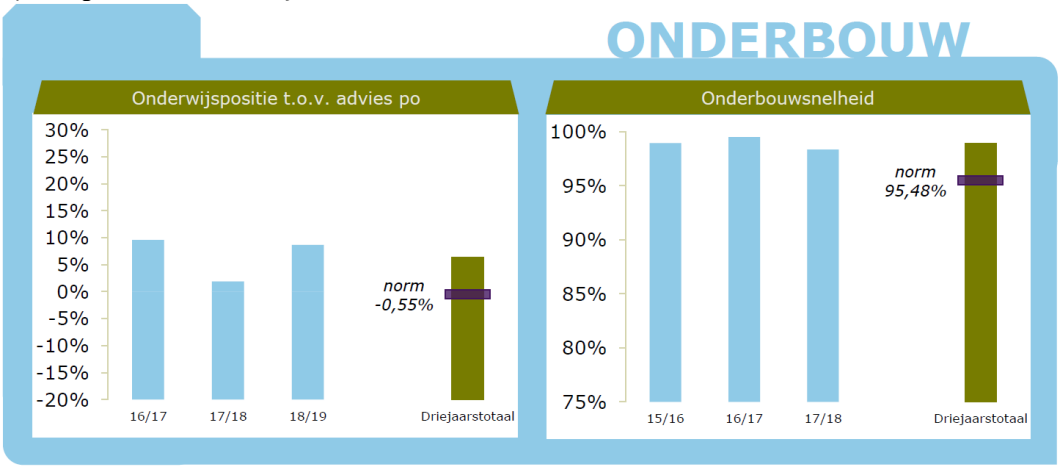

Wat is het slaagpercentage van de school in 2018-2019?

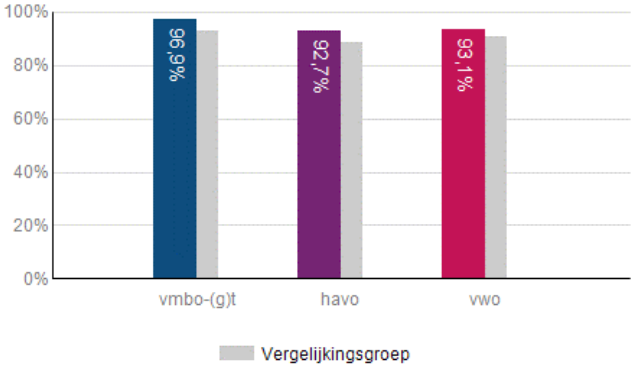

Wat was het slaagpercentage van de school de afgelopen jaren?

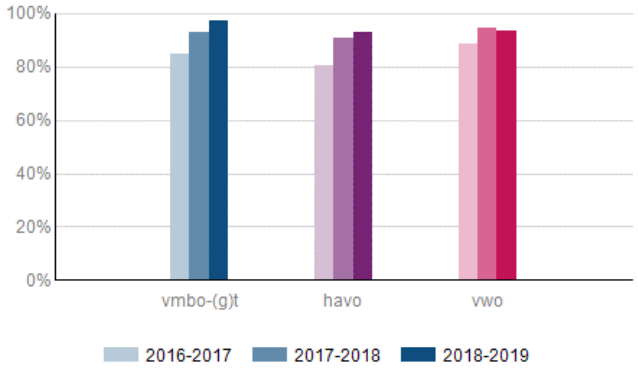

Wat zijn de gemiddelde examencijfers per onderwijssoort de afgelopen jaren?

	2016-2017			2017-2018			2018-2019		
	School-examen	Centraal examen	Eindcijfer	School-examen	Centraal examen	Eindcijfer	School-examen	Centraal examen	Eindcijfer
vmbo-(g)t	6,4	6,2	6,4	6,4	6,3	6,4	6,7	6,6	6,7
havo	6,6	6,2	6,5	6,5	6,4	6,5	6,7	6,6	6,7
vwo	7,0	6,4	6,9	6,9	6,4	6,8	6,9	6,7	6,9

Doorstroom en vervolgonderwijs

Waar kwamen de leerlingen na het examen in 2017-2018 terecht?

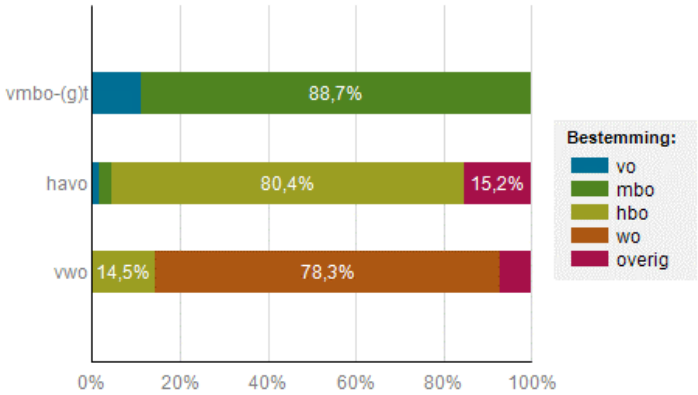

Tevredenheid leerlingen

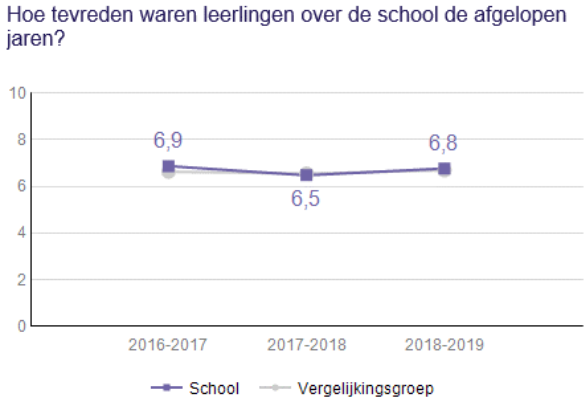

Tevredenheid ouders

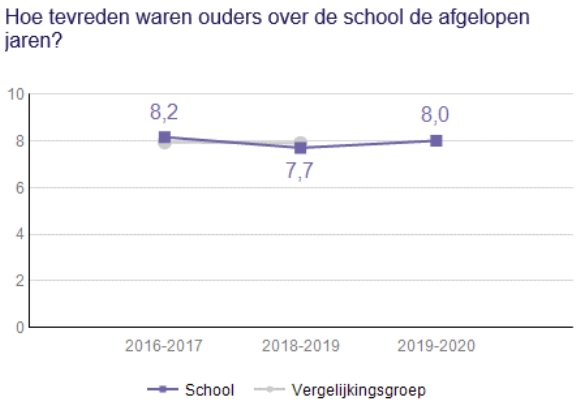

8.5.2 Onderwijskundige en onderwijs-programmatische zaken

In 2019 zijn verdere onderwijsontwikkelingen vanuit Willemleren 2020 doorgevoerd. Het leeraanbod is gebaseerd op 20-80 Learning. Leerlingen krijgen de mogelijkheid om gedurende een bepaalde periode de reguliere opleiding te doen in 80% van de tijd. In de overige 20% volgt de leerling een ander programma dat gericht is op verbreding, verdieping, motivatie en ondersteuning.

Bovenbouw vwo is in 2019 gestart met maatwerk: onderwijs met ruimte voor keuzes en talentontwikkeling. De lessentabellen zijn opnieuw vastgesteld zodat dit maatwerk een organisatorische plek heeft gekregen. De onderwijs commissie heeft een duidelijke rol gespeeld bij deze ontwikkelingen en de borging daarvan. Ook is er gezorgd voor afstemming in taalgebruik en vormen tussen de afdelingen. Er is draagkracht gerealiseerd voor deze vernieuwingen.

De eerste afronding van H6 (havo in 6 jaren) heeft in 2019 plaatsgevonden. In H6 was sprake van zeer hoge doorstroming met hoge examenresultaten. Een succesvol resultaat voor H6 dus.

Tevens is er in 2019 veel aandacht geweest voor de schoolexamens, zijn het aantal devices voor leerlingen uitgebreid en hebben ontwikkelingen betreffende burgerschap en persoonsvormingen plaatsgevonden.

8.5.3 Internationalisering

Op het Willem van Oranje College wordt internationalisering actief vormgegeven. Niet alleen zijn er diverse excursies waarbij internationalisering aan de orde komt, maar ook in de verschillende vakken wordt daar aandacht aan besteed. Iedere leerling krijgt op verschillende manieren met internationale contacten te maken.

In 2019 zijn Cambridge-leerlingen op een internationaliseringsreis geweest, tijdens de reis verbleven zij in gastgezinnen. IBC-leerlingen hebben bedrijven in Zweden bezocht. Tevens hebben een aantal leerlingen, 'ambassadeurs', Brazilië bezocht in het kader van identiteit en burgerschap. Deze reis heeft niet alleen een groot effect gehad op de deelnemers, maar ook op de andere leerlingen die de terugvertaling van de ambassadeurs van hun ervaringen en de presentaties hebben gezien en gehoord.

Omdat in 2020 het jaar van '75 jaar vrijheid' zal worden gevierd, is het voornemen om, naast diverse andere activiteiten, een reis naar Krakow, Polen, te organiseren om het concentratiekamp Auschwitz te bezoeken.

8.6 Willem van Oranje College Wijk en Aalburg

Een direct gevolg van deelname aan STO en het opstellen van een regioplan, is het opstarten van een bovenschoolse techniekklas. Van drie basisscholen uit de omgeving, komen b/k-leerlingen die affiniteit hebben met techniek, zo'n 15 middagen per jaar naar het Willem voor techniekonderwijs. Tevens worden alle toeleverende basisscholen uitgenodigd om een aantal maal per jaar met een klas om techniek- en zorg&welzijn en theorielessen te volgen.

Door deelname aan STO is het mogelijk geworden om instructeurs in te zetten. Instructeurs zijn meer dan onderwijsassistenten, maar geen docent. Zij mogen wél zelfstandig lesgeven, maar hebben niet de eindverantwoordelijkheid van een docent zoals het afnemen van toetsen. In 2019 heeft het Willem van Oranje College de inzet van deze instructeurs gedeeltelijk voorgefinancierd in afwachting van de gelden die vanuit STO hiervoor ingezet worden.

Het Willem in Wijk en Aalburg werkt aan de eigentijdse vaardigheden door inzet van digitale leermiddelen, zelfstandigheid en eigenaarschap. Het Willem is ook maatschappelijke verbinder in de regio en er wordt gewerkt aan professionalisering, actueel onderwijsaanbod en voorbereiding op de toekomst, zowel voor leerlingen als medewerkers.

8.6.1 Onderwijsprestaties

Voedingsgebied

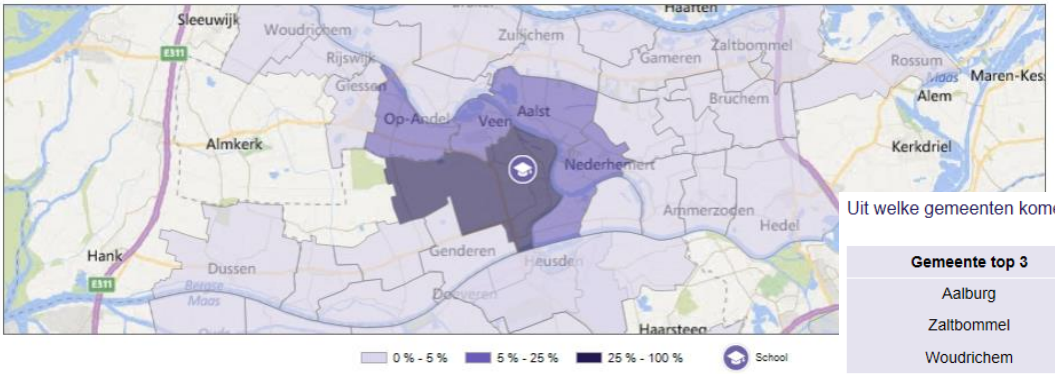

Uit welke gemeenten komen de leerlingen in 2018-2019?

Gemeente top 3	Voedingsgebied
Aalburg	40,8%
Zaltbommel	30,3%
Woudrichem	9,7%

Opbrengsten van het onderwijs

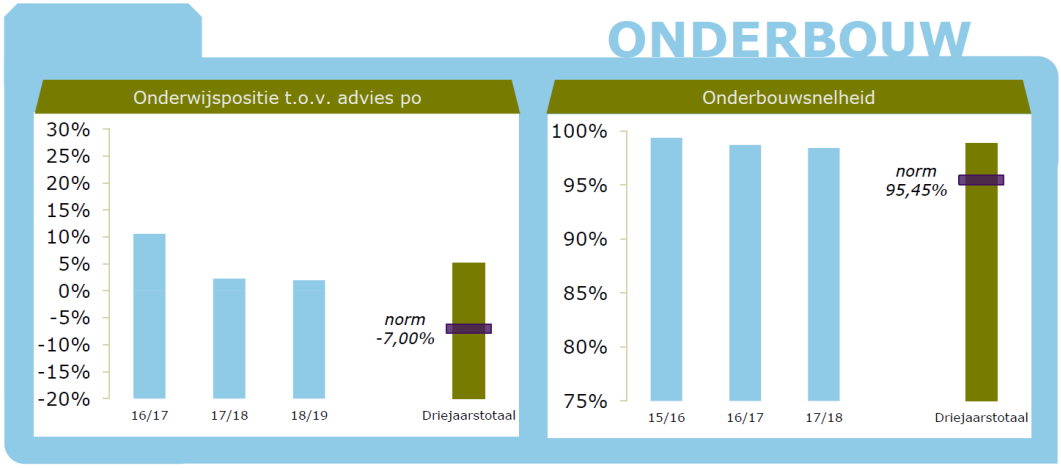

Wat is het slaagpercentage van de school in 2018-2019?

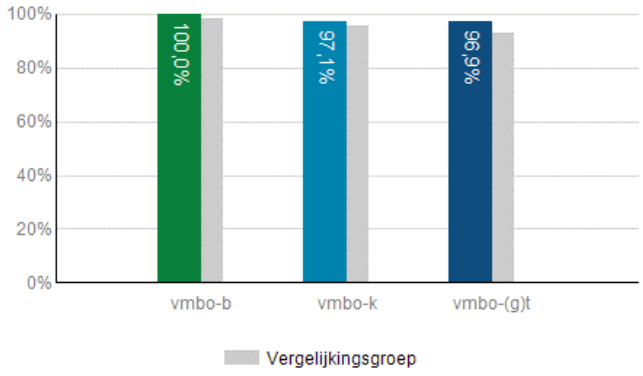

Wat was het slaagpercentage van de school de afgelopen jaren?

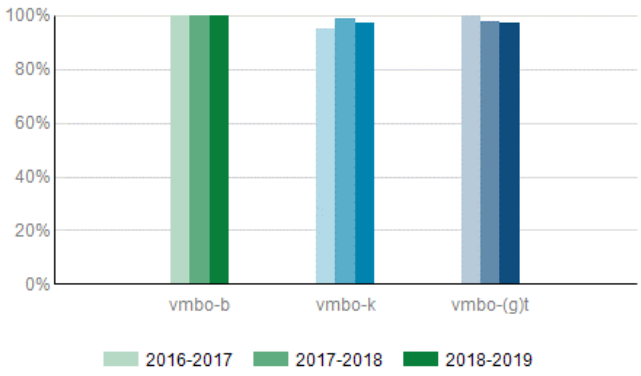

Wat zijn de gemiddelde examencijfers per onderwijssoort de afgelopen jaren?

	2016-2017			2017-2018			2018-2019		
	School-examen	Centraal examen	Eindcijfer	School-examen	Centraal examen	Eindcijfer	School-examen	Centraal examen	Eindcijfer
vmbo-b	6,7	7,1	6,8	6,6	6,7	6,6	6,6	7,0	6,7
vmbo-k	6,5	6,4	6,5	6,6	6,6	6,7	6,6	6,6	6,7
vmbo-(g)t	6,5	6,6	6,7	6,7	7,0	6,9	6,4	6,7	6,6

Doorstroom en vervolgonderwijs

Waar kwamen de leerlingen na het examen in 2017-2018 terecht?

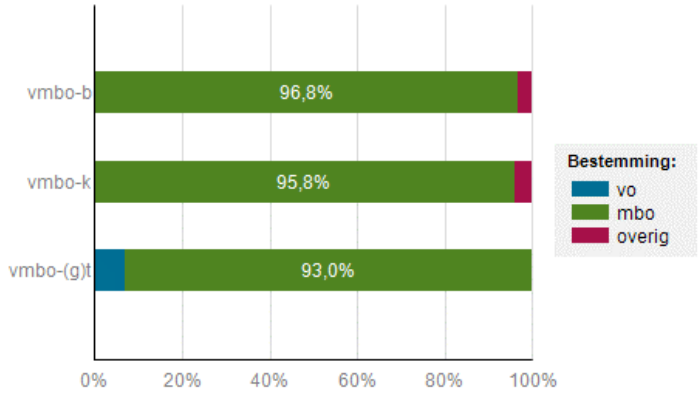

Tevredenheid leerlingen

Hoe tevreden waren leerlingen over de school de afgelopen jaren?

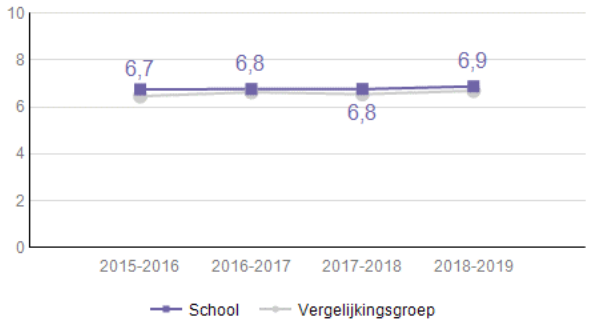

Tevredenheid ouders

Hoe tevreden waren ouders over de school de afgelopen jaren?

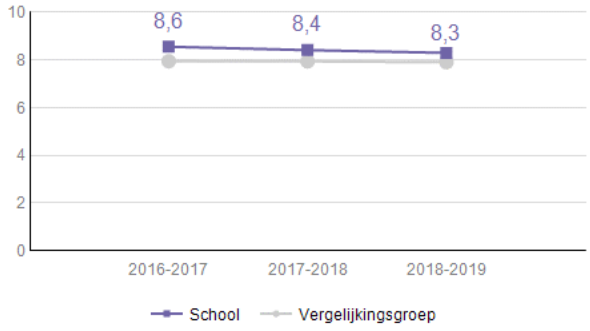

8.6.2 Onderwijskundige en onderwijs-programmatische zaken

Leerlingen in de eerste twee leerjaren beschikken in 2019 over chromebooks evenals een deel van het derde leerjaar, afhankelijk van de keuze van het profiel. Vanwege het al dan niet gebruiken van een device vergde dit aanpassingen van het onderwijs in klas 3 en 4. In 2020 is de verwachting dat dit zal zijn opgelost. De ervaringen van zowel docenten als leerlingen zijn positief. Er is een ICT-groep die docenten met het gebruik begeleidt, bijvoorbeeld met het uitzoeken van bruikbare apps en toepassingen. Digitaal onderwijs wordt bewust ingezet.

De wens van docenten was om meer homogene groepen te formeren om zo werkdruk te reguleren. Mede vanwege een dubbel advies van de basisscholen voor plaatsing van leerlingen en de definitieve keuze voor een leerweg in klas 3, is dit niet altijd mogelijk en vraagt de benadering van leerlingen en onderwijs maatwerk. Door inzet van digitale leermiddelen is het voor docenten mogelijk geworden om gedifferentieerd les te geven.

8.6.3 Internationalisering

Het afgelopen schooljaar is een roeitocht vanuit het Duitse Altena naar de nieuwe Gemeente Altena gehouden. Als vervolg op dit initiatief, heeft in 2019 een aantal docenten van de Sekundarschule Altena in Duitsland het Willem en de regio bezocht. Opmerkelijk vonden zij de uitgebreide facilitering, de goede uitrusting en grootte van de (techniek)ruimtes, de salariëring en de toepassing van digitalisering in het onderwijs. Dit hebben zij echt ervaren als pluspunten in Nederland.

Na het bezoek is een uitwisselingsproject voor leerlingen in voorbereiding genomen. De verwachting is dat in 2020 een uitwisseling tussen Duitse en Nederlandse leerlingen zal worden georganiseerd.

In leerjaar 3 worden voor alle leerlingen buitenlandse reizen naar de Ardennen, Berlijn of Londen georganiseerd. Tevens organiseert de sectie Duits een excursie naar Oberhausen waar leerlingen op de kerstmarkt gesprekken voeren met de bezoekers.

8.7 ISK Wereldschool Willem van Oranje

ISK is een andere onderwijsvorm. Leerlingen maken het anders, hun achtergronden maken het anders. Het onderwijsprogramma staat voor een groot deel in het teken van taal. Met een goede beheersing van de Nederlandse taal maken de leerlingen een betere kans op doorstroom naar vervolgonderwijs of een beroep.

In het onderwijs wordt ook veel aandacht besteed aan het integreren in de Nederlandse samenleving. Vanuit onze kernbelofte worden de leerlingen vol voorbereid op de toekomst. Ze worden gezien, hun zelfstandigheid wordt vergroot en ze worden voorzien van een goed ontwikkeld besef van waarden.

Met het SWV wordt uitvoering gegeven aan de zorgplicht door het opbouwen van een goed netwerk, met name van belang voor de doorstroom van leerlingen naar het vervolgonderwijs. Van de scholen waar de leerlingen naar toe doorstromen, komt een terugkoppeling over hoe het met de leerlingen gaat.

Ook in 2019 is een ‘open huis’ georganiseerd. Tijdens deze open dag zijn buurtbewoners, partners VO-scholen en betrokken organisaties uitgenodigd om te zien en te beleven wat er bij de ISK gebeurt. Het open huis heeft logischerwijze niet de intentie van pr-middel of inzet ten behoeve van werving. Wel wil ISK met dit open huis de maatschappelijke verbinding tussen wijk, onderwijs en culturen inhoud geven.

De Willem van Oranje Scholengroep heeft in haar Vision Eye benoemd dat leerlingen worden gezien. Het thema in 2019 bij ISK was ‘Ken je mij. . .?’
Het team van ISK verricht met passie, zelfstandigheid en betrokkenheid haar werk. Omdat ook veel ouders nieuwkomers in Nederland zijn, is ouderparticipatie bij ISK niet vanzelfsprekend. De ouderparticipatie is nu gestart met ouderavonden waarop ook aandacht is voor taal en taallessen. De avonden worden goed bezocht en zijn echte ontmoetingsmomenten.

In 2020 zullen deze avonden gecontinueerd worden om zo de ouderbetrokkenheid te vergroten. Ook is er het voornemen om een magazine speciaal voor ISK op te stellen dat driejaarlijks zal worden uitgegeven. Het magazine kan bijvoorbeeld aan geïnteresseerden, relaties of leerlingen en hun ouders bij inschrijving worden meegegeven.

8.7.1 Onderwijsprestaties

Voedingsgebied

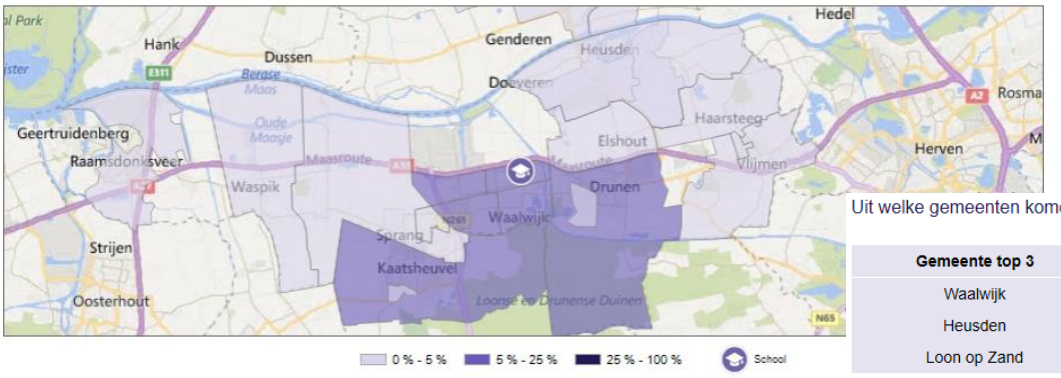

Uit welke gemeenten komen de leerlingen in 2018-2019?

Gemeente top 3	Voedingsgebied
Waalwijk	48,6%
Heusden	35,8%
Loon op Zand	8,3%

Herkomst leerlingen

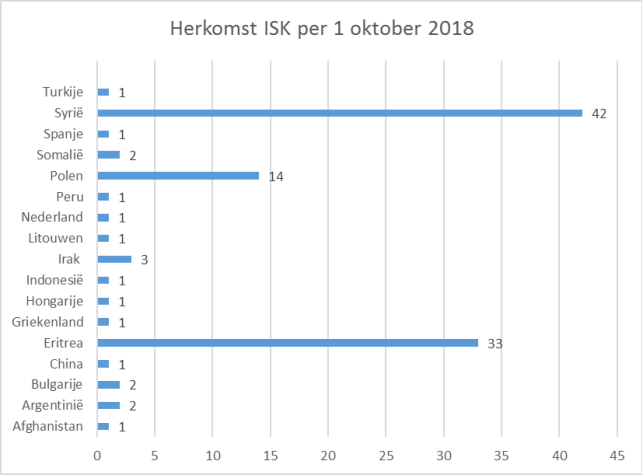

Per 1 oktober 2019

Nationaliteit	▼ Leerlingen	Percentage
Eritrese	47	44%
Syrische	27	25%
Poolse	14	13%
Bulgaarse	4	4%
Iraakse	3	3%
Hongaarse	2	2%
Afghaanse	2	2%
Thaise	1	1%
Nederlandse	1	1%
Staatloos	1	1%
Burger van de Bondsrepubliek Duitsland	1	1%
Peruaanse	1	1%
Vietnamese	1	1%
Chinese	1	1%
Venezolaanse	1	1%
Litouwse	1	1%
	108	100%

Opvallend is dat de groep Eritrese leerlingen sterk toeneemt. Dit is verklaarbaar vanwege gezinshereniging.

Uitstroom/doorstroom leerlingen

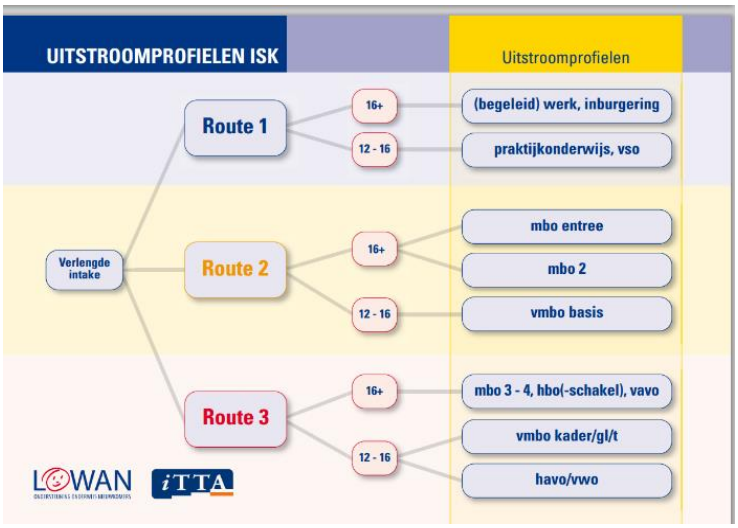

Voor ISK Wereldschool in Waalwijk is de uitstroom van leerlingen op hoog niveau, tekenend voor de kwaliteit van het geboden onderwijs.

Door LOWAN (ondersteuning onderwijs nieuwkomers) zijn er profielen en leerroutes aangereikt waarop de ISK ingericht is. De instroom- en uitstroomgroepen zijn op niveau.

De streefdoelen van de uitstroomprofielen voor Nederlands en rekenen zijn door LOWAN eveneens omschreven en afgestemd op het landelijk referentiekader.

Met deze profielen en leerroutes komen leerlingen beter in beeld en ook maatwerk, met name gericht op uitstroom, wordt zo beter mogelijk.

De dossiervorming van ISK-leerlingen is echter summier. Dit betekent dat op het ISK middels genormeerde toetsen de referentieniveaus van taal en rekenen worden onderzocht en vastgelegd.

De uitstroom vindt in principe plaats op het einde van het schooljaar.

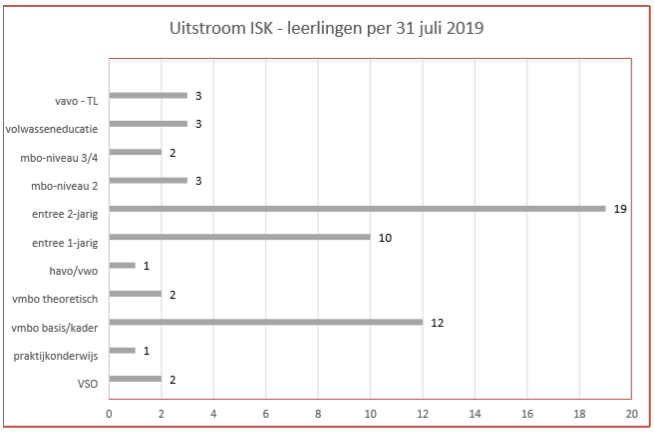

In 2019 hebben 58 leerlingen de ISK verlaten. Daarvan ging 50% naar Entree opleiding, 9% naar het MBO, 2% naar het Praktijkonderwijs, 26% naar regulier VO en 8% naar vavo en volwassenonderwijs.

Vanwege de toename van het aantal Eritrese leerlingen die niet tot nauwelijks gealfabetiseerd zijn, zal vanaf 2020 een zoektocht starten naar de wijze waarop met deze leerlingen moet worden omgegaan. Zij halen vaak de drempel niet om te worden toegelaten tot de Entree-opleiding, echter zijn nog wel leerplichtig. Hierdoor ontstaat een vacuüm en de verwachting is dat deze groep steeds groter zal worden. Over dit probleem worden gesprekken met de gemeente Waalwijk gevoerd.

Tevredenheid leerlingen
Het is en blijft moeilijk om een betrouwbaar beeld te krijgen van de (sociale) tevredenheid van ISK-leerlingen. Er is altijd in meer of mindere mate sprake van een taalbarrière. Ook wordt het welbevinden/de veiligheid soms meer beïnvloed door persoonlijke factoren dan schoolse factoren. ISK Wereldschool scoort 0,3 punten boven de benchmark.

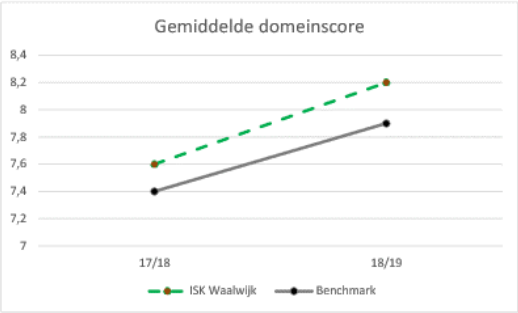

8.7.2 Onderwijskundige en onderwijs-programmatische zaken

De ISK Wereldschool is een leerplek, maar ook een ervaringsplek. Dat wil zeggen dat naast werken aan een goede aansluiting met vervolgonderwijs er ook een goede aansluiting moet zijn met de nieuwe samenleving waarin ervaring wordt opgedaan. Dat betekent dat er aandacht is voor normen en waarden, gewoonten en gebruiken, persoonlijke verzorging en voeding, omgangsvormen, maatschappelijke structuren en culturele ontmoeting.

In de uitstroomklassen krijgen de leerlingen het vak Mens en Maatschappij waarin thema's aan de orde komen vanuit de Nederlandse samenleving en die van belang zijn voor iedereen die nieuw in Nederland komt.

Er is een Alpha-groep voor leerlingen die niet of nauwelijks gealfabetiseerd zijn. De ontwikkeling alfabetisering wordt gevolgd door een aantal collega's. In 2020 is de verwachting dat de Alpha-groep zal uitbreiden vanwege de toename van het aantal Eritrese leerlingen.

Ook digitalisering is op het ISK belangrijk. Lesmateriaal is voor een groot deel gedigitaliseerd, hierin is de afgelopen jaren een grote ontwikkeling geweest. Rekenen wordt online gegeven en Nederlands gaat gedeeltelijk digitaal. Door digitalisering is maatwerk in de klassen mogelijk. Er zijn voldoende laptops voor alle leerlingen beschikbaar. Docenten zullen bij het betrekken van het nieuwe schoolgebouw ook op een eigen device overgaan.
Zwemmen en het kunstencentrum blijven eveneens vaste onderdelen van het onderwijs.

Eén van de docenten heeft voor het verkeersproject een pakket ontwikkeld dat jaarlijks wordt aangeboden aan de nieuwe instroomgroepen. Leerlingen moeten hun plek in het verkeer echt leren kennen, ook dat is een onderdeel van integreren.

8.7.3 Internationalisering

Op de ISK zitten leerlingen die afkomstig zijn uit allerlei verschillende landen. Daarom wordt er veel aandacht besteed aan culturele achtergronden. Daarnaast wil ISK de leerlingen kennis laten maken met cultuur in brede zin. Bovendien wordt er in de lessen ingegaan op de verschillen en de overeenkomsten tussen de verschillende landen waaruit de leerlingen afkomstig zijn.

De leerlingen van ISK zitten in een positie dat ze moeten schakelen om de eigen ontwikkeling vaart te blijven geven en om in Nederland of elders als volwaardig lid van de samenleving mee te draaien. Om die reden zijn taal, taalvaardigheid maar ook (internationaal) burgerschap, belangrijke onderdelen van het programma.

ISK is het scharnier in het ontwikkelproces van leerlingen, scharnier tussen leerling, ouders, vervolgonderwijs en maatschappij.